

Talousarvio 2025

Taloussuunnitelma 2026-2027

Kaupunginhallitus 28.10.2024 § X

Kaupunginhallitus XX.XX.XXXX § X

Kaupunginvaltuusto XX.XX.XXXX § X

raisio

Kannen kuva: Rakennusliike Lapti Oy

raisio

SISÄLLYSLUETTELO

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2025	1
2. TOIMIALOJEN KATSAUKSET VUOTEEN 2025	2
2.1. Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan vuosi 2025	2
2.2. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan vuosi 2025	4
3. TALOUSARVION YLEISET LÄHTÖKOHDAT	6
3.1. Yleinen taloudellinen tilanne	6
3.2. Raison kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat	8
3.3. Ilmastotyö	18
4. TALOUSARVION TULOJEN JA MENOJEN MUODOSTUMINEN	22
4.1. Yhteenveto lautakuntien luvuista	22
4.2. Verotulojen kehitys ja Raison kaupungin verotulot	22
4.3. Valtionavut	25
4.4. Henkilöstö ja henkilöstökulut	26
4.5. Tuloslaskelma 2025-2027	31
4.5.1. Tuloslaskelma, ulkoiset	33
4.5.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset	35
4.5.3. Sisäiset ostot ja myynnit	36
4.6. Rahoituslaskelma 2025-2027	37
5. KÄYTTÖTALOUS JA SITOVAT TAVOITTEET LAUTAKUNNITTAIN	38
5.1. Kaupunginhallitus	39
5.1.1. Kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat	39
5.1.2. Kaupunginhallitus: KH, konserni	39
5.1.2.1. KH, konsernin strategiset ja sitovat tavoitteet	39
5.1.2.2. KH, konserni: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2025	41
5.1.2.3. KH, konserni: Ulkoiset määrärahat	47
5.1.2.4. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	48
5.1.2.5. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	48
5.1.2.6. Kaupunginhallitus/muu rahoitus	49
5.1.3. Kaupunginhallitus: Kh, kaupunkikehitys	50
5.1.3.1. Kaupunkitasoiset Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategiset ja sitovat tavoitteet	50
5.1.3.2. Kh, kaupunkikehityksen strategiset ja sitovat tavoitteet	51
5.1.3.3. Kh, kaupunkikehitys: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2025	52
5.1.3.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat muutokset	53
5.1.3.5. Kh, kaupunkikehitys: Ulkoiset määrärahat	58
5.1.3.6. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	59
5.1.3.7. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	59
5.2. Lupalautakunta	60
5.2.1. Lupalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet*	60
5.2.2. Lupalautakunnan vuosi 2025	61
5.2.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	61
5.2.4. Ulkoiset määrärahat	62

5.2.5. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	62
5.2.6. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	62
5.3. Infralautakunta.....	63
5.3.1. Infralautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	63
5.3.2. Infralautakunnan vuosi 2025	63
5.3.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	64
5.3.4. Ulkoiset määrärahat	65
5.3.5. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	66
5.3.6. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	66
5.4. Sivistyslautakunta	67
5.4.1. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategiset tavoitteet	67
5.4.2. Sivistyslautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	68
5.4.3. Sivistyslautakunnan vuosi 2025	68
5.4.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	69
5.4.5. Ulkoiset määrärahat	70
5.4.6. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	70
5.4.7. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	70
5.5. Vapaa-aikalautakunta	71
5.5.1. Vapaa-aikalautakunnan strategiset tavoitteet	71
5.5.2. Vapaa-aikalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	72
5.5.3. Vapaa-aikalautakunnan vuosi 2025	72
5.5.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	73
5.5.5. Ulkoiset määrärahat	74
5.5.6. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	74
5.5.7. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	74
5.6. Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2025	75
6. INVESTOINNIT	76
6.1. Yhteenveto investoinneista 2025-2027	76
6.2. Investointihankkeet 2025-2029	77
6.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset.....	81
6.4. Kunnallistekniikan investointiohjelma 2025-2027	83
6.4.1. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2025	84
6.5. Talonrakentamishjelma 2025-2029.....	89
6.5.1. Talonrakentamishjelman 2025-2029 hankekohtaiset perustelut	89
7. TALOUSARVION SITOVIUS	93
7.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien	93
7.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet.....	93
7.2.1. Talousarvion sitovuus	93
7.2.2. Käyttösuunnitelmat	93
7.2.3. Raportointi	93
7.2.4. Strategiset tavoitteet	93
7.2.5. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen	94
7.2.6. Muut ohjeet	94
7.2.7. Kohderahoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt	94

7.3. Raision kaupungin tilivelvolliset.....	95
7.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus	95
8. RISKIENARVIOINTI JA -HALLINTA	97
8.1. Käsitteet	97
8.2. Raision kaupungin riskiluokitus	98
8.2.1. Riskienhallinta osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia	99
8.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta	99
8.4. Tytäryhteisöjen varautuminen	99
8.5. Lautakuntien ja kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien riskitaulukot.....	100
8.5.1. Kh, konserni	100
8.5.2. Kh, kaupunkikehitys	101
8.5.3. Lupalautakunta	102
8.5.4. Infralautakunta	103
8.5.5. Sivistyslautakunta	104
8.5.6. Vapaa-aikalautakunta	104
9. TAVOITTEET KUNTAKONSERNIN TYTÄRYHTEISÖILLE JA OSAKKUUSYHTEISÖILLE	105
9.1. Yleiset periaatteet	105
9.2. Tytäryhteisöille (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy) yhteiset tavoitteet.....	105
9.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita	106
9.4. Raision kaupungin konserni jäsenyhteisöineen	106
9.5. Raision Vesi Oy.....	107
9.6. Raision Vuokra-asunnot Oy	109
9.7. Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli	110

1. Kaupunginjohtajan katsaus vuoteen 2025

Raisio 2025: Uudistuvan kaupungin rakentamista, uusia rooleja ja kasvun hallintaa

Vuonna 2025 Raisio jatkaa kaupunkistrategian toteuttamista, eli kestävän kasvun rohkeaa rakentamista. Kaupungin tavoitteena on olla vehreä ja vetovoimainen uuden sukupolven kasvukaupunki. Raision kasvu ja positiivinen kehitys on vahvaa ja toiminnallisesti olemme pystyneet uimaan kuntakentässä vastavirtaan. Vahvan väestönkasvun ennustetaan jatkuvan Raisiossa viidettä vuotta peräkkäin maailman myllerryksistä huolimatta ja osin niiden takia; yli 2 % raisiolaisista on tätä nykyä ukrainalaisia.

Lähtökohdat vuoteen 2025 ovat toiminnallisesti vahvat. Vuonna 2023 Raisio niitti menestystä erilaisissa kaupunkivertailuissa, muun muassa asuntoluottoluokituksessa olimme Suomen parhaassa A-luokassa ja Raisio myös noteerattiin yhdeksi Suomen perheystävällisimmistä kaupungeista. Vuonna 2024 nousimme Suomen yrittäjien Kuntabarometrissa koko maan kuudenneksi yritysystävällisimmäksi ja Varsinais-Suomen toiseksi yritysystävällisimmäksi kaupungiksi yli 10 000 asukkaan kuntien joukossa. Playa del Raisio Beach Party –festivaalit järjestettiin toista kertaa onnistuneesti ja kaupunkiin sijoittuu yrityksiä eri toimialoilta.

Raision investoinnit kasvuun vuonna 2025 ovat mittavat: Tiedonpuiston koulu valmistuu loppuvuodesta, Kuloistenniityn päiväkotit otetaan käyttöön, Myllypellon koulun suunnittelu etenee ja merellisen Raision yleissuunnitelmasta edetään konkretiaan. Korkotason nopean laskun myötä myös asuinrakentaminen virkistyy alhostaan. Vuoden 2025 merkittävin hanke on 2000-luvun ajan suunniteltu ja odotettu E18-Raision keskusta -hanke, joka käynnistyy joulukuussa 2024 tapahtuvan MAL-sopimuksen allekirjoituksen myötä. E18 Raision keskusta -investointipäätös on merkittävien edunvalvontaponnisteluiden tuotos, mutta ennen kaikkea se mahdollistaa Raision keskustan täydellisen metamorfoosin 2020- ja 2030 –lukujen aikana.

Suuri muutos kaupungin tehtäväkenttään on TE-palveluiden siirto valtiolta kunnille. Raisio toimii osana Turun seudun työllisyysaluetta, jossa Raisio vastaa läntisen Turun seudun kuntien toiminta-alueen peruspalveluiden tuottamisesta. Martinkadun toimipisteeseen kaupungin palkkalistoille siirtyy noin 30 valtion työntekijää. Sivistäjä- ja mahdollistajaroolien oheen kaupungin tehtävien ytimeen tulee siis työllisyyden edistäminen ja samalla rooli kotouttajana vahvistuu. Uusien tehtävien ohella kaupunki saa kesäkuussa uuden valtuuston ohjaamaan kaupungin kehitystä. Uuden valtuuston ensimmäiseksi suureksi tehtäväksi tulee seuraavan valtuustokauden strategian hyväksyminen syksyn 2025 aikana ja seuraavan valtuustokauden keskeinen teema tulee olemaan kasvun hallinnassa onnistuminen.

Suurin haasteemme taloussuunnitelmavuosille muodostuu kaupungin kasvuinvestointien (koulut, päiväkodit, E18 hanke) suuresta määrästä seuraavasta lainakannan, korkomenojen ja poistojen kasvusta loppuvuosikymmenen aikana. Vuoden 2025 talousarvio pitää sisällään noin 3,3 miljoonan euron edestä kasvunhallintatoimenpiteitä, mutta on silti 1,1 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Käyttömenojen kasvunhallinta ja tuottavuuden parantaminen on keskeistä myös tulevina vuosina. Käyttötalouden toimenpitein ei ole kuitenkaan mahdollista viedä läpi historiallisen laajaa investointiohjelmaa ja saada lainakantaa kuriin. Kasvuinvestointien ja kaupungin rahoitusaseman turvaamiseksi on käytännössä välttämätöntä nostaa veroprosentteja vuodeksi 2026.

Vuoden 2025 talousarvio on 1,1 milj. euroa alijäämäinen. Vuosikate on 7,1 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos on -1,8 miljoonaa euroa. Kaupunkilaisille tarjottavien palvelujen määrä ja laatu pysyvät laadukkaina kasvunhallintatoimista huolimatta. Investointeja sisältyy talousarvioon 40,0 miljoonaa euroa (netto) ja investoinneista suurin osa kohdistuu talonrakennushankkeisiin. Raisio on liki 25.500 asukkaan vahvasti kehittyvä kasvukaupunki 150.000 asukkaan kaupungin palveluilla. Kiihtyvän muutoksen keskellä Raisio jatkaa kestävän kasvun rohkeaa rakentamista.

Kaupunginjohtaja Eero Vainio
Raisiossa 15.10.2024

2. Toimialojen katsaukset vuoteen 2025

2.1. Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan vuosi 2025

Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala koostuu kaupunkikehityspalvelut ja infrapalvelut -vastuualueista. Toimialan keskeisenä tehtävänä on tukea Raision kaupungin elinvoiman ja kilpailukykyyn rakentamista laaja-alaisessa yhteistyössä niin kaupungin sisäisten kuin ulkoisten sidosryhmien kanssa. Toimialan työskentely on luonteeltaan laaja-alaista. Sen keskeisimpiä molempia vastuualueita yhdistäviä teemoja vuonna 2025 ovat sivistystoimialan palveluverkkohankkeet, strategiassa mainittujen keskustan kehittämistavoitteiden jalkauttaminen, E18-projektiin valmistelutoimenpiteet, merellisen Raision kehittäminen, kotoutumistyön edistäminen sekä TE-uudistuksen toteutuksen valmistelu.

Kaupunkikehityspalvelut on kokenut viime vuosina muutoksia niin koko kaupunkiorganisaation organisaatiomuutoksen kuin soteuudistuksen yhteydessä. Soteuudistuksen myötä kaupunkikehityspalveluiden organisaatioon muodostui yritys- ja työllisyyspalveluiden palvelualue, joka pitää sisällään myös kotoutumispalvelut. Samalla organisaatio otti askeleen kohti tulevaa ja ennakoituvia lakiuudistuksia.

Seuraava suuri muutos on 1.1.2025 lukien, jolloin TE-palveluiden siirto kuntiin tapahtuu. Raisio toimii Turun työllisyysalueen läntisten kuntien toiminta-alueena ja järjestää lakisääteisen lähipalvelun yhteensä kuudelle alueen kunnalle. Samalla päivittyy laki kotoutumisen edistämisestä, jolla silläkin on vaikutusta kunnan lakisääteisiin palveluihin.

Kaupunki kasvaa ja kehittyy edelleen vauhdilla. Maankäytön ja kaavoituksen näkökulmasta painopiste on ollut vahvasti uuden kaavallisesti kehitettävän raakamaan hankinnassa. Keskeistä on mahdollistaa palvelurakenteen kehittäminen hyväksytyjen varhaiskasvatuksen ja kouluverkon palveluverkkoselvitysten mukaisesti. Yleiskaavan päivitystyötä edistetään vuoden 2025 aikana mm. yleispiirteisellä luontoselvityksellä. Päivityksen alla on myös asunto- ja maapoliittiset linjaukset, joilla pyritään luomaan selkeä, nykyaikainen sekä taloudellinen runko tuleviin tontinluovutuksiin ja toimintaan.

Pakolaisina Raisioon muuttavista henkilöistä kaupunki saa KEHA-keskukselta niin sanottua laskennallista korvausta, jolla katetaan näiden henkilöiden kotouttamista tukevaa palvelua ja toimenpiteitä. Raisiosta kotikunnan hakeneita ukrainalaisia on viimeisimmän tiedon mukaan noin 450 henkeä ja niin laskennallisten korvausten kuten myös ukrainalaisten määrän arvioidaan kasvavan merkittävästi edelleen vuonna 2025. Talousarvioon on arvioitu vuoden 2025 laskennallisten korvausten määräksi 900.000 euroa, jonka käyttöä tullaan allokoimaan muun muassa kotouttamisohjelman mukaisiin toimenpiteisiin ja eri palvelualueille. Allokointeja tehdään erityisesti sivistys- ja vapaa-aikapalveluiden puolelle.

Lupalautakunnan vuoteen 2025 on odotettavissa joitain muutoksia aikaisempiin vuosiin nähden. Pieneläinpäivystyksen uudistunut seutuhankinta ja sopimus ovat voimassa vuoden 2025 alusta alkaen, jolloin edelliskaudella ollut toimija vaihtuu toiseen. Lupalautakunta edistää omalta osaltaan kaupungin ilmastotyötä. Toiminnan painopiste on muuttunut vuoden 2024 aikana hankkeista vakituisen ja kokoaikaiseen tekemiseen, jonka ohjenuorana toimii hyväksytty ympäristöohjelma.

Infrapalveluiden vastuualueelle kuuluvat kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut sekä ruokapalvelut.

Infralautakunnan talousarvioehdotuksen käyttötalousosa sisältää koko lautakunnan toiminnalliset tavoitteet, määrärahaesitykset ja olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot. Talousarviokehitys sisältää yleiskustannusten nousupaineen 3,1 %. Yleiskustannusten nousu heijastuu palveluhankintoihin ja kuljetuskustannuksiin. Elintarvikkeiden kustannusten nousu on n. 9 %:n suruinen. Talouden tasapainottomuustoitteiden suuruus vuodelle 2025 on infralautakunnan osalta 0,81 M€.

Talousarvioehdotukseen sisältyy esitys kolmesta uudesta vakanssista. Ruokapalveluihin on palkattava kaksi ruokapalvelutyöntekijää ja tilapalveluihin yksi siivoaja Kuloistenniityn uuden päiväkodin

valmistuttua. Kokonaisuudessaan infralautakunnan henkilöstökulut ovat n. 8,50 miljoonaa euroa (TA24 +2,0 %).

Infrapalvelut toteuttaa sivistystoimialan hyväksytyä palveluverkon uudistusta. Tiedonpuiston koulun rakentaminen aloitettiin 2023 ja koulu valmistuu kesällä 2025. Kuloistenniityn uuden päiväkodin rakentaminen aloitettiin vuonna 2024 ja päiväkotitoimi valmistuu elokuussa 2025. Uuden yhtenäiskoulun hankesuunnittelu valmistuu kevään 2025 aikana. Muiden kiinteistöjen peruskorjauksia tehdään 1,4 M€:n määrärahalta. Talousarvioehdotuksessa on varattu määrärahaa kaupungin omistuksessa olevien huonokuntoisten pienikiinteistöjen purkamiseen 100.000 euroa.

KOY Kerttulan jäähallit Oy:n toiminta lakkaa vuoden 2024 lopulla ja Kerttulan jäähallikiinteistöt siirtyvät Raisen kaupungin taseeseen ja infra- / tilapalvelun ylläpidettäväksi vuoden 2025 alusta alkaen. Vuoden 2025 talousarvioehdotukseen sisältyvät jäähallien arvioidut ylläpitokustannukset ja tulevan vuoden investoinnit.

Hyvinvointialue ja kaupungin väliset vuokrasopimukset päättyvät 31.12.2025, mikäli optiovuotta ei käytetä. Hyvinvointialueille vuokrattavat sote-toimitilat on yhtiötettävä (kuntalain mukainen yhtiöttämisvelvollisuus). Osasta Varhan ja muista ulos vuokratuista kiinteistöistä on purettu tai päättyneet vuokrasopimuksia, joiden vaikutukset talousarvion vuokratuloihin ovat noin -119.000 euroa.

E18 Raisen keskusta -hanke edellyttää kaupungilta investointikustannuksia Väyläviraston kanssa aiemmin sovitun kustannusjaon mukaisesti. Hankkeen aloitusajankohta ei ole vielä tiedossa. Raisen Vesi Oy:n on tehtävä korvaavia vesihuollon yhteyksiä ennen E18-hankkeen rakentamisen aloittamista; vesihuollon hankkeen yhteydessä rakennetaan Martinkatu uuden katusuunnitelman mukaisesti. Mikäli valtion rahoitusta E18-hankkeelle ei myönnetä, selvitetään Martinkadun rakentamisen aikataulua kevään 2025 aikana.

Ruokapalveluissa valmistaudutaan Tiedonpuiston koulun ja Kuloistenniityn päiväkodin keittiöiden käyttöönottoon laatimalla toimenkuvat ja perehdyttämällä henkilökunta uuteen toimintaympäristöön. Ruokakuljetukset tulevat kilpailutettavaksi vuoden 2025 aikana siten, että uusi sopimus alkaa 1.1.2026 uudessa toimintaympäristössä. Keittiöissä jatketaan biojätteen punnitsemista ja kirjaamista päivittäin ja kerätyllä tiedolla pyritään vaikuttamaan ruokahävikin vähenemiseen. Koulujen ylijäämäruoan jakelua jatketaan yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa.

Lämmön ja sähkön osalta korotuksia on tehty uusien kiinteistöjen ja valaistavien alueiden lisääntymisen takia (korotukset 8–9 % vrt. TA24). Ruokapalveluissa raaka-aineiden kustannusnousuksi on arvioitu 9 %.

Joukkoliikenteen runkolinjasto aloittaa toimintansa 1.7.2025. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 1.11.2022 § 367 jatkaa kehärunkolinjaa 9B keskustasta Pernon telakan portille saakka. Runkolinjan jatkamisesta on arvioitu aiheutuvan yhteensä 400.000 euron vuotuiset nettokustannukset. Kyseessä on seutulinja, joten kustannukset jakautuvat päätetyn mallin mukaisesti. Raisen nettosummaksi on arvioitu 115.000 €.

Yksityisteiden kunnossapito siirtyi tiekunnille ja kiinteistöille 1.5.2024 alkaen. Talousarvion raamiin sisältyy rahoitus yksityisteiden kunnossapitoavustuksiin. Yksityisteiden avustamiseen on varattu 60.000 €. Avustusperiaatteista päättää infralautakunta.

Lupalautakunnan talousarviokäsittely 19.9.2024 § 61:

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024441-4>

Infralautakunnan talousarviokäsittely 24.9.2024 § 88:

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024435-8>

Kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien (KH, kaupunkikehitys sekä KH, konserni) talousarviot käsitellään koko kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

2.2. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan vuosi 2025

Sivistystoimialalla strategisena painopisteenä ovat viime vuoden tapaan varhaiskasvatus- ja kouluverkon rakenteiden ja toiminnan edelleen suunnittelu ja toteutus. Henkilöstöä ja oppilaita osallistaen jatketaan Tiedonpuiston koulun rakentamisen suunnittelua ja kommentointia yhdessä rakentajien ja arkkitehtien kanssa. Suunnittelun painopiste siirtyy vähitellen tiloista kalusteiden ja av-laitteiston suunnitteluun. Myllypellon koulun tarveselvitys ja hankesuunnitelma valmistuvat talousvuoden aikana, myös vahvasti henkilöstöä ja oppilaita osallistaen.

Perusopetuksen toimintakulttuurin suunnittelu, kehittäminen ja kirjaaminen etenevät. Suunnitelmassa avataan mm. arvopohja, henkilöstöstrategia, toiminnan tavoitteet ja menetelmät: pedagoginen suunnitelma, digipedagoginen suunnitelma ja tuen strategia. Suunnitelma valmistuu talousvuoden aikana ajan myötä kehittyväksi ja muokattavaksi asiakirjaksi.

Varhaiskasvatuksen uuden yksikön rakentaminen Kuloistenniitylle alkaa ja yksikön toiminnan suunnittelu jatkuu. Varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen vastaaminen luo edelleen palvelualueelle toiminnan haasteita, väliaikaisten yksiköiden perustamiselta ei voitane välttyä tälläkään talousarviokaudella. Henkilöstön saatavuuden ongelmiin pyritään vastaamalla huolellisella rekrytoinnilla. Veto- ja pitovoimaa ylläpidetään ja parannetaan hyvällä johtamisella ja työkuulttuurin kehittämisellä.

Lasten ja nuorten oppimisen edellytykset ja hyvinvointi ovat kasvatuksen ja opetuksen toiminnan keskiössä. Hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen, yhtenäisen toimintakulttuurin ja tehokkaiden tukipalveluiden suunnittelu, toteutus ja kehittäminen henkilöstön yhteistyönä vanhempia, lapsia ja nuoria osallistaen ovat olennainen keino saavuttaa tuloksia perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toiminnassa.

Lasten ja nuorten levottomuus ja hyvinvoinnin haasteet edellyttävät varhaiskasvatuksen ja koulun toiminnan kehittämistä kokonaisvaltaisesti edelleen siten, että jokaisella on mahdollisuus fyysiseen ja psyykkiseen koskemattomuuteen ja turvalliseen kouluympäristöön toimintavuoden jokaisena työpäivänä. Yhdyspintojen ja hyvien yhteistyöverkostojen ja –käytänteiden rakentaminen hyvinvointialueen palveluiden kanssa on ensiarvoisen tärkeää kasvatuksen ja koulutuksen hyvinvointityössä. Hyvinvointityö on koko kaupungin kaikkien toimijoiden tavoitteellista yhteistyötä.

Lukiokoulutuksessa keskiössä on toimintakulttuurin, yhteisöllisyyden ja yhteistyön kehittäminen sekä opiskeluhuollon vuosikellon jalkauttaminen. Lukiokoulutuksen laatua varmistetaan ja vahvistetaan laatustrategiatyöskentelyn avulla.

Raisio-opiston toiminnassa tavoitteena on laaja-alaisen kurssitoiminnan jatkamisella edistää kuntalaisten hyvinvointia ja aktiivisuutta. Taideopetusta kehitetään opistojen välisenä yhteistyönä.

Vapaa-aikapalveluissa keskiössä on kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen kaikissa ikäryhmissä. Liikunta- ja kulttuuriympäristöjen kehittämisohjelmat ohjaavat toiminnan kehittämistä suunnitelmallisesti ja kuntalaisia osallistaen. Raision harrastamisen malli tarjoaa ja kehittää raisiolaisille lapsille monipuolisia mahdollisuuksia eri harrasteiden parissa yhteistyössä sivistys-, vapaa-aikapalveluiden, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa. Elämyspolun toteuttaminen sivistys- ja vapaa-aikapalveluiden yhteistyönä vahvistaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman toteuttamista.

Uuden museotilan myötä museotoiminnan ja koko kirjastotalon toimintojen kehittäminen sekä Friisilän alueen kehittäminen nousevat painopisteiksi kirjasto- ja kulttuuritoimen palvelualueella. Kulttuurista hyvinvointia, osallisuutta tukevia ja kestävästä kehitystä edistäviä tapahtumia ja palveluita kehitetään edelleen.

Nuorisotyön toimintojen kehittäminen lisää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja hyvinvointia. Koulunuorisotyö lisää nuorisotyön ja koulun yhteistyötä entisestään.

Palvelujen digitalisaatiota kehitetään ja lisätään asukkaiden digiosaamista edelleen. Tiedon kerääminen ja sen hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa helpottuu digitaalisten ratkaisuiden käyttöönoton lisääntyessä. Ennakkovaikutusten arviointia tehdään strategisten painopisteiden päätöksenteon valmistelussa.

Sivistyslautakunnan talousarviokäsittely 18.9.2024 § 110:

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024439-9>

Vapaa-aikalautakunnan talousarviokäsittely 17.9.2024 § 88:

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024443-8>

3. Talousarvion yleiset lähtökohdat

3.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Kuntien talous on sidoksissa yleiseen taloudelliseen tilanteeseen ja sen muutoksiin

Kuntien kustannusten kehitykseen vaikuttavat palkkaratkaisut, inflaation ja korkojen kehittyminen sekä palveluiden kysynnän muutokset, jotka liittyvät niin väestön kasvuun kuin demografiaan sekä mahdollisiin muutoksiin kuntien tehtäviin. Kuntien palveluiden nettokustannuksiin vaikuttaa myös kuntien mahdollisuus saada toiminnastaan toimintatuloja.

Kuntien verotuloihin ja niiden kehittymiseen vaikuttavat mm. väestön kasvu ja demografian muutokset, työllistymisaste, yritysten määrä ja tulokunto, mutta myös alueella tehtävät investoinnit. Valtionosuudet määräytyvät pääosin asukasmäärästä ja väestön ikärakenteesta, vieraskielisten määrästä ja sen muutoksista sekä työttömistä.

Suomen talouden taantuman pohja näyttäisi olevan ohitettu.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bruttokansantuote, mrd. euroa	275	279	290	301	312	323
Työllisyysaste, %	73,6	72,8	73,1	74,1	75,0	75,8
Työttömyysaste, %	7,2	8,0	7,6	7,2	6,6	6,5
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	6,2	1,8	1,4	1,3	1,8	2,0
Ansiotasoindeksi, muutos, %	4,2	2,9	3,4	3,1	3,0	3,0
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,4	3,7	2,5	2,0	2,0	2,0
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	3,0	2,9	2,7	2,7	2,6	2,6

Ennusteluvut: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, Syksy 2024

Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026, vaikka julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus vähentävätkin kotimaista kysyntää ja nostavat hintoja. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien kysynnän kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin. Keskipitkällä aikavälillä kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan kohtalaisesti. Vuonna 2027 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan noin 1,3 prosenttia ja vuonna 2028 kasvun arvioidaan olevan noin 1,2 prosenttia. Bruttokansantuotteen kehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, jonka arvioidaan elpävän markkinakorkojen laskun ja vihreään siirtymään liittyvien panostusten seurauksena.

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi

Vuoteen 2023 kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan romahtavan vuonna 2024 noin 1,5 mrd. eurolla 3,0 mrd. euroon ja toiminnan ja investointien rahavirran heikkenevän miljardi euroa negatiiviseksi.

Sote-uudistuksen tarkoituksena oli helpottaa kuntien taloudellista tilannetta sote-menojen siirryttyä hyvinvointialueiden vastuulle, mutta 2024 talousarvioiden perusteella kuntien talousnäkyvät heikkenevät nopeasti. Vuonna 2023 negatiivisen vuosikatteen kuntia on vain muutama, mutta taloussuunnittelukauden loppua kohden määrä nousee merkittävästi ilman toimenpiteitä.

Kuntien heikentyvän talouden taustalla on monia yhtäaikaista syitä:

- Verohäntien poistuminen ja sote-siirtolaskelmien tarkentumisesta aiheutuneet valtionosuuksien leikkaukset.
- Talouskasvun vaimeus ja sen vaikutukset verotuloihin, työllisyyteen, kuntien rahoittamiin työmarkkinatuen menoihin.
- Henkilöstökustannusten kasvu vuosien 2022-2025 palkkaratkaisussa.
- Inflaation ja korkojen nousu on vaikuttanut hintatason ja kuntien korkokuluihin.
- Sivistystoimissa mm. varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousu ja maksutuottojen vähentyminen, oppilaiden tehostetun ja erityisen tuen sekä valmistavan koulutuksen tarpeen kasvu.
- Investointien sekä niihin liittyvien ylläpitokustannusten kasvu – palveluverkon uudistamistarpeet, purkukustannukset, 2026-2027 ”kiinteistösunami”.

Vuosikatteen heikkeneminen jatkuu vuonna 2025. Valtionosuuksien kasvua hidastaa mm. sote-siirtoon liittyvä takaisinperintä sekä yhden prosenttiyksikön indeksijarru.

Kuntasektorin vuosikatteet eivät riitä kattamaan poistoja tai nettoinvestointeja vuosina 2025-2028.

Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan valtion päätösten nettovaikutus olisi kuntataloutta hiukan vahvistava. Valtio on arvioinut työllisyysuudistuksen olevan kustannusneutraali kunnille niin, että laajennetun palvelun järjestämisen ja laajennetun työllistämisvastuun kustannukset korvattaisiin täysimittaisena valtionosuuksilla. Rahoitus ei kuitenkaan näytä olevan riittävä vaan uudistus lisää kuntien nettokustannuksia huomattavasti.

Kuntien **verotulojen** arvioidaan laskevan vuonna 2024 yhteensä lähes 5 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna, sillä kunnallis- ja yhteisöverotuloista poistuu sote-uudistukseen liittyvä noin 1,3 mrd. suuruinen verohäntä ja lisäksi suhdannetilanne hidastaa verotulojen kasvua. Kiinteistöverotulot sen sijaan kasvavat reippaasti, mitä selittää osaltaan hallituksen päätös nostaa maapohjien verotuksen alarajaa.

Kuntien saamat **valtionosuudet** laskevat muun muassa sote-siirtoon liittyvän tarkistuksen sekä hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin tehtävän indeksisäästön vuoksi. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta syvenee -1,9 miljardiin euroon vuonna 2025. Toimintamenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta.

Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kunta-alan palkkasopimukset päättyvät keväällä 2025, ja siksi tarkemmat sopimusratkaisut tuleville vuosille selviävät vasta myöhemmin. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2025 on 3,4 prosenttia ja vuosille 2026–2028 keskimäärin 3,1 prosenttia.

TE-palvelu-uudistus nostaa menoja

Toimintamenojen hintojen nousun lisäksi myös toimintamenojen volyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025, mikä aiheutuu TE-palvelu-uudistuksesta. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen, ja siten kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille.

Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin uudistuksen jälkeenkin lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen

kustannukset laskisivat samalla tahdilla. Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa. Palvelutarpeen laskua onkin hieman loivennettu painelaskelmassa.

Kuntien taloudellinen kantokyky ja maksukyky ovat pidemmällä aikavälillä uhattuna, jos toiminnan ja investointien rahavirta on pysyvästi negatiivinen. Kuntien velkakestävyyttä arvioitaessa tulisi siten huomioida aina kokonaisuus tulevat odotetut tulot ja menot suhteessa nykyiseen nettovelkataakkaan. Toiminnan ja investointien rahavirran ohella on syytä siis tarkastella myös suhteellista velkaantuneisuutta ja tilikauden tuloksen kehitystä ajassa. On tarkoituksenmukaista myös eriyttää käyttötalouden rakenteellinen jäämä investointitaloudesta. Esimerkiksi palveluiden tuottavuutta kohentavia investointeja voi olla lyhyellä aikavälillä perusteltua rahoittaa velalla, jos velanoton riskienhallinta ja tulevat tulot ovat riittävällä tasolla.

(Lähteet: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, Syksy 2024 (23.9.2024); Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuosille 2025-2028, Syksy 2024, FCG)

3.2. Raision kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat

Vuosi 2025 on Raision nykyisen strategian viimeinen vuosi. Raisio investoi voimakkaasti tulevaisuuteen tulevina vuosina 2024-2028. Laajat strategiset investoinnit kasvattavat nyt nopeasti velkamäärää ja haastavat korkokulujen, poistojen ja kasvavien tilakustannusten kautta kaupunkia ja sen talouden tasapainoa. Raision suurin taloudellinen haaste tällä hetkellä on miten kaupunki voi nostaa tulevien vuosien vuosikatetta ja näin ollen mahdollisuuksiaan itse rahoittaa suuremman osan tulevista investoinneista. Tämän hetken, ensi vuoden ja tulevien vuosien velkaantumistahti ei ole terveellä pohjalla ja uhkaa syöstä Raision taloudelliseen epätasapainoon.

Vuoden 2025 talousarviotyötä varten viranhaltijat tekivät varsin laajan talouden sopeuttamistyön keväällä 2024. Työ kasvunhallinnan ohjelman kanssa jatkuu ensi vuonna.

Laskeva korko helpottaa tilannetta hiukan, mutta lainamäärän kasvu on niin voimakas, että korkokustannukset vääjäämättä kasvavat noin 1 milj. euron vuosivauhtia. Iso velkamäärä luo myös korkoriskiposition, jonka hallinta nousee ensiarvoisen tärkeäksi.

Koulu- ja päiväkotinvestointien lähtökohtana on nykyinen ja ennustettu väestökasvu, joka luo palvelukysyntää. Samalla investoinnit luovat onnistuessaan veto- ja pitovoimaa ja mahdollistaa sivistyksen toiminnan tehostamista.

Raision uusi työllistämistehtävä rasittaa vuodesta 2025 alkaen kaupungin taloutta noin 0,5 milj. eurolla, kun korotetut valtionosuudet eivät kata uusien tehtävien ja vastuiden kustannuksia.

Elämme tulevinakin vuosina korotettujen riskien aikaa, ja epävarmuus talouden kehityksestä on varsin suuri. Riskit liittyvät esimerkiksi korkojen ja inflaation kehitykseen, työvoiman puutteeseen sekä väestökehitykseen.

Raision kaupungin vuoden 2024 toiminnalliset panostukset ovat strategian mukaisesti kohdistuneet kasvuun, elinvoimaan ja hyvinvointiin sekä vapaa-ajantoiminnan kehittämiseen. Meneillään on nyt laajojen investointien jakso, joka jatkuu vuonna 2025, molempina suunnitteluvuosina sekä vielä sen jälkeen. Kaupungilla on edessään historiallisen suuria investointeja ja kaupungin kasvava asukasluku edellyttää toiminnallisia ja taloudellisia panostuksia palvelutarjonnan ylläpitämiseksi ja edelleen kehittämiseksi. Kaupungin väkiluvun kasvu onkin jatkunut ennakoituakin vahvempana huolimatta asuinrakentamisen hidastumisesta. Kaupunkiorganisaatiossa on jatkettu strategisten tavoitteiden toimeenpanoa ja katse kohdistetaan seuraavaksi vuonna 2025 uuden strategian tekoon uusien valtuutettujen kanssa.

Energian ja sähkön hinta on vuoden 2024 aikana laskenut hidastaen inflaation kehitystä. Myös korot ovat olleet laskusuuntaisia. Korjojen lasku vaikuttaa positiivisesti niin kaupungin kuin muiden toimijoiden korkokuluihin ja mahdollisuuksiin rahoittaa tulevia investointeja. Korjojen kehitys onkin keskeinen taloudellinen tekijä ja riski, kun velanotto investointien vuoksi kiihtyy nopeasti. Kaupungin onkin tästä eteenpäin kohdistettava toimenpiteitä korkoriskin hallintaan.

TE-uudistukseen liittyvä rahoituksellinen riski näyttää toteutuvan; valtionosuudet eivät kata uusia työllisyystoimintaan liittyviä kustannuksia. Näin ollen uudistus ei ole kustannusneutraali Raisiolle vaan tuo yli 0,5 milj. euron lisänettökustannuksia. Kaupungin laajentuvan työttömyyden rahoitusvastuu tekee sen, että on vielä epäselvää, onko nyt suunniteltu palvelutaso optimaalinen. Kaupungin pitääkin tarkasti vuonna 2025 yhdessä työllisyysalueen ja muiden läntisten kuntien toiminta-alueella olevien kuntien kanssa seurata ja arvioida työllisyystoimien vaikuttavuutta.

Sodat Ukrainassa ja Lähi-Idässä luovat yhä merkittävää epävarmuutta Euroopan maiden talouteen ja talousvuosien osalta kustannuskehityksen ja korkomenojen kehitys onkin varsin haastavaa.

Investointitarve ja suunnitellut investoinnit tekevät tulevista vuosista erittäin haastavia. Velkamäärän arvioidaan suunnitteluvuosien investoinneilla nousevan peräti 180-190 milj. euroon, mikä tuo merkittäviä muutoksia kaupungin korkokuluihin. Korkokulujen arvioidaan nousevan yli miljoonalla eurolla vuodessa. Samalla korkoriski nousee valtavasti ja tarve nostaa lainasalkun suojaustaso on ilmeinen.

Kaupungin poistot nousevat uusien investointien myötä voimakkaasti. Laajat investoinnit tänä vuonna, 2025, 2026 ja 2027 rasittavat lisääntyvien korkokulujen ja lisääntyvien poistojen myötä tuloslaskelmaa yhteensä noin 7 milj. eurolla. Käyttötalouden tasapainon saavuttaminen niin, että vuosikate kattaisi poistot tulee olemaan miltei mahdotonta, mikäli investoinnit toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Vuosikatteen eivät myöskään riitä mitenkään suunniteltujen investointien rahoittamiseen, jolloin lainakannan voimakas kasvu on välttämätöntä.

Olisikin erittäin tärkeää kasvattaa lähivuosina vuosikate tästä nyt suunnitellusta, jotta vuosikatteella voisi jatkossa rahoittaa Raision investoinnit ja Raisio voisi saavuttaa tasapainoisen talouden. Talouden tasapainottaminen, tuottojen ja kulujen tasapainon sekä talouden pitkäaikaisen tasapainon saavuttaminen on merkityksellistä, jotta voidaan turvata palvelutuotanto ja jotta voidaan mahdollistaa tulevaisuuden investointeja.

Raision kaupungin alkuperäinen talousarvio vuodelle 2024 valmisteltiin 186.000 euroa alijäämäiseksi. Tämänhetkisten taustatietojen valossa kaupungin vuoden 2024 tulossennuste on toteumassa hiukan alkuperäistä talousarviota paremmin.

Raision kaupungin talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2027 on laadittu muuttumattoman tuloveroprosenttien mukaan kunnallisveroprosentin ollessa 7,60 prosenttia sekä muuttumattomien kiinteistöveroprosenttien mukaan. Kustannusten nousu on huomioitu palvelualueiden suunnitelmissa. Palkankorotusten osalta korotusprosenttina on käytetty 3,0 prosenttia. Verotulot ja valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton laskelmien avulla.

Taloussuunnitelmavuosien tulojen ja menojen laskemisessa lähtökohtana on käytetty Kuntaliiton esittämää arviota koko maan kuntien ja kuntayhtymien toimintatulojen ja toimintamenojen muutoksesta. Arvion mukaan toimintakate kasvaa vuonna 2026 3,9 prosenttia ja 4,4 prosenttia vuonna 2027.

Merkittävimmät riskit, joita vuosien 2025-2027 talouden ennuste sisältää, ovat:

- laajojen investointien vaikutus kaupungin talouteen,
- väestökehitys ja verotulojen kehitys,
- valtionosuuksien kehitys, erityisesti valtionosuusuudistus 2026,
- Ukrainan ja Lähi-idän sotien eskaloitumisriski sekä niiden vaikutukset maailmantalouteen

- inflaation ja korkojen kehitys,
- korkojen nousu ja muut rahoitusriskit.

Strategia, johtaminen ja organisaatio

Vuosi 2025 on Raisiolle uusien tehtävien ja uuden valtuuston vuosi

Valtuustokauden alussa käynnistyneen Moderni kehyskaupunki –organisaatiouudistuksen tavoitteena on ollut erityisesti lisätä organisaation tehokkuutta, poikkihallinnollista yhteistyötä, parantaa tiedonkulkua ja kehittää esihenkilöosaamista, työhyvinvointia, viestintää sekä asiakaspalvelua ja tätä kehittämistä jatketaan edelleen. Vuonna 2025 jatketaan muun muassa säännöllisiä esihenkilökoulutuksia, panostetaan työhyvinvoinnin kehittämiseen, käynnistetään asukasbudjetin ideointikierrös ja kehitetään eri tavoin sisäistä viestintää, prosesseja ja digitaalisia työkaluja sekä vahvistetaan strategisten tytäryhteisöjen konserniohjausta.

Vuoden 2025 isoimmat johtamiseen ja organisaation uudistumiseen liittyvät asiat ovat työllisyyspalveluiden siirto valtiolta kunnille (TE-uudistus) sekä kuntavaalit, joissa valitaan uusi kaupunginvaltuusto.

TE-uudistus on suuri muutosjohtamisen ja seudullisen yhteistyön haaste. 1.1.2025 Raision kaupungin palkkalistoille siirtyy noin 30 valtion työllisyyshallinnon työntekijää ja Raisio osana Turunseudun työllisyysaluetta ottaa vastuun Mynämäen, Nousiaisten, Ruskon, Maskun ja Naantalin työllisyysneuvoston lähipalveluiden tuottamisesta ja läntisen Turun seudun työttömien tukemisesta.

Huhtikuussa järjestettävissä kuntavaaleissa valitaan Raisiolle uusi kaupunginvaltuusto ja uudet jäsenet poliittisiin päätöksentekotoimieliimiin. Uuden valtuuston keskeisin tehtävä syksyllä 2025 on kaupunkistrategiaprosessi ja uuden kaupunkistrategian hyväksyminen visioineen ja missioineen.

1.6.2025 astuu voimaan myös hallintosääntöuudistus, jossa hyvinvointijaosto ja vapaa-aikalautakunta lakkaavat ja uusi vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta aloittaa toimikautensa.

Kaupunki jatkaa osallistumista päättäjille ja viranhaltijoille suunnatun USO-verkoston toimintaan.

Seutuyhteistyötä jatketaan erityisesti ydinkaupunkiseudun seutuhallinnon puitteissa ja kaupunkiseudun rakennemallin päivittämiseen osallistutaan aktiivisesti.

Ukrainan ja Israelin sodat, korona, tekoäly, talouden nopeasti vaihtuvat syklit ja energian hinnan vaihtelut ovat synnyttäneet jonkinlaisen uuden normaalitilan, jossa "entiseen" verrattuna merkittävä osa sisäisen kehityksen potentiaalista menee toimintaympäristön myllerrysten ennakointiin, varautumiseen ja reagointiin. Kaupungin on seurattava toimintaympäristön kehitystä aktiivisesti, kyettävä reagoimaan muutosketterästi sekä kyettävä tekemään aktiivista yhteistyötä erilaisissa paikallisissa ja kansallisissa verkostoissa.

Elinvoima

Kaupungin elinvoimaisuus on aikaisempien vuosien tapaan laaja-alaisesti erinomaisella tasolla. Kaupunki sijoittuu useilla erilaisilla elinvoiman mittareilla kansallisesti mitaten kärkisijoille, minkä lisäksi tunnusluvut ennustavat tilanteen jatkuvan tulevinakin vuosina samankaltaisena. Vaikka maailman markkinatilanne osoittaa merkittäviä epävarmuuden ja ennakoimattomuuden merkkejä, ovat niin väestönkasvun kuin työllisyydenkin odotusarvot tulevaisuuteen erittäin hyvällä tasolla.

Vuoden 2024 aikana rakentamisen toimialan tilanne on heikentynyt entisestään. Erityisesti pientalorakentamisessa, mutta myös muissa asuinrakentamisen kohteissa on nähtävissä edelleen lupahakemusten sekä aloitusten määrissä selkeää pudotusta. Loppuvuodesta 2024 on alkanut viritä positiivisia signaaleja mm. viimeisten ARA-rahoitteisten asumisoikeusasuntotuotantojen osalta. Käynnissä olevia, rakennuslupahakemusvaiheessa olevia sekä suunnittelussa olevia rakennushankkeita on kuitenkin siinä määrin merkittävästi vireillä, että vuoden 2025 ennusteet muun muassa väkiluvun kehittymisen osalta voidaan pitää ennallaan. Kaupungin viime vuosikymmenten parhaimmat tontinluovutusvuodet ovat olleet vuosina 2021 ja 2022, joiden osalta kohteita rakentuu osin vielä myös vuoden 2025 aikana. Valtaosa tulevan vuoden uudisrakentamisesta keskittyy kuitenkin ARA-rahoitteisiin hankkeisiin.

Aikaisempien vuosien vilkas rakentaminen, ukrainalaisten asukkaiden kotikuntaoikeuden hakeminen sekä yleinen muuttovetovoima Raisioon ovat jatkaneet kaupungin positiivista väestönkasvua. Tammi-elokuun väestönkasvu on ollut 194 henkilöä, joka enteilee lähes 300 uutta asukasta Raisioon vuoden 2024 aikana. Merkittävin osa väestönkasvusta selittyy tällä hetkellä kotikuntaoikeuden saaneilla ukrainalaisilla, joita on viimeisimmän tilaston mukaan vuoden 2024 aikana Raisiossa noin 450 henkeä. Edelleen merkittävä määrä Raisiossa asuvista ukrainalaisista ei ole hakenut itselleen kotikuntaoikeutta. Kasvuluvut ovat kansallisesti ja seudullisesti mitaten edelleen huippuluokkaa. Prosentuaalinen kasvu on edellä mainituin luvuin noin 1,1 - 1,2 % vuositasolla. Kaupungin talousarvioiden yhteydessä arvioima väestönkasvuprosentti on 1 %/vuosi.

Väestö

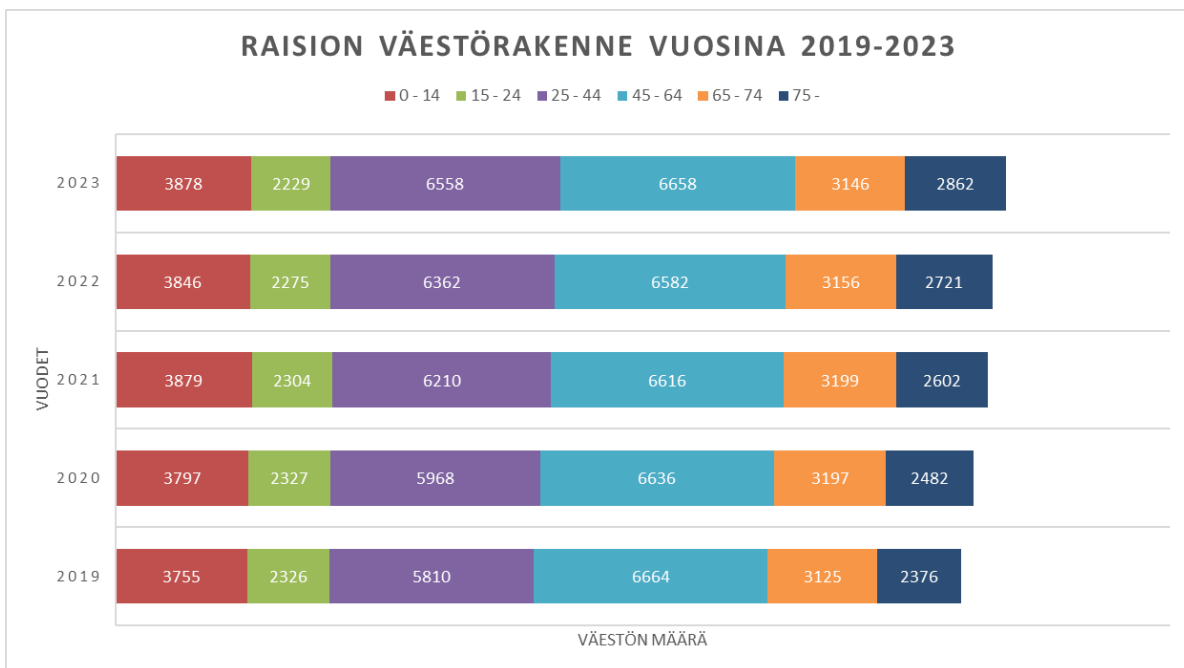
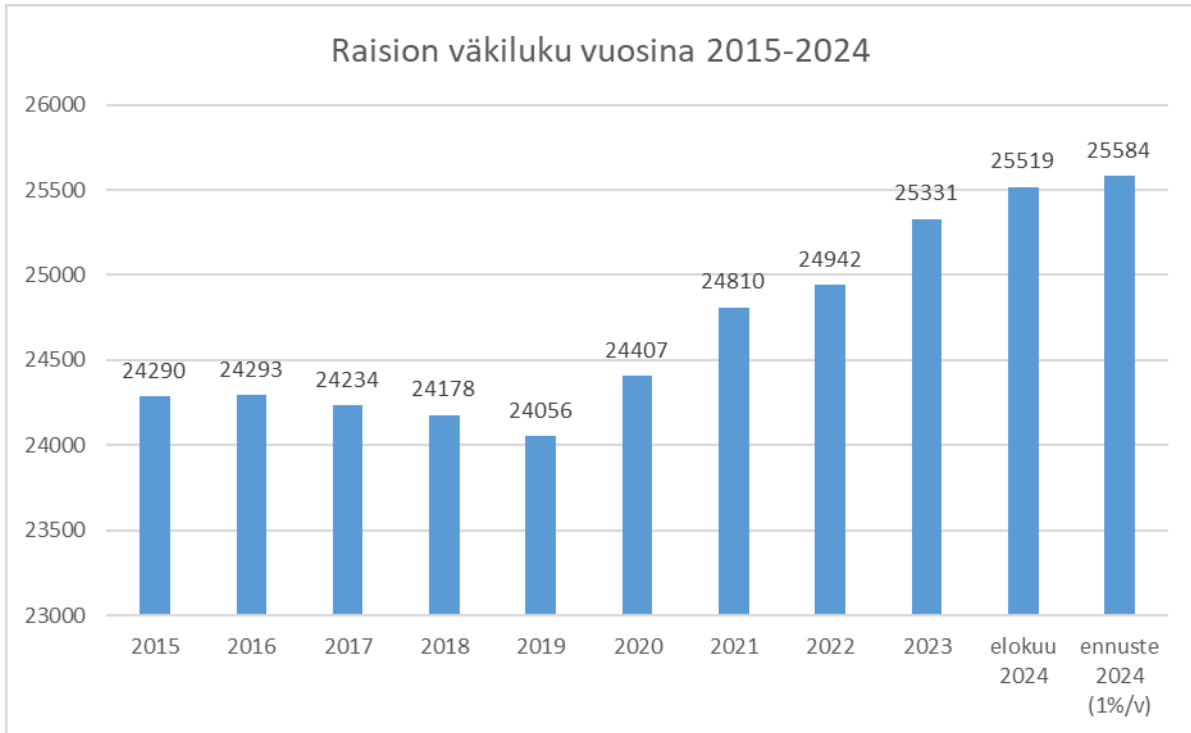
Raision kaupungin väkiluku on vuonna 2024 ollut pirteässä kasvusuunnassa kaupungissa erityisesti kotikuntaoikeuden saaneiden ukrainalaisten myötä. Lisäksi asuntojen rotaatio erityisesti vanhemmilla asuinalueilla on kumuloinut kaupunkiin uusia asukkaita. Raision väkiluvun kasvu on jatkunut yhtenäisesti nyt vuoden 2020 alusta alkaen, jonka lisäksi valtaosa seurattavista mittareista povaa väestönkasvua myös lähitulevaisuuteen. Elokuun 2024 lopussa ennakkotieto väkiluvusta on 25.519. Asukkaita on siis 194 enemmän kuin vuoden alkaessa. Kaupungin väestönkasvulle on ennustettu tuleville vuosille yhden prosentin kasvua, jonka osalta ollaan tavoitevauhdissa myös tänäkin vuonna.

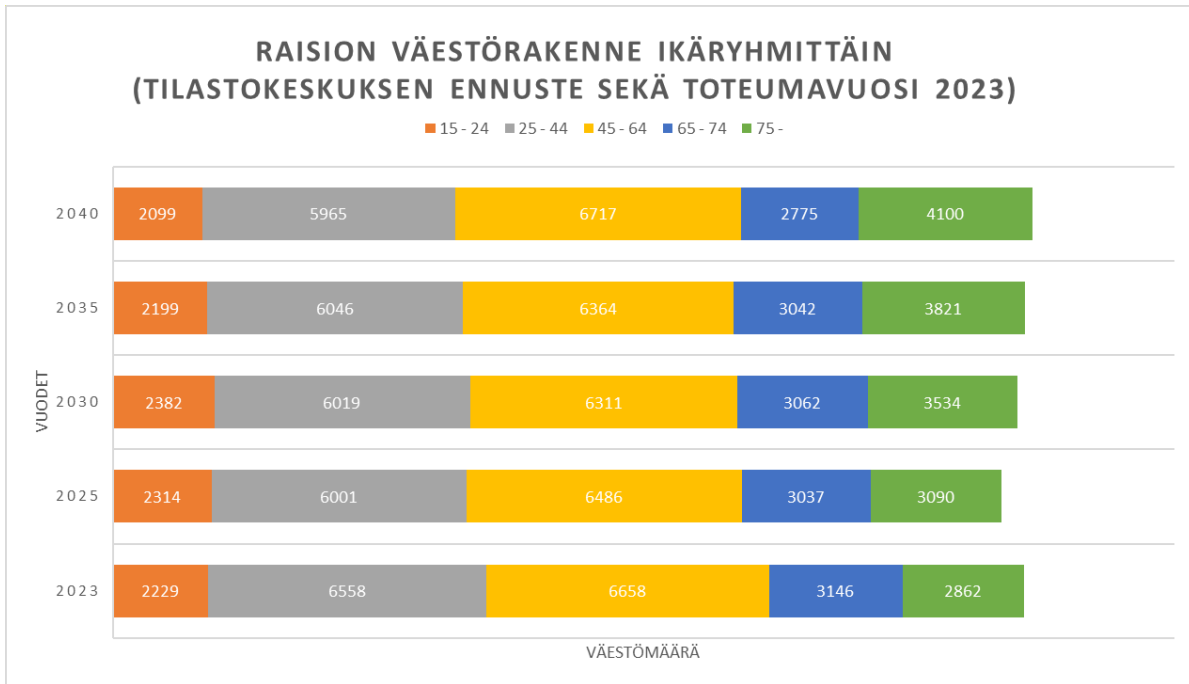
Tilastokeskuksen vuoteen 2040 asti tekemä väestöennuste on päivittynyt viimeksi vuoden 2021 aikana. Ennuste on arvioinut Raision väkiluvun olevan vuonna 2024 yhteensä 24.547. Raision kaupungin väkiluku ylittää tällä hetkellä Tilastokeskuksen kaikkien vuosien väkilukuennusteet, ollen jo käytännössä siis yli koko vuoteen 2040 asti ulottuvan ennustejakson. Kaupunki seuraa tällä hetkellä ensisijaisesti MDI:n laatimia väestöennusteita, jotka noudattelevat kaupungin viime vuosien kehitystä huomattavasti tarkemmin.

Tuoreimmat väestötilastot ovat elokuulta 2024 ja tasaisella kasvuvauhdilla Raision kaupungin väkiluku olisi vuoden 2024 lopussa 25.697 ja vuoden 2025 lopussa 25.841.

Väkiluvun kasvun odotetaan jatkuvan kasvu-uralla tulevinakin vuosina. Vallitseva markkinasuhdanne heikentää uudiskohteiden toteutumista vielä jonkin aikaa, mutta toisaalta maahanmuuton myötä tapahtuvassa väestönkasvussa ei ole odotettavissa pudotusta.

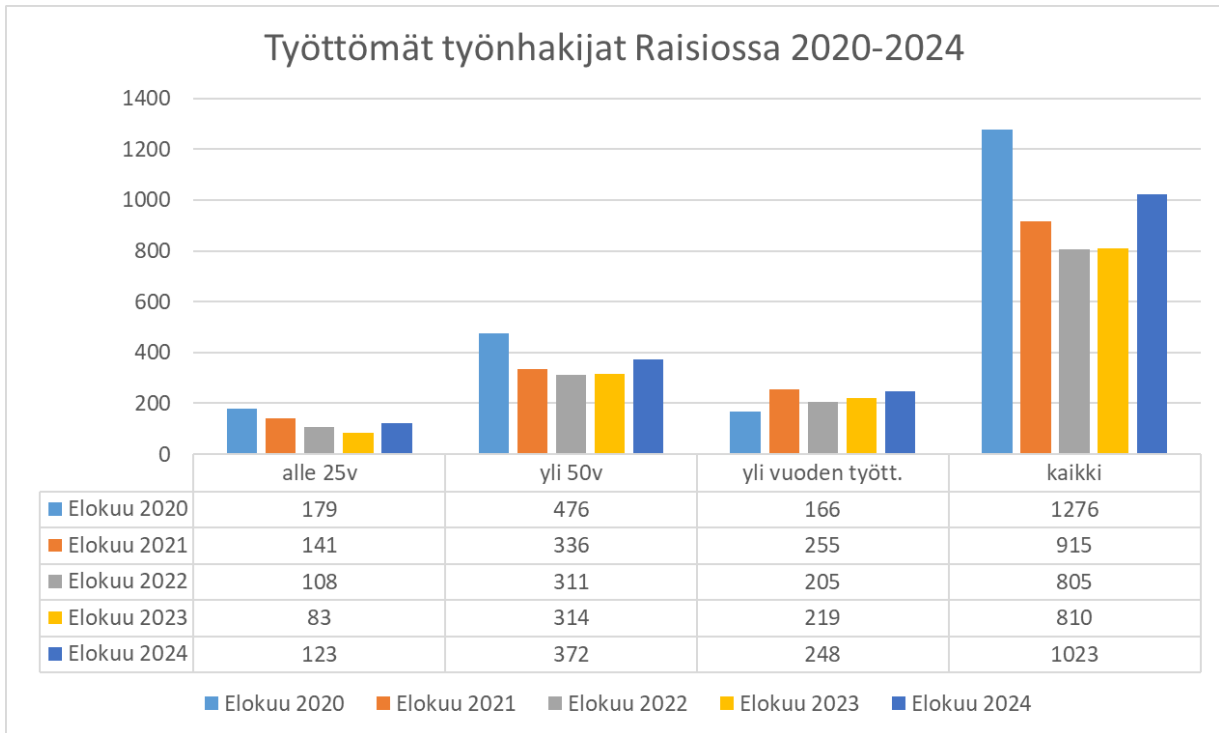

Työttömyys

Elokuussa 2024 Raisiossa oli työttömiä työnhakijoita yhteensä 1023 ja työttömyysprosentti oli 8,3 prosenttia. Toimialojen välillä on merkittävästi eroa tulevien vuosien työllisyystilanteen sekä työvoiman saatavuuden tarpeen osalta. Keskeiset suhdanteeseen vaikuttavat seikat, kuten korkea inflaatio, korot ja vaikkapa sähkön hinta, ovat kaikki pudonneet vuoden takaisesta. Näillä muutoksilla odotetaan olevan vuotta 2025 piristävä vaikutus.

Vallitseva vuosikymmen on työttömyystilastoissa vallitsevista maailman mullistuksista huolimatta Raision mittaushistorian parhaimmistoa. Paikallinen työllisyysmarkkina on ollut nopeasti muutoksiin reagoivaa, molempiin suuntiin, jolloin hetkellisten korkeampien työttömyysprosenttien jälkeen on palautettu vallitsevalle erinomaiselle tasolle erittäin nopeasti. Tulevalla TE-uudistuksella odotetaan olevan positiivisia vaikutuksia työllisydenhoitoon sekä työllisyystilastoihin, kun sekä työnhakijat että työnantajat ovat lähempänä toisiaan.

Talouden tasapainotus – Kasvunhallintaohjelma

Kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2024 talousarvion hyväksynnän yhteydessä seuraavasti:

"Vuoden 2025 talousarvion raamin asettamiseen mennessä laaditaan vaihtoehtoisia skenaarioita tulojen kasvattamiseen ja menokasvun hillintään.

Työn tavoitteena on turvata kaupungin kestävä kasvu, palveluverkkoselvitysten ja E18-hankkeiden vaatima investointikyky sekä talouden tasapaino suunnitelmavuosien aikana.

Työllä tavoitellaan konkreettista toimenpidekokonaisuutta, jonka tavoitteena on toimintatuottojen ja -kulujen välisen kehityksen parantaminen, tuottavuuden nosto ja rahoitusaseman jatkuva hallinta kovien investointivuosien keskellä eri skenaarioissa.

Valmistelusta vastaa johtoryhmä ja valmistelutyö käynnistetään välittömästi. Ensimmäinen väliraportti valmistellaan kaupunginhallitukselle maaliskuun loppuun mennessä."

Johtoryhmä aloitti työn tammi-helmikuussa 2024. Haastavina elementteinä nähtiin niin valtiosuoksien, tuloverotuksen kuin yhteisöveron epäsuotuisa kehitys, suuret investointikulut, TE-uudistuksen rahoituksen mahdollinen riittämättömyys sekä kasvaneet korot ja korkokulut.

Painelaskelmat näyttivät, että vuoden 2025 talousarvio, suunnitteluvuodet ja sitä seuraavat vuodet tulevat olemaan käyttötalouden osalta hyvin haastavia ja että tasapainottamistarve on huomattava. Tasapainottavien toimenpiteiden etupainotteisuus nähtiin edellytyksenä velkamäärän kasvun hillitsemisen kannalta.

Tasapainottamistyöhön osallistui kevään 2024 aikana huomattava määrä viranhaltijoita ja henkilöstöä. Työpajoissa ideoitiin ja arvioitiin eri toimenpiteiden vaikutusta. Ehdotettuja toimenpiteitä kertyi yli 100 ja hyväksytyjen toimenpiteiden yhteisvaikutus vuosina 2025-2027 oli 5,7 milj. euroa, josta 3,3 milj. euroa vuonna 2025, 1,5 milj. euroa vuonna 2026 ja 0,9 milj. euroa 2027.

Toimenpide	Sopeutusmäärä, toimintatuotot 2025	Sopeutusmäärä, toimintakulut 2025	Sopeutusmäärä, toimintakate 2025
Kasvunhallintaohjelman vaikutus			
Konsernipalvelut			
Yhteensä	63 000	286 000	349 000
Kh, kaupunkikehitys			
Yhteensä	570 000	330 000	900 000
Lupalautakunta			
Yhteensä	20 000	67 800	87 800
Infralautakunta			
Yhteensä	72 500	750 000	822 500
Sivistyslautakunta			
Yhteensä	10 000	785 670	795 670
Vapaa-aikalautakunta			
Yhteensä	120 000	204 600	324 600
Yleiset koko kaupunki			
Yhteensä		45 000	45 000
Koko kaupunki, käyttötalous			
Yhteensä	855 500	2 469 070	3 324 570

Näiden toimenpiteiden tulosvaikutus vuonna 2025 on 3,3 milj. euroa. Kaupunginhallitus ei tehnyt erillistä päätöstä kasvunhallintaohjelmasta, vaan se on viety miltei sellaisenaan osaksi lautakuntien talousarvioehdotuksia, toimialojen tavoitteisiin ja sitä seurataan osana normaalia talousarvioseurantaa. Kasvunhallintaohjelman päivittämiseen 2026 ja 2007 osalta palataan keväällä 2025. Kasvunhallintaohjelman kautta onnistuimme tunnistamaan mahdolliset säästökohteet ja viedä ne talousarvioon ja käytäntöön.

Kasvunhallintaohjelmasta huolimatta vuoden 2025 talousarvio sisältää myös toiminnallisia muutoksia, joilla on kustannuksia nostava vaikutus. Työllisyysuudistus nostaa vuonna 2025 yritys- ja työllisyyspalveluiden nettokustannuksia noin 3,3 milj. euroa. Muita kustannuksia nostavia muutoksia ovat Kuloistenniityn päiväkodin valmistumiseen liittyvät lisähenkilöstökustannukset (250.000 euroa) ja Opetussuunnitelman mukainen vuosiviikkotuntien kasvu (noin 125.000 euroa). Jäähalliyhtiön rakennusten ja toiminnan siirtäminen kaupungille tapahtuu kustannusneutraalisti.

Vuoden 2025 talousarvio sisältää suoraan kaupunkilaisiin vaikuttavia sopeutuskeinoja niukasti ja lautakuntien talousarvioehdotukset ovat kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen esityksissä mukana seuraavin muutoksin:

KJ-kierroksen muutokset

	Tulojen lisäys	Menojen vähennys	Vaikutus yhteensä	Selite
Infralautakunta				
Kunnallistekniset palvelut	150 000	-115 000	265 000	
Tilapalvelut	ei muutoksia	-100 000	100 000	
Lupalautakunta	ei muutoksia	ei muutoksia	0	
Sivistyslautakunta	ei muutoksia	ei muutoksia	0	
Vapaa-aikalautakunta	ei muutoksia	ei muutoksia	0	
KH, kaupunkikehitys	50 000	ei muutoksia	50 000	Laskennallisten korvausten korotus
KH, konserni		-80 000	80 000	Finnhems - 30 000, Digipalvelut - 50 000
	200 000	-295 000	495 000	

Lisäksi jokaisen lautakunnan kohdalla tuli muutoksia palkankorotusajojen täsmäytyksistä sekä sairausvakuutusmaksuprosentin noususta.

Talousarvion keskeiset tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ	muutos% TA2025 vrt. TAM2024
asukasluku*	25 336,0	25 697,0	25 697,0	25 841,0	25 841,0	1,0
henkilöstömäärä**	1 083,0	818,0	818,0	840,0	892,0	2,7
henkilötyövuodet	955,1	956,9	956,9	950,4	997,0	-0,7
toimintatuotot, M€	18,7	17,6	17,6	18,7	18,9	7,4
toimintamenot, M€	-78,0	-83,3	-83,6	-90,0	-89,6	7,2
toimintakate, M€	-59,1	-65,8	-66,0	-71,3	-70,7	7,1
verotulot, M€	64,6	60,5	60,5	62,6	62,6	3,5
valtionosuudet, M€	14,1	13,0	13,0	16,0	16,0	23,1
vuosikate, M€	20,0	8,1	7,9	6,4	7,1	-10,1
tilikauden ylijäämä/alijäämä, M€	0,0	-0,2	-0,4	-1,7	-1,1	174,3
investoinnit, brutto M€	25,6	33,5	33,5	42,2	42,2	26,0
investoinnit, netto M€	23,8	30,7	30,7	40,0	40,0	30,3
lainamäärä 31.12. M€ ***	49,7	84,0	84,3	106,9	106,2	26,0
uutta lainaa, M€	7,8	24,6	24,8	35,1	34,4	38,7
lainaa yht. €/asukas	1 963,0	3 270,0	3 279,0	4 136,0	4 110,0	25,3

* TP2023 vahvistettu asukasluku

** Vakituinen henkilöstö. TAM2025 luku on henkilöstöpalveluiden arvio 31.12.2024 henkilöstömäärästä.

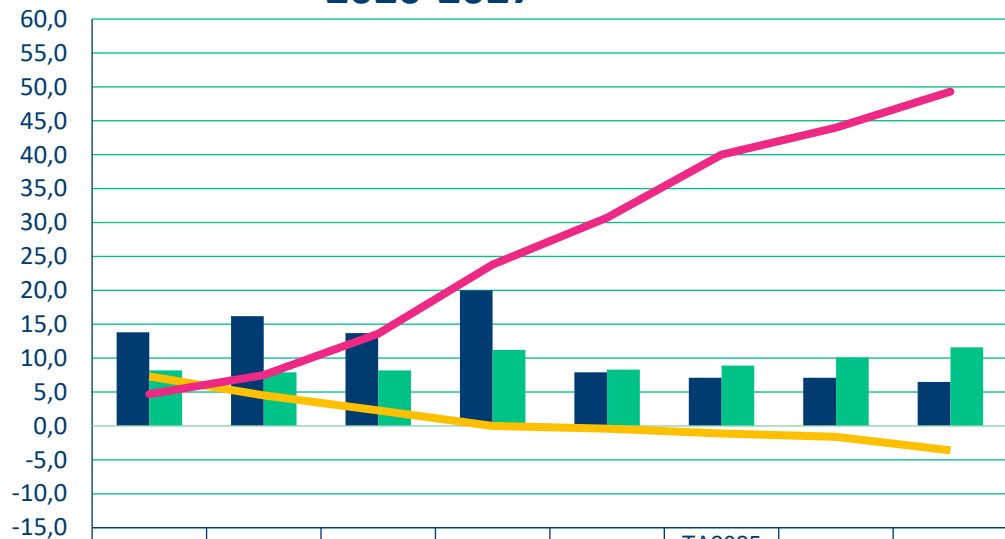
***Talousarvion 2024 ja 2025 lainamäärät perustuvat arvioon

Vuoden 2025 talousarviossa koko kaupungin tuottojen volyyymi ilman rahoitustuottoja on noin 97,5 miljoonaa euroa. Verotulojen osuus on 62,6 miljoonaa euroa, valtionosuuksien osuus 16,0 miljoonaa euroa ja toimintatuottojen osuus 18,9 miljoonaa euroa.

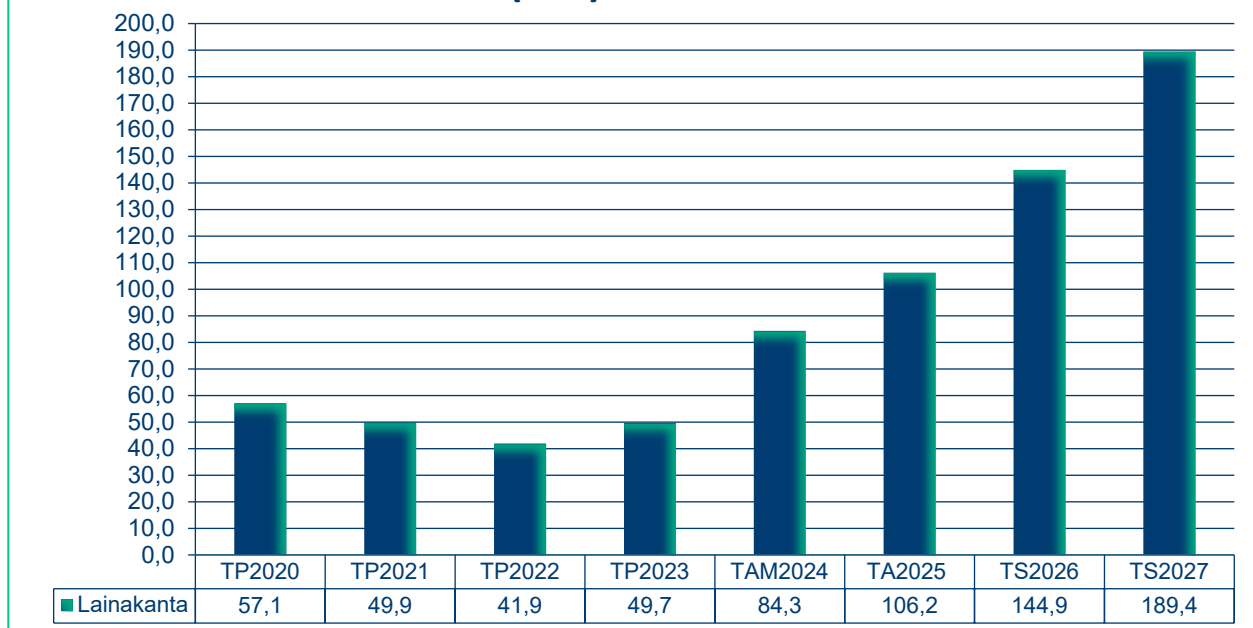
Toimintakulujen kokonaisuus on noin 89,6 miljoonaa euroa. Toimintakulut jakaantuvat toimitelimitään seuraavasti: kaupunginhallitus 17,0 miljoonaa euroa, sivistyslautakunta 44,0 miljoonaa euroa, vapaa-aikalautakunta 4,3 miljoonaa euroa, infralautakunta 22,8 miljoonaa euroa ja lupalautakunta 1,5 miljoonaa euroa. Kaupungin merkittävin kuluerä on palkat; henkilöstökulut ovat yhteensä 53,1 miljoonaa euroa.

Talousarvion tulos on -1,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Investointeja esitetään tehtäväksi yhteensä 40,0 miljoonalla eurolla (netto). Kaupunki joutuu ottamaan uutta lainaa nettona noin 34,4 miljoonaa euroa. Lainamäärä vuoden 2025 lopussa on arvion mukaan 106,2 miljoonaa euroa ja lainamäärä asukasta kohden on 4 110 €/asukas.

Vuosikate, poistot, tulos, nettoinvestoinnit (M€) 2020-2027

Lainakanta (M€) vuosina 2020-2027

*TAM2024 lainakanta 31.12. perustuu arvioon.

3.3. Ilmastotyö

Raision kaupunki tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Tavoite on linjassa useiden vuoteen 2030 mennessä hiilineutraaliutta tavoittelevien kaupunkien ja kuntien tavoitteiden kanssa. Hiilineutraalius on Raisiossa määritelty siten, että kaupungin alueen päästöt vähenevät 80 prosenttia vuoden 1990 tasosta.

Kaupungilla vuosina 2022-2024 käynnissä olleessa Tulevaisuuden kestävä Raisio –hankkeessa aloitettiin kaupungin Ympäristöohjelman toimeenpanoa. Hankkeessa otettiin käyttöön Ympäristövahti-järjestelmä ja toteutettiin kyselyt kaupungin asukkaille, henkilöstölle ja yrityksille. Asukkaille on järjestetty ympäristöaiheisia tapahtumia ja viestintää. Ilmastotyöryhmä on jatkanut kokoontumisiaan ja kaupunkiin on perustettu uusi Kestävä Raisio –työryhmä, jossa käsitellään moniammatillista osaamista vaativia asioita.

Käynnissä on myös Opetushallituksen rahoittama KEKÄLE (Kestävät käytänteet lentoon kunnissa) -hanke, jossa kehitetään perusopetuksen kestävyysosaamista ja –opetusta 5 kunnan yhteishankkeena. Hanke on saanut 142.000 € osarahoituksen.

Kaupunki on saanut Opetushallitukselta 25.560 € rahoituksen Myytinmurtajat –hankkeelle, jossa tuotetaan materiaalia peruskoulujen ruokakasvatusta varten ja lisätään oppilaiden ja ruokaloiden yhteistyötä ruokalistojen laatimisessa.

Kaupungille on vuonna 2023 laadittu Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma. Ohjelman laatimiseen on saatu 35.513 € rahoitus Liikenne- ja viestintäministeriö Traficomilta. Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita on kehitetty lisäämällä runkolukituksen mahdollistavia pyörätelineitä ja hankkimalla asukkaiden käyttöön kaksi polkupyöränhuoltopistettä. Lisäksi Varppeenkadun kävelyn ja pyöräliikenteen liikenneturvallisuutta ja viihtyisyyttä on parannettu. Pyöräpysäköinnin parantamiseen ja Varppeenkadun kävelyn ja pyöräliikenteen olosuhteiden kehittämiseen on saatu Traficomilta yhteensä 284.850 € rahoitus.

Kaupungin ruokapalvelut on osallistunut Maa- ja metsätalousministeriön rahoittamaan Wasteless Food Services in Finland –hankkeeseen, jossa on etsitty tapoja vähentää ruokahävikkiä ja sitä kautta ruuan ilmastovaikutuksia.

Raisiolle on laadittu uusiutuvan energian kuntakatselmus, jota Business Finland on rahoittanut 7.700 € avustuksella.

Raisio on mukana Varsinais-Suomen Helmikunnat II –hankkeessa. Helmikunnat II on Valonian ja kahdeksan Varsinais-Suomalaisen kunnan yhteinen hanke ja se on saanut yhteensä 439.904,80 €:n avustuksen Ympäristö- ja Maa- ja metsätalousministeriön Helmi-ohjelmasta. Raision osalta hankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan perinneympäristöjen luonnonhoitotöitä Raisionlahdella, Kotirannan niityllä, Järviniityn lehdolla ja Tuuliankedolla. Hanke on käynnissä vuosina 2023-2024.

Toiminta vuonna 2025

Kaupungin ilmastojohtamisen kehittämistä jatketaan edistämällä 2023-2024 järjestetyissä kiertotaloustyöpajoissa esiin nousseita kehittämistarpeita. Kaupungin hankintojen kestävyttä kehitetään lisäämällä hankintaohjeeseen tietoa kestävästä hankinnoista ja järjestämällä toimialakohtaisia kehittämispalavereja. Hankintojen kehittämällä tavoitellaan samalla taloudellisia säästöjä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Kaupungin Ympäristöohjelman toteutumista seurataan ja toteutetuista toimenpiteistä raportoidaan Ympäristövahdissa.

Asukkaiden osallistamista ilmastotyöhön jatketaan järjestämällä kestävyysaiheista viestintää ja tapahtumia. Asukkaiden kestävien valintojen tekemistä pyritään helpottamaan mm. toteuttamalla Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmaa ja edistämällä kierrätysliiketoiminnan saamista osaksi Kauppakeskus Myllyn alueen tarjontaa. Vieraslajien kartoitukseen ja torjuntaan toteutetaan pelillistetty torjuntakampanja Crowdsorsa –palvelun kautta.

Kaupunki jatkaa kestävästä liikkumisen olosuhteiden kehittämistä toteuttamalla suunnitelmallisesti Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmaa ja panostamalla joukkoliikenteen kehittämiseen. Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelman tavoitteita toteutetaan lisäämällä yhteensä 296 pyöräpysäköintipaikkaa Ihalan, Pasalan ja Kaanaan urheilukenttien sekä Kerttulan ja Tahvion koulujen yhteyteen. Pyöräpysäköinnin lisäämiseen on haettu Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustusta Traficomilta yhteensä 25.700 €, mikä vastaa 50 % hankkeen kustannuksista. Avustuspäätöstä ei vielä ole saatu. Urheilukenttien pyöräpysäköinnin osalta hanke toteutuu, vaikka avustusta ei saataisi.

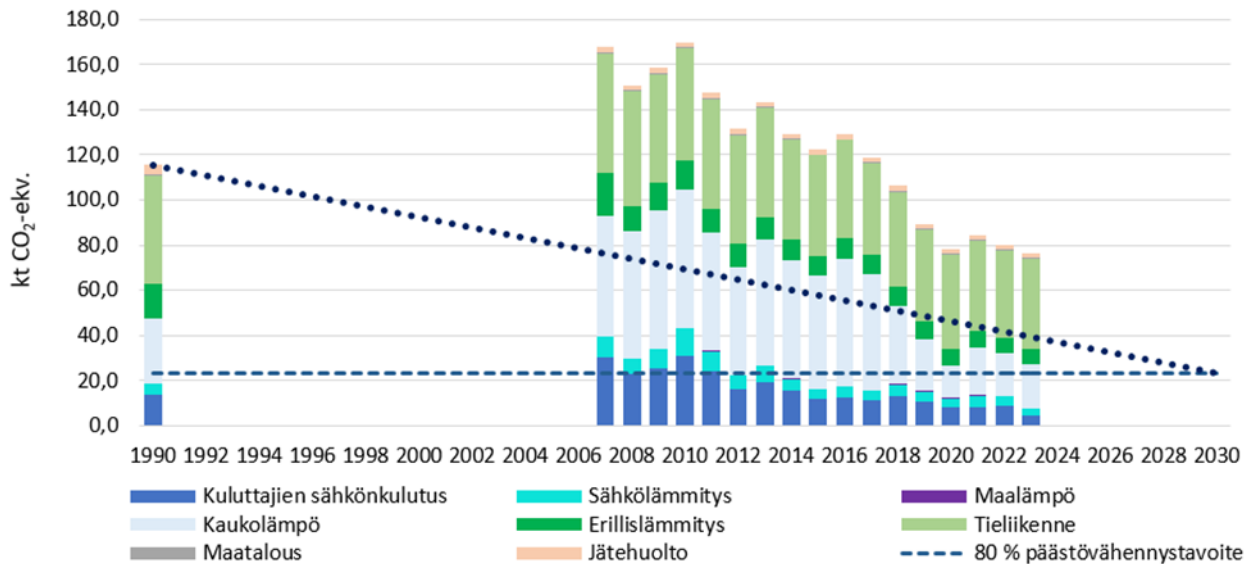
Kaupunki on mukana Valonian Sanoista tekoihin –viestintäkampanjassa, jossa on tuotettu materiaalit Villin pihan lumoa ja Yksi matka viikossa –kampanjoiden järjestämiseen useamman Varsinais-Suomalaisen kunnan alueella. Hanke on osa Valonian toimintaa, ja osallistumisesta on kaupungille vain vähäisiä kustannuksia, jotka määritellään kampanjoihin liittyvien pienhankintojen yhteydessä itse.

Perusopetuksen ympäristökasvatushankkeessa (KEKÄLE) perustettu ohjausryhmä jatkaa toimintaansa ja hankkeessa tuotettujen materiaalien hyödyntäminen jatkuu perusopetuksen opetussuunnitelmaa tukevana ympäristökasvatuksena.

Luonnon monimuotoisuutta ja virkistysalueiden säilyttämistä edistetään vahvistamalla Mälikkälän-Kuninkojan metsän säilymistä virkistysalueena kaavamuutoksella. Kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksen metsän suojelusta. Kaupungin keskeisistä luontoarvoista ja tärkeimmistä viherverkostoista teetetään yleiskaavatasoinen selvitys. Lisäksi käynnistetään työ kaupungin lumo- ja sopeutumistoimenpiteiden lisäämiseksi osaksi Ympäristöohjelmaa. Poikkihallinnolliset Kestävä Raisio – työryhmä ja Ilmastotyöryhmä jatkavat toimintaansa ja toimintaa kehitetään edelleen.

Kuvaajassa on esitetty Raision kaupungin päästötilanne päästösektoreittain sekä päästövähennystavoite vuoteen 2030. Vuoteen 2022 mennessä Raision päästöt ovat vähentyneet 31 % vuoden 1990 tasosta. CO₂-laskennan ennakkotiedon mukaan päästöt vähenivät 34 % vuoteen 2023 mennessä.

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kestävyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa.	Kaupunki toteuttaa Ympäristöohjelman toimenpiteitä.	Toimialat toteuttavat vastuulleen kuuluvia Ympäristöohjelman toimenpiteitä suunnitelmallisesti ja raportoivat toteutumisesta Ympäristövahdissa.	Toteutetut toimenpiteet Ympäristövahdin kävijämäärä	Toimialat
	Vahvistetaan tiedolla johtamista ja toimialarajat ylittävää yhteistyötä.	Poikkihallinnollinen Kestävä Raisio -työryhmä ja ilmastotyöryhmä jatkavat toimintaansa.	Toteutuneet kokoukset	Toimialat
	Ilmasto- ja kestävyysasioiden kehittäminen ja tiedon lisääminen.	Jatketaan kiertotalouden lisäämistä kaupungin toiminnoissa toimialakohtaisissa työpajoissa saatujen kehitysehdotusten pohjalta.	Kuvaus tehdyistä toimenpiteistä	Ympäristösuunnittelija, Kaupunkikehitysjohtaja
	Tuetaan kaupunkilaisten hyvinvointia ja kehitetään julkisen liikenteen saavutettavuutta parantamalla kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita.	Toteutetaan kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmaa suunnitelmallisesti.	Toteutetut toimenpiteet	Kunnallistekniset palvelut, Liikunta- ja nuorisotoimi, Viestintä, Sivistus- ja kulttuuritoimiala
	Kaupunki huomioi ilmastoasiat kunnan elinkeino- ja elinvoimapolitiikassa, hankinnoissa ja maankäytössä.	Kaupungin hankintoja kehitetään kestävämmiksi hankintaohjeen päivityksen ja toimialakohtaisten palaverien avulla.	Toimialakohtaisten keskusteluiden toteutus ja seuranta. Soveltuvien toimenpiteiden valitseminen sekä jatkuva neuvonta tarvittaessa.	Ympäristösuunnittelija, Kaupunkikehitysjohtaja

	Kartoitetaan ja kehitetään kiertotalouden olosuhteita yhteistyössä alueen sidosryhmien kanssa.	Edistetään kiertotaloustoiminnan avaamista Kauppakeskus Myllyn alueelle.	Soveltuvat toimenpiteet sijoittumisen edistämiseksi.	Kaupunkikehitysjohtaja
	Kaupungissa säilytetään luonnon monimuotoisuus ja asukkaille helposti saavutettavat ja luontoarvoiltaan monipuoliset luonto- ja virkistysalueet.	Vastataan Turun kaupungin Lumo-haasteeseen laatimalla kaupungin luontoarvojen selvitys sekä selvitys kaupungin tärkeimmistä viherverkostoista.	Valmistunut selvitys liitetään osaksi ympäristöohjelmaa.	Kaupunginarkkitehti
		Varmistetaan Mälikkälä-Kuninkojan ikimetsän luontoarvojen säilyminen ja virkistyskäytön jatkuminen kaavamuutoksella.	Suojelun toteutuminen	Kaupunkikehitysjohtaja
	Varaudutaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin tunnistamalla alueelliset riskit ja sopeutumistoimet riskien hallintaan.	Ympäristöohjelmassa on sitouduttu laatimaan kaupungille ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelma. Selvitetään työtä varten tarvittavat resurssit ja yhteistyömahdollisuudet.	Selvitys, jonka avulla työ voidaan käynnistää.	Ympäristöpäällikkö

4. Talousarvion tulojen ja menojen muodostuminen

4.1. Yhteenvedo lautakuntien luvuista

V.2023-2025 lautakunnittain Ulkoiset tuotot ja kulut	TP2023 Tuotot	TP2023 Kulut	TP2023 Netto	TAM2024 Tuotot	TAM2024 Kulut	TAM2024 Netto	TA2025 LTK Tuotot	TA2025 LTK Kulut	TA2025 LTK Netto	TA2025 KJ Tuotot	TA2025 KJ Kulut	TA2025 KJ Netto
Kaupunginhallitus	5 753 095	-10 381 509	-4 628 414	6 394 288	-12 297 799	-5 903 512	7 415 578	-16 908 270	-9 492 693	7 465 578	-17 032 434	-9 566 857
Lupalautakunta	695 640	-1 256 084	-560 444	825 010	-1 516 784	-691 774	841 660	-1 511 007	-669 347	841 660	-1 512 989	-671 329
Infra- ja kunnallistaloustalouden lautakunta	5 979 761	-19 536 151	-13 556 390	5 369 506	-22 360 155	-16 990 649	5 289 060	-23 035 711	-17 746 651	5 439 060	-22 760 261	-17 321 201
Sivistyslautakunta	4 996 814	-42 391 545	-37 394 731	3 960 276	-43 071 374	-39 111 098	3 582 137	-44 278 460	-40 696 323	3 582 137	-44 018 438	-40 436 301
Vapaa-aikalautakunta	1 250 194	-4 167 505	-2 917 311	1 024 266	-4 316 739	-3 292 473	1 569 550	-4 294 411	-2 724 861	1 569 550	-4 270 290	-2 700 740
Koko kaupunki	18 675 504	-77 732 794	-59 057 290	17 573 346	-83 562 852	-65 989 506	18 697 985	-90 027 860	-71 329 875	18 897 985	-89 594 412	-70 696 427

4.2. Verotulojen kehitys ja Raision kaupungin verotulot

Vuonna 2025 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan 4,2 prosenttia vuodesta 2024. Vuonna 2025 kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan noin 10,3 mrd. euroa, kuntien yhteisöveron 1,8 mrd. euroa ja kiinteistöveron noin 2,4 mrd. euroa.

Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat tulo- ja työllisyyskehitys sekä ansiotulovähennysten poisto 2025. Kunnallisverotuksen efektiivisyyttä lisätään poistamalla tulosta tehtävä ansiotulovähennys ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä kasvattaa verotettavia tuloja ja kunnallisverotuloja vuonna 2025 (338 milj. euroa), mutta kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti.

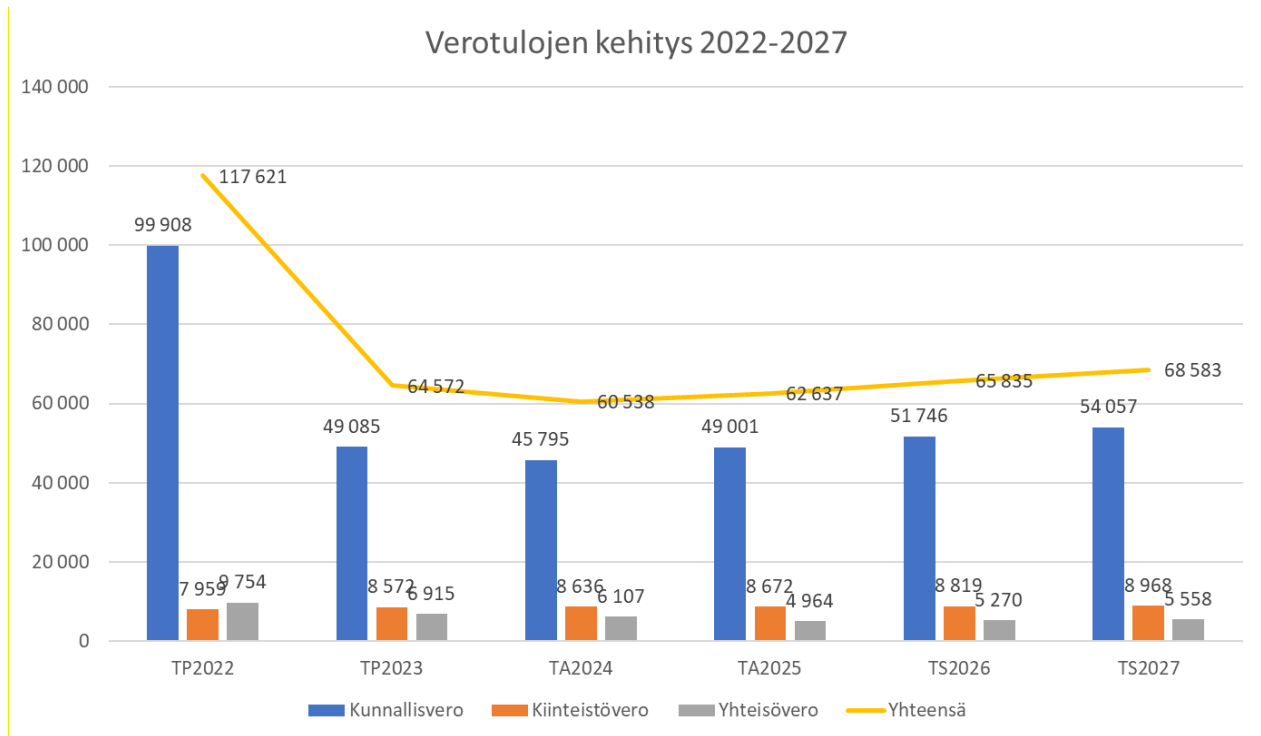
Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohtana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisövero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti.

Kiinteistöveron alaraja korotettiin vuonna 2024 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin. Toimenpide edellytti maapohjan veroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista. Maapohjan kiinteistöveron vaihteluväli on vuonna 2025 1,30-2,00 prosenttia. Kuntien kiinteistöverotulojen arvioitiin kasvavan muutoksen myötä arviolta noin 108,0 miljoonalla eurolla vuodesta 2024 alkaen.

Käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan. Päämääränä on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden todellisia käypiä arvoja. Asiaa koskeva hallituksen esitys on suunniteltu annettavaksi syksyllä 2024. Kiinteistöverouudistuksen peruslähtökohtia on se, että tämänhetkiset kiinteistöjen verotusarvot perustuvat pitkälti vanhentuneisiin määräytymisperusteisiin, eivätkä ne kuvaa riittävän hyvin rakennusten ja maa-alueiden hintaeroja. Lisäksi uudistuksen tavoitteena on aikaisempaa selkeämpi ja läpinäkyvämpi arvostamisjärjestelmä, joka on myös mahdollista pitää aiempaa tehokkaammin ajantasaisena.

Verotulojen kehitys kääntyy ennusteiden mukaan kahden vuoden laskun jälkeen hyvin maltilliseen kasvuun. Kokonaistaloudellinen tilanne ja investointien kova kasvu vaatinee ensi vuonna veroprosenttien nostamista.

Kansallisella tasolla kuntien kunnallisveron tuottoon vaikuttavat tulo- ja työllisyyskehitys sekä ansiotulovähennysten poisto 2025. Kunnallisverotuksen efektiivisyyttä lisätään poistamalla tulosta tehtävä ansiotulovähennys ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä kasvattaa verotettavia tuloja ja kunnallisverotuloja vuonna 2025 (338 milj. euroa), mutta kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kunnallisverotuoton kasvuun vastaavasti. Kokonaisuutena ansiotulovähennyksen poisto nostaa verotuloja, mutta laskee saman verran valtionosuuksia. Sama ilmiö näkyy Raision vuoden 2025 verotuksessa.

Raision verotulot notkahtavat vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023 johtuen siitä, että vuonna 2023 veromaksatuksissa huomioitiin ns. verohännät aikaisemmilta verovuosilta. Uusimpien ennusteiden mukaan vuoden 2024 tuloveron tuotot ovat hieman pienemmät kuin vuoden 2024 talousarviossa on arvioitu. Raision osuus yhteisöverosta puolittuu vuodesta 2022 vuoteen 2025, kun kuntien korona-aikana korotetut osuudet ovat pienentyneet. Kokonaisuudessa vuoden 2023 verotulot odotetaan ylittävän vasta vuonna 2026.

Vuoden 2025 verotulojen arvioidaan kasvavan 3,5 prosenttia vuoteen vuoden 2024 talousarvioon nähden

Verotulojen kehitys kääntyy ennusteiden mukaan kahden vuoden laskun jälkeen hyvin maltilliseen kasvuun. Verotulojen arvioidussa kehityksessä on huomioitu noin 1 % vuotuinen väestömäärän kasvu. Talousarviossa esitetyissä laskelmissa lähtökohtana on muuttumattomat veroprosentit vuosina 2025-2027. Oheisessa taulukossa on koonti Raision kaupungin verotuloista ja niiden ennakkoidusta kehityksestä vuosina 2024-2027.

Verotulot 1000 €	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Kunnallisvero	99 908	49 085	45 795	49 001	51 746	54 057
<i>Muutos-%</i>	5,10 %	-50,87 %	-6,70 %	7,00 %	5,60 %	4,47 %
Kiinteistövero	7 959	8 572	8 636	8 672	8 819	8 968
<i>Muutos-%</i>	3,80 %	7,70 %	0,75 %	0,42 %	1,70 %	1,69 %
Yhteisövero	9 754	6 915	6 107	4 964	5 270	5 558
<i>Muutos-%</i>	14,10 %	-29,11 %	-11,68 %	-18,72 %	6,16 %	5,46 %
Yhteensä	117 621	64 572	60 538	62 637	65 835	68 583
<i>Muutos-%</i>	5,70 %	-45,10 %	-6,25 %	3,47 %	5,10 %	4,17 %

Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston tulee viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päättää kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista. Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverosta, kiinteistöverosta ja yhteisöverosta. Kunnallisvero on kaupungin suurin tuloerä.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Raision kaupungin tuloveroprosentti vuodelle 2025 on 7,60 prosenttia. Kiinteistöveroprosentit säilyvät vuonna 2025 ennallaan.

Suunnitteluvuodet eivät ole tasapainossa, vaan selkeästi alijäämäisiä ja velkamäärä kasvaa erittäin nopeasti. Mikäli investointiohjelma toteutetaan suunnitellussa laajuudessa, kaupungin pitää vakavasti harkita veroprosenttien nostoa vuodeksi 2026 ja/tai 2027.

Veroprosentit	2022	2023	2024	TA2025	TS2026	TS2027
Tuloveroprosentti	20,25	7,61	7,60	7,60	7,60	7,60
Kiinteistöveroprosentit						
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Yleinen maapohjan kiinteistöveroprosentti			1,30	1,30	1,30	1,30
Vakituinen asuinrakennus	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41
Muut asuinrakennukset	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93
Voimalaitokset	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Yleishyödylliset yhdistykset	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00

4.3. Valtionavut

Kuntien valtionavut

Valtionavut kasvavat muttei riittävästi kattamaan kuntien uusien tehtävien ja vastuiden kustannuksia.

Kuntien valtionavut koostuvat laskennallisista valtionosuuksista, verotulojen menetyskorvauksista ja valtionavustuksista. Kuntien valtionapujen tasoa korottaa vuonna 2025 TE-palveluiden järjestämistä vastuu siirto kunnille ja siihen liittyvä kuntien työttömyysturvan rahoitusosuuden kasvattaminen.

Laskennalliset valtionosuudet (4,7 mrd. euroa) kasvavat noin 970 milj. eurolla pääasiassa työvoimapalvelu-uudistuksen seurauksena. Rahoitus siirtyvien työllisyyspalveluiden järjestämiselle sekä kuntien laajennetulle työllistämistä vastuulle ei näillä näkymin ole riittävä; se ei kata uusia menoja. Raisen kohdalla noin 0,5 milj. euron edestä jää kustannuksia kattamatta, joten työllisyysuudistus rasittaa Raisen taloutta 0,5 milj. eurolla vuositasolla.

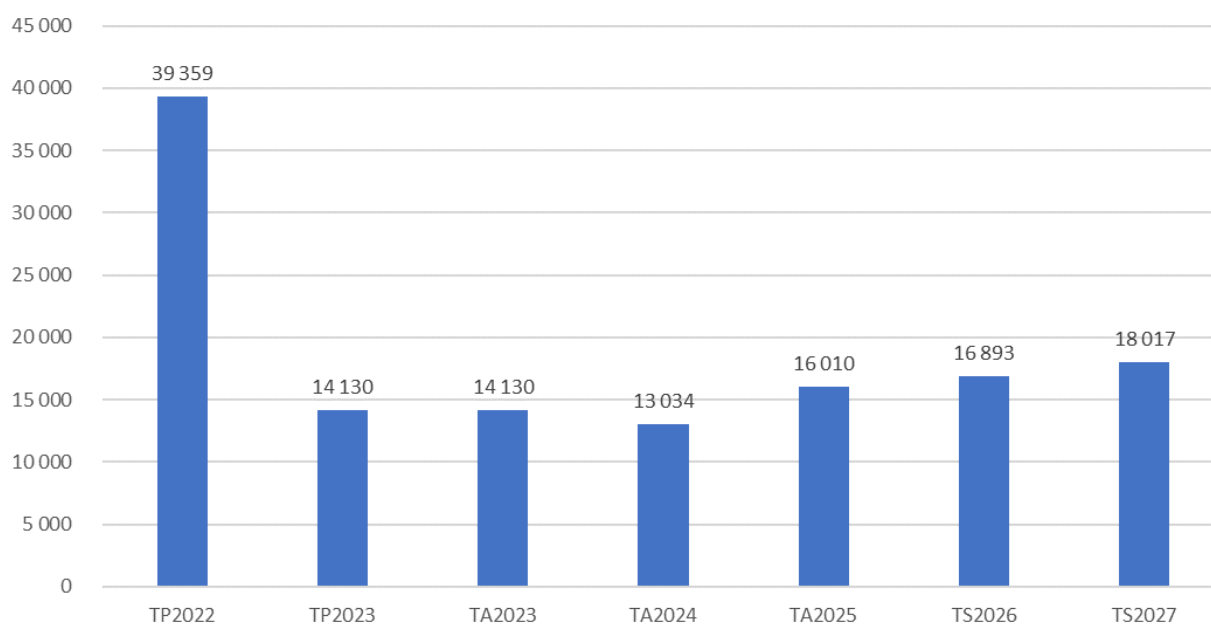
Valtionavustukset kunnille alenevat muun muassa valtiontalouden säästöjen seurauksena noin 230 milj. eurolla.

Verotulomenetysten korvausten määrä laskee vuoden 2024 varsinaiseen talousarvioon nähden lähes 300 milj. eurolla. Tämä johtuu pääosin siitä, että tulosta tehtävä ansiotulovähennys poistetaan ja sitä vastaavasti kasvatetaan ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä lisää kuntien verotuloja 338 milj. eurolla, jota vastaavasti vähennetään veromenetysten korvauksia (voimaantulohetkellä kustannusneutraali).

Raisen valtionosuudet

TE-uudistus nostaa vuoden 2025 valtionosuuksia muttei tarpeeksi kattamaan kokonaisuudessaan uusien tehtävien aiheuttamat menot. Valtionosuusjärjestelmän uudistus luo epävarmuutta vuosien 2026 ja 2027 valtionosuuksien kehittymiseen.

Valtionosuudet yhteensä 2022 -2027

Valtionosuudet nousevat vuonna 2025 noin 3 milj. eurolla johtuen kaupungin uudesta laajennetusta työllistämistehtävästä.

Raision kaupungin valtionosuuksien arvioidaan toteutuvan vuonna 2025 noin 16,0 miljoonan euron suuruisina. Vuoden 2024 valtionosuuden määrä on talousarviossa noin 13 miljoonaa euroa. Näin ollen vuoden 2025 valtionosuudet ovat 3 miljoonaa euroa (22,8 %) enemmän kuin vuonna 2024. Meneillään on tällä hetkellä valtionosuusjärjestelmän uudistus, jonka on määrä astua voimaan vuodesta 2026 alkaen ja jonka vaikutuksista Raision valtionosuuksiin ei vielä tiedetä. Uudistuksen on tarkoitus toteutua valtion kannalta kustannusneutraalina, mutta tulee vaikuttamaan eri tavalla eri kuntiin. Vuoden 2026 ja 2027 valtionosuuksien osalta talousarviossa on käytetty FCG:n syyskuussa 2024 tekemien painelaskelmien arvioita.

Valtionosuudet 1000€	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	29 194	8 682	8 415	12 536		
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	322	2 367	1 528	1 080		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-947	-356	-393	473		
Verotulomenetyksen kompensatio	11 112	3 437	3 483	1 922		
Valtionosuudet yhteensä	39 359	14 130	13 034	16 010	16 893	18 017
Muutos-%	10,7 %	-64,1 %	-7,8 %	22,8 %	5,5 %	6,7 %

4.4. Henkilöstö ja henkilöstökulut

Henkilöstön kokonaismäärää seurataan toteutuneina henkilötyövuosina. Henkilöstömäärän vaihtelu vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta henkilöstöä kuin henkilöstömäärä tietyssä päivänä (31.12.). Henkilötyövuoteen lasketaan kaikki palkalliset työssäolo- ja poissaolopäivät. Htv-luku sisältää vuosilomat ja palkalliset perhevapaat ja palkalliset sairauspoissaolajakso. Henkilötyövuosiin lasketaan sekä vakituisten että määräaikaisten työntekijöiden työpanos.

Raision kaupungin henkilöstön määrä henkilötyövuosina vuonna 2023 oli 955,1 htv. Koko kaupungin työvoiman määrä väheni 601,1 htv vuodesta 2022. Talousarvio 2025:n laadinta-ajankohtana 31.8.2024 henkilötyövuosien määrä on 633,7 htv. Tämän perusteella vuoden 2024 lopun henkilötyövuosien määräksi voidaan arvioida 950,4 htv. Uusien vakanssien kanssa TA 2025 htv:t yhteensä on 997,0.

Vuoden viimeisenä päivänä 31.12.2023 Raision kaupungin henkilömäärä oli 1083 henkilöä, joista vakinaisen henkilöstön määrä oli 810. Vakinaisen henkilöstön määrä vähentyi edelliseen vuoteen verrattuna 530 työntekijällä ja määräaikaisten 152 työntekijällä. Talousarvio 2025:n laadinta-ajankohtana 31.8.2024 henkilöstön määrä on 1037 henkilöä, joista vakinaisia 839 ja määräaikaisia 198.

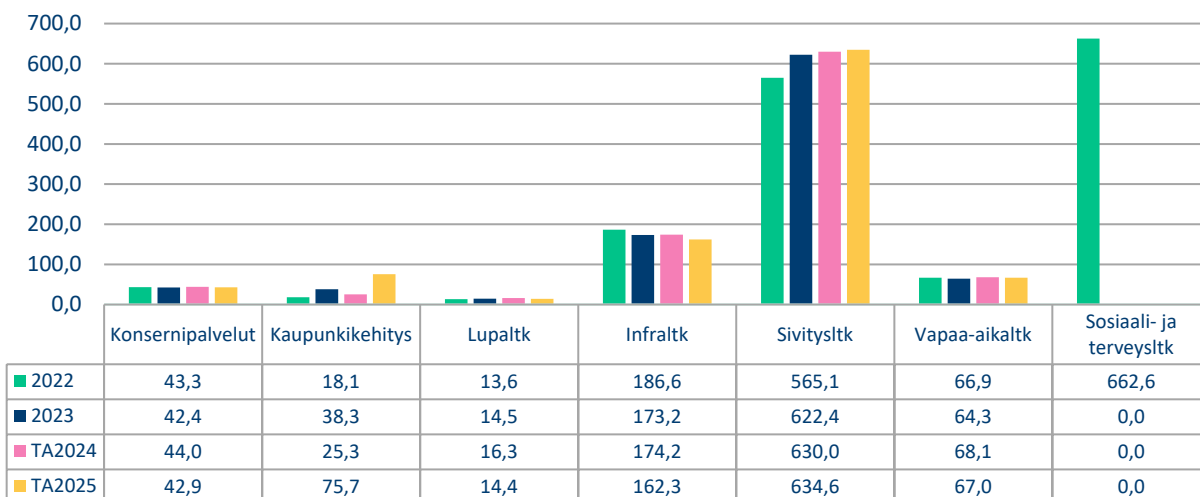
Vuoden 2025 henkilöstömäärän lisäyksien kanssa kokonaishenkilöstömäärän arvio on 1095 henkilöä, josta määräaikaisia 203 ja vakinaisia 892.

TE-25 uudistuksen myötä TE-toimistojen henkilöstöä siirtyy Raision kaupungille 1.1.2025 alkaen. Liikkeenluovutuksessa siirtyy TE-toimistoista vanhoina työntekijöinä Raision kaupungin työntekijöiksi / viranhaltijoiksi yhteensä noin 30 henkilöä.

Toimialueet esittävät vuodelle 2025 yhteensä 58 uutta vakanssia, joista 53 vakinaista vakanssia ja 5 määräaikaista vakanssia.

Henkilötyövuodet lautakunnittain* 2022-2023 ja TA2024-TA2025

*Kaupunginhallituksen alaiset kokonaisuudet Kh, konserni ja Kh, Kaupunkikehitys eritelty

■ 2022 ■ 2023 ■ TA2024 ■ TA2025

Esitettävät vakanssit 2025

Kaupunginhallitus

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Yrityspalvelut	Yritysasiantuntija	Vakituinen	1	47 500	1
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Kotoutumispalvelut	Maahanmuutto- koordinaattori	Määräaikainen	2	80 000	2
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Kotoutumispalvelut	Kotouttamisohjaaja	Määräaikainen	2	72 000	2
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Työllisyyspalvelut	Palvelusihteeri	Määräaikainen	1	32 000	1
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Työllisyyspalvelut	Työllisyysohjaaja	Vakituinen	2	80 000	2
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Työllisyyspalvelut	Yritys- ja työllisyyskoordinaattori	Vakituinen	1	42 600	1
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Työllisyyspalvelut (TE-liikkeenluovutus)	Työllisyysohjaaja	Vakituinen	25	937 500	25
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Työllisyyspalvelut (TE-liikkeenluovutus)	Palveluvastaava	Vakituinen	1	50 000	1
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Työllisyyspalvelut (TE-liikkeenluovutus)	Yritys- ja työllisyyskoordinaattori	Vakituinen	1	37 500	1
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Työllisyyspalvelut	Työllisyysohjaaja (yhteinen Naantali)	Vakituinen	1	0	1
Yhteensä				37	1 379 100	37

Lupalautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
Yhteensä				0	0	0

Infralautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
Tilapalvelut	Siivousyksikkö	Siivooja	Vakituinen	1	24 000	1
Ruokapalvelut		Ruokapalvelutyöntekijä	Vakituinen	2	49 200	0,84
Yhteensä				3	73 200	1,84

Sivistyslautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
Koulu yhteisöön sitoutuminen / Oppimisen tuki	Lukio	Erytysopettaja 1.8.2025 alkaen	Vakituinen	1	27 000	0,42
Varhaiskasvatus	Kuloistenniityn päiväkoti	Varhaiskasvatuksen sosionomi	Vakituinen	10	180 000	4,2
Varhaiskasvatus	Kuloistenniityn päiväkoti	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	Vakituinen	1	19 000	0,42
Varhaiskasvatus	Kuloistenniityn päiväkoti	Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	Vakituinen	3	39 000	1,25
Varhaiskasvatus	Kuloistenniityn päiväkoti	Päiväkodin apulaisjohtaja	Vakituinen	1	19 000	0,42
Varhaiskasvatus		Varhaiskasvatuksen opettajan toimen muutt. varhaiskasvatukse n sosionomien toimiksi	Vakituinen	1		
Yhteensä				17	284 000	6,71

Vapaa-aikalautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
	Liikuntapalvelut	liikuntasuunnittelija, ikäihmiset	vakituinen	1	33 800	1
Yhteensä				1	33 800	1

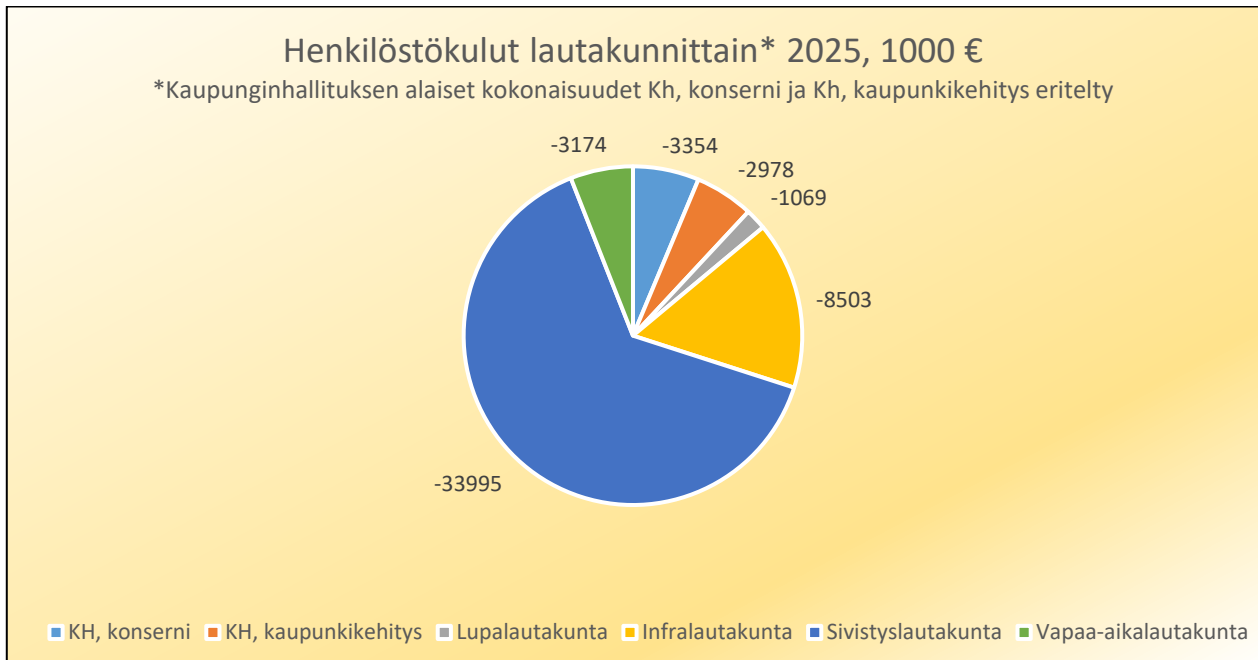
Kaupunki yhteensä

Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
Yhteensä	58	1 770 100
		46,55

Kunta-alan sopimukset tulivat voimaan keväällä 2022 ja sopimuskausi on kaikissa kunta-alojen työ- ja virkaehtosopimuksissa 1.5.2022-30.4.2025.

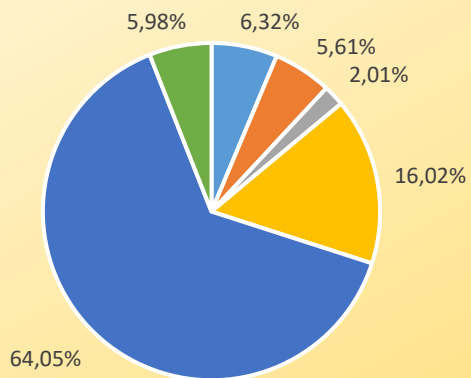
Tietoa koko vuoden 2025 palkkakehityksestä ei tällä hetkellä ole, koska voimassa olevaa sopimusta 2025 toukokuun jälkeiselle ajalle ei ole. Talousarviossa käytetyn arvion mukaan työvoimakustannukset nousisivat 3 % verrattuna vuoteen 2024.

Henkilöstökulut 1000 €	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025	TS2026	TS2027
Palkat ja palkkiot	-39 239	-40 290	-40 700	-42 639	-44 131	-45 852
<i>Muutos%</i>	-38,3 %	2,7 %	3,7 %	4,8 %	3,5 %	3,9 %
Eläkekulut	-8 176	-8 461	-8 542	-9 056	-9 373	-9 739
Muut henkilösivukulut	-1 845	-1 658	-1 658	-1 378	-1 426	-1 482
Henkilöstökulut yhteensä	-49 259	-50 409	-50 899	-53 072	-54 931	-57 073
<i>Muutos%</i>	-38,4 %	2,3 %	3,3 %	4,3 %	3,5 %	3,9 %

Henkilöstökulut lautakunnittain* 2025, %-osuus koko kaupungin henkilöstömenoista

*Kaupunginhallituksen alaiset kokonaisuudet Kh, konserni ja Kh, kaupunkikehitys eritelty

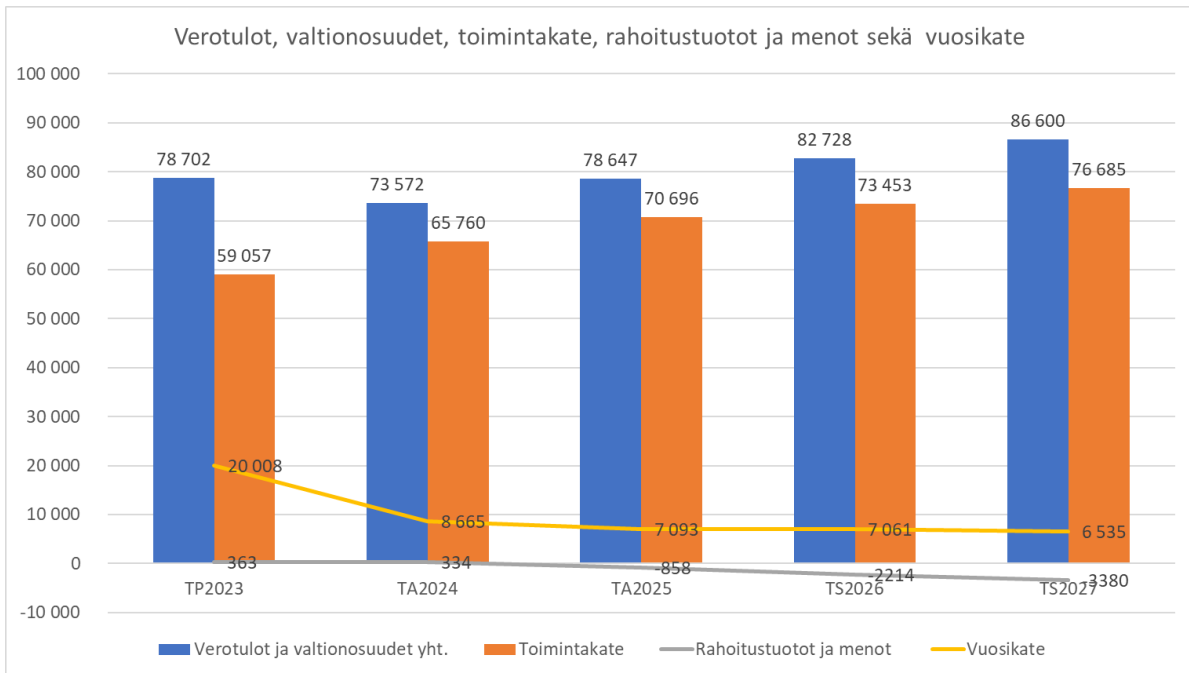
■ KH, konserni ■ KH, kaupunkikehitys ■ Lupalautakunta ■ Infraalautakunta ■ Sivistyslautakunta ■ Vapaa-aikalautakunta

4.5. Tuloslaskelma 2025-2027

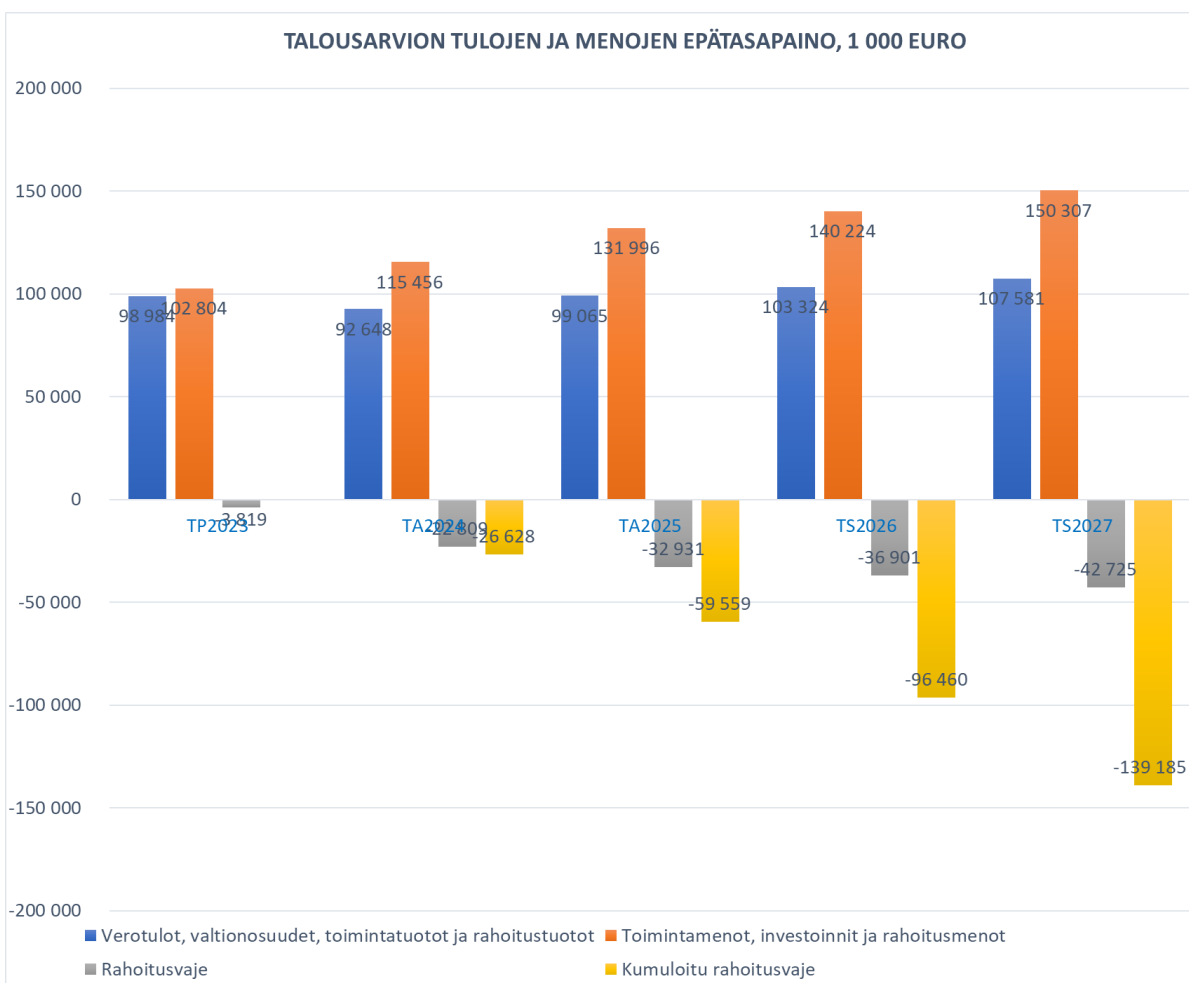
	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025/LTK	TA2025/KJ	TS2026	TS2027
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	18 676	17 573	17 573	18 697 985	18 897 985	19 276	19 661
Myyntituotot	3 115	4 272	4 272	5 852 127	5 902 127	6 020	6 141
Maksutuotot	2 843	2 560	2 560	2 619 350	2 669 350	2 723	2 777
Tuet ja avustukset	3 405	1 282	1 282	706 537	806 537	823	839
Vuokratuotot	7 479	7 362	7 362	7 574 202	7 574 202	7 726	7 880
Muut toimintatuotot	1 833	2 098	2 098	1 945 769	1 945 769	1 985	2 024
Toimintakulut	-77 733	-83 332	-83 562	-90 027 860	-89 594 412	-92 730	-96 347
Henkilöstökulut	-49 259	-50 409	-50 899	-53 290 936	-53 072 488	-54 930	-57 072
Palvelujen ostot	-16 249	-18 643	-18 649	-21 288 826	-21 279 826	-22 025	-22 884
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 533	-8 600	-8 600	-9 056 675	-8 850 675	-9 160	-9 518
Avustukset	-2 303	-2 162	-2 162	-3 536 123	-3 536 123	-3 660	-3 803
Vuokrat	-2 020	-2 082	-2 082	-2 352 345	-2 352 345	-2 435	-2 530
Muut toimintakulut	-368	-1 436	-1 170	-502 955	-502 955	-521	-541
Toimintakate	-59 057	-65 759	-65 989	-71 329 875	-70 696 427	-73 454	-76 685
Verotulot	64 572	60 538	60 538	62 636 626	62 636 626	65 837	68 581
Valtionosuudet	14 130	13 033	13 033	16 010 415	16 010 415	16 893	18 017
Rahoitustuotot ja -kulut	363	334	334	-884 933	-857 933	-2 214	-3 380
Korkotuotot	1 448	1 394	1 394	1 399 870	1 399 870	1 200	1 200
Muut rahoitustuotot	159	108	108	120 000	120 000	120	120
Korkokulut	-1 227	-1 148	-1 148	-2 384 803	-2 357 803	-3 514	-4 680
Muut rahoituskulut	-17	-20	-20	-20 000	-20 000	-20	-20
Vuosikate	20 008	8 147	7 916	6 432 233	7 092 681	7 062	6 533
Poistot ja arvonalentumiset	-11 161	-8 333	-8 333	-8 841 079	-8 927 079	-10 104	-11 559
Satunnaiset erät	0	0	0	0			
Tilikauden tulos	8 847	-186	-416	-2 408 846	-1 834 398	-3 042	-5 026
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)		0	0	203	203	0	0
Varausten lisäys(-), vähennys(+)	-8 800	0	0	737 000	737 000	1 473	1 473
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	48	-186	-416	-1 671 643	-1 097 195	-1 569	-3 553

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euro	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025/LTK	TA2025/KJ	TS2026	TS2027
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	23 930	26 787	26 787	26 371	26 371	25 247	23 678
Tilikauden yli-/alijäämä	48	-186	-416	-1 672	-1 097	-1 569	-3 553
Kertynyt yli-/alijäämä	23 978	26 601	26 371	24 699	25 274	23 678	20 125

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025/LTK	TA2025/KJ	TS2026	TS2027
Toimintatuotot/Toimintakulut,%	24,0	21,1	21,0	20,8	21,1	20,8	20,4
Vuosikate/Poistot,%	179,3	97,8	95,0	72,8	79,5	69,9	56,5
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	946	1035	1026	956	978	908	765
Vuosikate, €/asukas	790	317	308	249	274	271	248
Asukasmäärä	25 336	25 697	25 697	25 841	25 841	26 081	26 316

Kaavio kuvaa tuloslaskelmassa syntyvän vuosikatteen, joka muodostuu ulkoisista tuloista (verot ja valtionosuudet), toimintakatteesta sekä rahoitustuotoista ja -menoista. Vuosikate kuvaa kaupungin omarahoituskykyä investoinneille.

Kaavio kuvaa sen, miten kaikki kaupungin tulot (verotulot, valtionosuudet, toimintatuotot ja rahoitustuotot) suhteutuu kaupungin menoihin (toimintamenot, investoinnit ja rahoitusmenot). Kun menot ovat isommat kuin tulot, syntyy vuosittain rahoitusvajetta (harmaa pylväs) joka merkitsee vuosittain tarvittavaa ulkoista rahoitusta (lisää lainaa). Keltaiset pylväät kuvaavat kumuloituvaa rahoitusvajetta.

4.5.1. Tuloslaskelma, ulkoiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 115 299	4 271 574	4 271 574	5 852 127	5 902 127
Maksutuotot	2 843 454	2 559 800	2 559 800	2 619 350	2 669 350
Tuet ja avustukset	3 404 798	1 281 600	1 625 700	706 537	806 537
Vuokratuotot	7 478 790	7 362 054	7 362 054	7 574 202	7 574 202
Muut toimintatuotot	1 833 162	2 098 318	2 098 318	1 945 769	1 945 769
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	18 675 504	17 573 346	17 917 446	18 697 985	18 897 985
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-39 238 739	-40 290 440	-40 956 031	-42 901 835	-42 638 570
Eläkekulut	-8 175 918	-8 460 706	-8 614 910	-9 101 462	-9 055 706
Muut henkilösivukulut	-1 844 576	-1 657 666	-1 657 666	-1 287 640	-1 378 212
Henkilöstökulut yhteensä	-49 259 233	-50 408 812	-51 228 607	-53 290 936	-53 072 488
Palvelujen ostot	-16 249 320	-18 643 658	-18 663 258	-21 288 826	-21 279 826
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 533 459	-8 600 231	-8 600 231	-9 056 675	-8 850 675
Avustukset	-2 302 789	-2 162 000	-2 162 000	-3 536 123	-3 536 123
Vuokrat	-2 020 453	-2 082 168	-2 082 168	-2 352 345	-2 352 345
Muut toimintakulut	-367 540	-1 435 991	-1 170 687	-502 955	-502 955
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-77 732 794	-83 332 861	-83 906 952	-90 027 860	-89 594 412
TOIMINTAKATE	-59 057 290	-65 759 515	-65 989 506	-71 329 875	-70 696 427
Verotulot	64 572 005	60 538 094	60 538 094	62 636 626	62 636 626
Valtionosuudet	14 130 052	13 033 960	13 033 960	16 010 415	16 010 415
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1 447 786	1 394 315	1 394 315	1 399 870	1 399 870
Muut rahoitustuotot	159 081	108 000	108 000	120 000	120 000
Korkokulut	-1 226 776	-1 148 243	-1 148 243	-2 384 803	-2 357 803
Muut rahoituskulut	-16 985	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
VUOSIKATE	20 007 874	8 146 611	7 916 620	6 432 233	7 092 680
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 160 563	-8 332 989	-8 332 989	-8 841 079	-8 927 079
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	8 847 312	-186 378	-416 369	-2 408 846	-1 834 399
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	203	203	203	203	203
Vapaaehtoisten var. lisäys(-)/vähennys(+)	-8 800 000				737 000
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	47 514	-186 175	-416 166	-2 408 643	-1 097 196

4.5.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	10 010 963	11 508 283	11 508 283	13 732 603	13 782 603
Maksutuotot	3 099 621	2 728 850	2 728 850	2 805 115	2 855 115
Tuet ja avustukset	3 404 798	1 281 600	1 625 700	706 537	806 537
Vuokrat	18 563 461	20 225 390	20 225 390	21 204 288	21 204 288
Muut toimintatuotot	1 833 162	2 098 318	2 098 318	1 945 769	1 945 769
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	36 912 005	37 842 441	38 186 541	40 394 312	40 594 312
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-39 238 739	-40 290 440	-40 956 031	-42 901 835	-42 638 570
Eläkekulut	-8 175 918	-8 460 706	-8 614 910	-9 101 462	-9 055 706
Muut henkilösivukulut	-1 844 576	-1 657 666	-1 657 666	-1 287 640	-1 378 212
Henkilöstökulut yhteensä	-49 259 233	-50 408 812	-51 228 607	-53 290 936	-53 072 488
Palvelujen ostot	-23 358 765	-26 002 867	-26 022 467	-29 312 518	-29 303 518
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 574 844	-8 646 781	-8 646 781	-9 099 225	-8 893 225
Avustukset	-2 302 789	-2 162 000	-2 162 000	-3 536 123	-3 536 123
Vuokrat	-13 106 124	-14 945 504	-14 945 504	-15 982 431	-15 982 431
Muut toimintakulut	-367 540	-1 435 991	-1 170 687	-502 955	-502 955
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-95 969 295	-103 601 956	-104 176 047	-111 724 188	-111 290 740
TOIMINTAKATE	-59 057 290	-65 759 515	-65 989 506	-71 329 876	-70 696 427
Verotulot	64 572 005	60 538 094	60 538 094	62 636 626	62 636 626
Valtionosuudet	14 130 052	13 033 960	13 033 960	16 010 415	16 010 415
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1 447 786	1 394 315	1 394 315	1 399 870	1 399 870
Muut rahoitustuotot	159 081	108 000	108 000	120 000	120 000
Korkokulut	-1 226 776	-1 148 243	-1 148 243	-2 384 803	-2 357 803
Muut rahoituskulut	-16 985	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
VUOSIKATE	20 007 874	8 146 611	7 916 620	6 432 233	7 092 680
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 160 563	-8 332 989	-8 332 989	-8 841 079	-8 927 079
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	8 847 312	-186 378	-416 369	-2 408 846	-1 834 399
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	203	203	203	203	203
Vapaaehtoisten var. lisäys(-)/vähennys(+)	-8 800 000				737 000
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	47 514	-186 175	-416 166	-2 408 643	-1 097 196

4.5.3. Sisäiset ostot ja myynnit

	Ostot TP2023	Myynnit TP2023	Ostot TA2024	Myynnit TA2024	Ostot TA2025	Myynnit TA2025
110 KH, konsernihallinto	722 414	1 758 932	878 046	2 007 733	868 150	2 508 575
1110 Talouspalvelut	38 189	280 196	61 569	324 036	61 723	574 585
Maksuliikenne- ja rahoituspalvelut		80 900		102 265		177 167
Kirjanpito- ja talouspalvelut		199 296		221 771		397 418
1120 Henkilöstöpalvelut	105 556	521 028	123 437	602 982	128 173	747 760
Henkilöstöhallinnon palvelut		111 986		130 547		259 690
Työterveyspalvelut		137 421		162 740		35 700
Työsuojelupalvelut		60 315		72 877		125 261
Palkkahallintopalvelut		211 306		236 818		327 109
1130 Päätöksentekopalvelut	532 409	12 500	637 983	14 000	615 527	14 000
Postimaksut		12 500		14 000		14 000
1140 Digipalvelut	36 000	945 208	44 440	1 066 715	50 876	1 172 230
Tietohallintopalvelut		919 450		1 066 715		1 172 230
Muut palvelut		25 758		0		0
1150 Viestintäpalvelut	10 260	0	10 617	0	11 851	0
210 KH, kaupunkikehitys	169 898	573 421	238 394	592 911	299 382	592 911
2110 Maankäyttö- ja asumispalvelut	150 363	573 421	157 891	592 911	156 174	592 911
Kopiopalvelut		28 510		48 000		48 000
Maa- ja vesialueiden vuokrat		544 911		544 911		544 911
2120 Yrityspalvelut	19 535	0	80 503	0	143 181	0
2130 Kaupunkikehityshankkeet	0	0	0	0	27	0
220 Lupalautakunta	110 937	101 991	119 367	17 250	116 763	19 890
2210 Ympäristöpalvelut	91 797	16 506	89 778	8 700	88 614	11 340
2220 Rakennusvalvontapalvelut	19 140	85 485	29 589	8 550	28 149	8 550
250 Infralautakunta	2 854 878	15 557 689	3 198 193	17 419 851	3 077 774	18 300 527
2510 Yhteiset palvelut	38 216	21 064	49 245	19 229	44 746	44 413
Työsuojelupalvelut		21 064		19 229		44 413
2520 Kunnallistekniset palvelut	1 068 793	1 151 484	1 224 006	1 552 250	1 109 022	1 297 750
Joukkoliikenne		78 500		95 000		98 000
Kunnossapito ja hoito		124 000		124 000		124 000
Tuotanto ja logistiikka		888 284		1 286 700		1 033 200
Materiaalipalvelut		60 700		46 550		42 550
2530 Tilapalvelut	1 281 189	10 266 109	1 374 905	12 077 375	1 350 861	12 791 625
Rakennusten vuokrat		10 266 109		12 077 375		12 791 625
2540 Ruokapalvelut	466 679	4 119 032	550 037	3 770 997	573 145	4 166 739
310 Sivistyslautakunta	11 215 491	28 767	12 413 751	39 550	13 322 202	27 000
3110 Yhteiset palvelut	76 726	0	80 008	0	95 585	0
3120 Oppilashuolto	0	0	16 814	0	0	0
3130 Lukio	1 133 380	28 840	1 165 377	20 000	1 184 681	16 000
Koulutilojen vuokrat		28 840		20 000		16 000
3140 Perusopetus	6 178 296	20 602	6 500 188	19 550	6 684 442	11 000
Koulutilojen vuokrat		20 602		19 550		11 000
3150 Raisio-opisto	66 914	-20 688	76 031	0	83 820	0
3160 Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut	3 760 174	13	4 575 333	0	5 273 674	0
350 Vapaa-aikalautakunta	3 162 884	215 700	3 421 344	191 800	4 012 057	247 425
3510 Yhteiset palvelut	93	0	633	0	650	0
3520 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	697 647	14 457	697 978	4 000	725 121	4 000
Muun kulttuuritoiminnan vuokrat		14 457		4 000		4 000
3530 Liikunta- ja nuorisopalvelut	2 465 144	201 243	2 722 733	187 800	3 286 286	243 425
Uimahallipalvelut		154 154		151 800		165 875
Sisäliikuntatilojen vuokrat		24 829		21 000		21 000
Ulkoliikuntapaikkojen vuokrat		22 260		15 000		15 000
Jäähalli						41 550
Yhteensä	18 236 501	18 236 501	20 269 095	20 269 095	21 696 328	21 696 328

4.6.Rahoituslaskelma 2025-2027

	TP2023	TA2024	TAM2024*	TA2025/LTK	TA2025/KJ	TS2026	TS2027
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	19 273	6 137	5 907	4 932 233	5 592 680	5 262	4 733
Vuosikate	20 008	8 147	7 917	6 432 233	7 092 680	7 062	6 533
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-735	-2 010	-2 010	-1 500 000	-1 500 000	-1 800	-1 800
Investointien rahavirta	-23 827	-30 726	-30 726	-40 024 173	-40 024 173	-43 960	-49 260
Investointimenot	-25 609	-33 466	-33 466	-42 199 173	-42 199 173	-46 210	-51 510
Rahoitusosuudet investointimenoihin	370	225	225	375 000	375 000	150	150
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 411	2 515	2 515	1 800 000	1 800 000	2 100	2 100
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 554	-24 589	-24 819	-35 091 940	-34 431 493	-38 698	-44 527
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	7 808	24 589	24 819	35 091 940	34 431 493	38 698	44 527
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000	30 448	30 678	35 000 000	35 000 000	40 550	48 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 192	-5 859	-5 859	-6 858 484	-6 858 484	-9 065	-11 565
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000	0	0	6 950 424	6 289 977	7 213	8 092
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 082	0	0	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutos	-255	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	-16	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	2 786	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	-6 596	0	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	3 727	24 589	24 819	35 091 940	34 431 493	38 698	44 527
Rahavarojen muutos	-827	0	0	0	0	0	0
<i>Rahavarojen muutos</i>	-827						
<i>Rahavarat 31.12.M€</i>	6 941						
<i>Rahavarat 1.1. M€</i>	7 768						

Tunnusluvut, 1 000 €	TP2023	TA2024	TAM2024*	TA2025/LTK	TA2025/KJ	TS2026	TS2027
Toiminnan ja investointien vuotuinen rahavirta	-4 554	-24 589	-24 819	-35 092	-34 431	-38 698	-44 527
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-4 554	-29 143	-29 373	-64 465	-64 500	-103 198	-147 725
Lainahoitokate	2,0	1,3	1,3	1,0	1,0	0,8	0,7

Tunnusluvut, 1 000 €	TP2023	TA2024	TAM2024*	TA2025/LTK	TA2025/KJ	TS2026	TS2027
Lainakanta 1.1.	41 929	59 431	59 431	71 786	71 786	106 217	144 915
Lainakannan muutos	7 808	24 590	24 819	35 092	34 431	38 698	44 527
Lainakanta 31.12.	49 737	84 021	84 250	106 878	106 217	144 915	189 442
Lainakanta €/asukas	1 963	3 270	3 279	4 136	4 110	5 556	7 199
Asukasmäärä 31.12.	25 336	25 697	25 697	25 841	25 841	26 081	26 316

*TAM2024 lainakanta 31.12. perustuu arvioon

5. Käyttötalous ja sitovat tavoitteet lautakunnittain

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita.

Talousarviossa esitetyt tavoitteet pohjautuvat kaupungin strategiaan. Kuntalain mukaan toimielin on sidottu talousarviossa hyväksytyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Talousarviokirjan luvussa 5 esitetään lautakuntien lautakuntatasoiset valtuustoon nähden sitovat tavoitteet. Lautakunnat ovat käsitelleet talousarvioehdotuksensa kokouksissaan. Talousarviokirjassa kunkin lautakunnan luvun alussa esitetään linkki lautakunnan talousarvioehdotuskäsittelyyn. Lautakuntien talousarvioehdotuksissa esitetään lautakuntien palveluiden tavoitteet sekä toiminnalliset painopisteet vuodelle 2025. Lautakuntien talousarvioehdotuksissaan palveluittain esittämät, kyseistä toimielintä sitovat toiminnalliset tavoitteet hyväksytään koko kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien (KH, konserni ja KH, kaupunkikehitys) talousarvio käsitellään koko kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Kaupunginhallituksen valtuustoon nähden sitovat tavoitteet esitetään uuden strategian mukaisina KH konsernin ja KH kaupunkikehityksen osalta. Kaupunginhallitus vastaa myös koko kaupunkitasoisten elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategisista ja sitovista tavoitteista. KH konsernin ja KH kaupunkikehityksen kokonaisuudet esitetään omissa alaluvuissaan. Käyttösuunnitelma sisältää molemmat kokonaisuudet. Luvussa 5.1.1. esitetään kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat.

Tavoitteita käsittelevien alalukujen otsikointi on yhtenäistetty.

Toimielimen sitovat taloudelliset tavoitteet ovat ulkoiset kokonaistulot, ulkoiset kokonaismenot ja netto.

5.1. Kaupunginhallitus

5.1.1. Kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2023	-10 381 509 €	5 753 095 €	-4 628 414 €
TAM2024	-12 297 799 €	6 394 288 €	-5 903 512 €
TA2025LTK	-16 908 270 €	7 415 578 €	-9 492 693 €
TA2025KJ	-17 032 434 €	7 465 578 €	-9 566 857 €
TA2025KH			0 €
TA2025			0 €

5.1.2. Kaupunginhallitus: KH, konserni

5.1.2.1. KH, konsernin strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitämme kokonaisvaltaista työntekijäkokemusta	Kehityskeskustelujen käyminen Työhöntulo- ja lähtöprosessin kehittäminen. Ajantasaisen tiedon kerääminen henkilöstöltä arjen työntekijäkokemuksesta	Kehityskeskustelut käydään jokaisen työntekijän kanssa vuosittain. (100 %) Työhöntulo- ja lähtöprosessi on aktiivisessa käytössä. Kevan Pulssi-kysely on käytössä jokaisessa työyksikössä	Henkilöstöpalvelut + toimialat Henkilöstöpalvelut + Digipalvelut Henkilöstöpalvelut + toimialat
	Kehitämme henkilöstön osaamista	Koulutusten mahdollistaminen Raision kaupungin työntekijöille ja omaehtoisen koulutuksen tukeminen.	Koko henkilöstön koulutusten määrä 3 pvä/vuosi/hlö	Henkilöstöpalvelut + toimialat
	Tasalaatuinen hyvä johtaminen	Säännölliset esihenkilövalmennukset	Esihenkilöfoorumiin osallistuminen (100 %) Kunta-10 tulokset, arvio johtamisesta	Henkilöstöpalvelut + toimialat
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Mahdollistamme toimivat digitaaliset viestintäkanavat ja -palvelut	Kehitämme palveluita käyttäjätutkimusten pohjalta Tuemme sähköisten lomakkeiden ja verkkokauppaportaalin käytön lisäämistä	Käyttäjätutkimuksissa (raisio.fi ja intranet Raitti) esiinnousseita kehittämistoimenpiteitä toteutettu Käytössä olevien sähköisten lomakkeiden määrä (kpl) Verkkomyyntitransaktioiden määrä, verkkokaupassa myytävien tuotteiden/ palvelujen määrä (kpl/vuosi)	Viestintäpalvelut Digipalvelut
	Edistämme viestintäkulttuurin muutosta sisäisesti	Vahvistamme viestinnän osaamista	Sisäisiä koulutuksia järjestetty (K/E)	Viestintäpalvelut

	Hallinto- ja tukipalvelut ovat toimivia	Kehitämme rohkeasti ja avoimesti konsernipalveluja	Sisäisen asiakastytyväisyyden kyselyn tulos: konsernipalvelut kokonaisuutena (tavoite ka. 7)	Konsernipalvelut
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Kehitämme tiedonhallintaa	Tiedonhallintamallin käytön tehostaminen.	Tiedonhallintamallin hyödyntämisen käyttötapaukset kuvattu.	Päätöksentekopalvelut + toimialat
	Kehitämme digitaalisia toimintatapoja	Sähköisen arkiston käyttö	Tiedon määrä sähköisessä arkistossa, integraatioita toteutettu vähintään 2 kpl	Päätöksentekopalvelut
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa Tasapainoinen talous	Kehitämme raportointia ja tiedolla johtamista	Vastaamme valtakunnallisiin raportointivaateisiin ajantasaisesti Lisäämme keskitetyn raportointiratkaisun (BI) käyttöä Lisäämme keskitettyyn tietoaaltaan vietyä tietoa	Järjestelmäkartoitus tehty ja tarkoituksenmukaiset järjestelmät käytössä (K/E) Käytössä olevien johdon työpöytien määrä (kpl) Datan määrä tietoaaltaan (GT)	Talouspalvelut Digipalvelut +toimialat
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	Teemme asukasbudjetointia	Asukasbudjetin prosessin vakiinnuttaminen	Toteutettujen hankkeiden määrä	Päätöksentekopalvelut Viestintäpalvelut + toimialat
	Valmistelemme päätöksiä asukkaat huomioiden	Päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin käytön vakiinnuttaminen	Toteutettujen ennakkovaikutusten arviointien määrä	Päätöksentekopalvelut + toimialat
Tasapainoinen talous	Seuraamme talouden kehittymistä aktiivisesti ja reagoimme muutoksiin ennakoivasti	Taloudellisten mittareiden säännöllinen ja aktiivinen seuranta ja raportointi	Kaupunki: Vuositulos Vuositulos/Poistot, % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainamäärä Lainamäärä eur/asukas Konserni: Vuositulos/Poistot % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainat ja vuokratuotot Lainat ja vuokratuotot/ eur/asukas Laskennallinen lainanhoitokate	Talouspalvelut, toimialat, johtoryhmä, kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus
	Aktiivinen ja toimiva konserniohjaus	Säännöllinen yhteydenpito strategisten tytäryhteisöjen kanssa, säännöllinen raportointi kaupunginhallitukselle	Säännöllinen yhteydenpito tytäryhteisöjen kanssa	Kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus
	Tehostamme toimintaamme	Lisäämme automaatiota ja pilvipalvelujen entistä tehokkaampaa hyödyntämistä Hankimme keskitetyn integraatioalustan	Manuaalisten prosessien määrän vähentyminen (kpl) Integraatioalustalla toteutettujen integraatioiden määrä (kpl)	Digipalvelut + toimialat

	Toiminnan tehostaminen	Hyvinvointialueuudistuksen seurauksena, ja kaupungin toiminnan volyymin olennaisesti laskiessa, kaupungin tehtäväkuvat ja resurssitarpeet on arvioitu ja tarvittavat päätökset toiminnan kehittämiseksi on tehty.	Selvitys tehty 2024	Kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus
--	------------------------	---	---------------------	---------------------------------------

5.1.2.2. KH, konserni: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2025

Konsernipalveluiden palvelumalli

Konsernitasoiset palvelut toimivat matriisimaisesti. Toimialojen henkilöstöä ohjeistetaan ja osallistetaan vuonna 2021 käyttöön otetun Moderni kehyskaupunki –organisaatiouudistuksen periaatteiden mukaisesti ja konsernipalvelut tukevat koko kaupunkiorganisaatiota tähdäten kaupunkitasoiseen tasalaatuisuuteen ja toimintavarmuuteen.

Talousoalvelut

Talousoalvelut vastaa talouden kokonaisuudesta, kaupunkitasoisten talousoprosessien ohjeistuksesta ja koordinoinnista. Säännöllisiä talouden prosesseja ovat mm. kirjanpito, kuukausiraportointi, talousoarvioproessi, tilinpäätökset ja tilastoraportointi talousopalveluiden vastuulla olevien talousokokonaisuuksien osalta. Talousopalvelut tukee muita palveluita osto- ja myyntireskontraan liittyvissä talousoasioissa, huolehtii kaupungin rahoituksesta ja tekee talouso suunnittelua tiedossaan oleviin toiminnallisiin tulevaisuuden näkemyksiin pohjaten. Kullakin toimialalla työskentelee toimialansa palveluiden talouso vastaava, jotka vastaavat sekä yhteisten ohjeiden ja prosessien kehittämiseen osallistumisesta että oman toimialansa talouden raportoinnin ja muiden talousoasioiden ajantasaisesta hoitamisesta ja toimialan henkilöstön ohjeistamisesta taloudellisissa prosesseissa ja kysymyksissä.

Perustehtävät:

- Huolehdimme kaupungin kokonaistaloudesta, talouso suunnittelusta, talouso ohjauksesta ja lakisääteisestä raportoinnista (kirjanpito, tilinpäätökset, talouso arviot, valtiokonttorin talouso tilastot).
- Koordinoimme kaupungin ulkoisen ja sisäisen talouden hoitoa ja raportointia.
- Huolehdimme kaupungin laskujen ja henkilökunnan palkkojen maksamisesta meille toimitettujen aineistojen mukaisesti.
- Seuraamme ja varmistamme kaupungin rahoituksen riittävyyden.
- Tuotamme kuukausittaisen talouso datan kirjanpito-ohjelmassa toimialojen käyttöön.
- Tuemme toimialoja ja konserniyhtiöitä taloudellisissa kysymyksissä.
- Koordinoimme kaupunkikonsernin talouden vuosikellon prosesseja.

Palvelulupaukset:

- Seuraamme ajantasaisesti kuntakentän lakisääteisen talouden raportoinnin vaatimuksia.
- Kehitämme sisäistä talouso raportointia ja sisäisiä talouso prosesseja resurssitilanteen sallimissa rajoissa.
- Tuemme toimialojen prosesseja taloudellisissa kysymyksissä.
- Tuemme muita tukipalveluita heidän vastuullaan olevien prosessien talouso teen liittyvissä kysymyksissä.

Toiminta vuonna 2025

Kaupungin investointipolitiikka on erittäin ekspansiivinen vuonna 2025 ja suunnitteluvuosien aikana. Kaupunki ei pysty rahoittamaan laajoja investointeja itse vaan velkamäärä miltei kolminkertaistuu ja kasvaa kolmessa vuodessa noin 110 milj. eurolla. Korkokulujen kasvu ja lisääntyvät poistot rasittavat tulevia tuloslaskelmia.

Investoinnit kasvattavat nopeasti kaupungin velkamäärää ja samalla sekä jälleenrahoitusriskiä että korkoriskiä. Talouso palveluiden on siksi kiinnitettävä erityistä huomiota jälleenrahoitukseen ja likviditeettihallintaan sekä korkojen hallintaan.

Korkoriskien hallinnan kannalta on erittäin tärkeää, että kaupunki luo viipymättä valmiuksia tehdä erilaisia korkosuojausjauksia ja että kaupunki nostaa nykyistä lainojen korkosuojaustasoaan. Kaupungin on siirryttävä aktiiviseen korkojen suojaamiseen ja tämä vaatii, että valtuusto hyväksyy erillisen varainhankintapolitiikan kaupungille.

Kaupungille siirtyvä uusi työllisyystehtävä vaatii varsin laajan talouso datan keruun ja raportoinnin niin Turun kaupungille, joka toimii työllisyysalueen vastuukuntana, kuin valtiolle. On myös ensiarvoisen tärkeää, että työllisyysalueen kunnat yhdessä luovat seurannan, jossa pystytään arvioimaan työllisyystoiminnan vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Talouso palvelut pyrkii jatkuvaan raportoinnin ja tiedolla johtamisen kehittämiseen yhteistyössä muiden toimialojen ja digipalvelujen kanssa. Tiedon tehokkaampi hyödyntäminen johtamisessa ja

päätöksenteossa on tavoitteena ja vuoden 2025 aikana pyritään määrittelemään ja kehittämään johdon työpöydän operatiivisen ja poliittisen johdon avuksi. Myös taloussuunnitteluohjelman raportointiominaisuuksien jalkauttaminen sekä täysimittainen hyödyntäminen on agendalla vuonna 2025 sekä talousarviiodokumentin tekoon tarkoitetun sovelluksen käyttöönotto.

Taluspalvelut pyrkii automatisoimaan työprosesseja aina kuin on mahdollista ja perusteltua.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut vastaa keskitetysti kaupungin ja konsernipalveluiden henkilöstöpalveluista, henkilöstöpolitiikasta, henkilöstösuunnittelusta, keskitetyistä koulutuksista ja kaupungin palkkahallinnosta sekä rekrytoinneissa avustamisessa. Henkilöstöpalvelut vastaa myös työsuojelun, työterveyshuollon sekä työkyky- ja virkistystoiminnan järjestämisestä.

Perustehtävät:

- Tarjoamme keskitetysti henkilöstöpalveluja Raision kaupungin toimialoille sekä konsernipalveluille.
- Vastaamme kaupungin henkilöstöpolitiikan koordinoinnista ja kehittämisestä.
- Vastaamme henkilöstösuunnittelusta sekä virka- ja työehtosopimusten edellyttämästä neuvottelu- ja sopimustoiminnasta.
- Vastaamme henkilöstöraportoinnista.
- Vastaamme henkilöstöpalvelujen asioiden valmistelusta, päätösten täytäntöönpanosta ja niistä tiedottamisesta.
- Vastaamme johdon ja työyhteisöjen keskitetyistä koulutuksista.
- Vastaamme palvelussuhdeasioihin liittyvän ohjeistuksen laatimisesta ja tiedottamisesta.
- Huolehdimme kaupungin henkilöstön palkanmaksusta ja luottamushenkilöiden palkkioiden maksusta.
- Hoidamme työsuojelun, työterveyshuollon, keskitetyn työkyky- ja virkistystoiminnan järjestämisen.

Palvelulupaukset:

- Tuemme työyhteisöjä, jotta Raision kaupunki on vetovoimainen työpaikka, jolla on osaava, motivoitunut ja palveluhenkinen henkilöstö.
- Haluamme auttaa henkilöstöä onnistumaan vahvistamalla osaamista, tarjoamalla henkilöstöpalveluiden asiantuntemusta, kehittämällä työkyky- ja työhyvinvointipalveluja sekä ennakoimalla tulevaa.

Toiminta vuonna 2025

Kehitämme kaupungin henkilöstöpalvelujen toimintoja työkyvyn ja työhyvinvoinnin sekä digitalisaation edistämisen näkökulmasta. Jatkamme sähköisen hr-ohjelman vakiinnuttamista esihenkilöiden aktiiviseen käyttöön.

Vahvistamme henkilöstöpalvelujen roolia keskitetyissä johdon, esihenkilöiden ja työyhteisöjen koulutuksissa. Tavoitteena osaava, hyvinvoiva henkilöstö ja tasalaatuinen johtaminen. Käymme läpi organisaation toimintatapoja ja ohjeita suunnitelmallisesti käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Haluamme korostaa läpinäkyvyyttä eri prosesseissa ja henkilöstön tasapuolista kohtelua.

Henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen tukemiseksi tarjoamme liikunta- ja kulttuuriedun, joka mahdollistaa liikuntaan ja hyvinvointiin liittyvien palvelujen käytön. Mahdollistamme henkilöstölle myös liikuntaneuvojan tarjoamaa hyvinvointipalvelua, jossa työntekijä saa tarvitsemaansa tukea kokonaisvaltaisesti ravintoon, lepoon ja liikkumiseen.

Lisäksi tarjoamme ilmaiseksi uinti- ja kuntosalikäynnit Ulpukassa seitsemänä päivänä viikossa. Henkilöstöllä on myös mahdollisuus hankkia työsuhdepolkupyörä. Myönnämme omaehtoisen koulutuksen tukea vapaa-ajalla tapahtuvaan opiskeluun sekä Raisio-opistossa suoritettaviin kursseihin.

Jatkamme työterveyslaitoksen kanssa yhteistyönä Työn psykososiaaliset työolot ja sykevälivaihtelu – hyvällä sykkeellä parempaa terveyttä -tutkimushanketta, jonka tavoitteena on määrittää terveyden kannalta olennaisimmat työn ja työpaikan psykososiaaliset vaatimus- ja voimavaratekijät, joihin jatkotutkimukset ja työpaikkojen kehittämistoimet olisi kannattavinta keskittää. Tutkimuksesta saatua tietoa hyödynnetään kehittämällä konkreettisia keinoja ja käytännön harjoitteita, joilla sykevaihdelun kannalta keskeisimpiä työolotekijöitä voidaan työpaikoilla muokata ja säädellä.

Uutena palveluna tarjoamme Omaterapia-palvelua, jossa tuetaan työntekijöitä heidän mielen haasteissaan, esihenkilöitä johtamistyössään ja työyhteisöjä työn toimintatapojen sekä yhteistyön kehittämisessä. Palvelun avulla varmistetaan, että työntekijöillä ja työyhteisöillä on matalan kynnyksen tuki käytössään ja tuttu henkilö, joka on perehtynyt myös organisaation toimintaan ja strategiaan. Palvelun avulla voidaan pitkäjänteisesti yhteistyössä kehittää sekä työntekijöiden että työyhteisöjen hyvinvointia ja lisätä työkykyisiä päiviä. Haemme hankerahoitusta omaterapeutti-valmentaja-palvelun pilotointiin.

Raision kaupungin vuoden 2025 henkilöstö- ja koulutussuunnitelma esitetään talousarvion 2025 liitteenä.

Päätöksentekopalvelut

Päätöksentekopalveluiden vastuulla ovat päätöksenteko- ja hallintoprosessien ohjaaminen, toimielinten sihteeripalveluiden järjestäminen yhdessä toimialojen kanssa, asiakirjahallinto, kaupunginarkisto, keskusvaalilautakunnan tarvitsemat vaalien järjestelyihin liittyvät tehtävät, lakipalvelut, hankintaprosessien ohjaaminen ja kehittäminen, vakuutus sopimusten valmistelu sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessit.

Perustehtävät:

- Huolehdimme kaupungin päätöksentekoprosessien kehittämisestä ja ohjaamisesta.
- Tarjoamme yhteistyössä toimialueiden kanssa toimielinten tarvitsemia sihteeripalveluita.
- Vastaamme asiakirjahallinnon ohjauksesta ja kehittämisestä sekä tiedonhallinnan ohjauksesta.
- Huolehdimme kaupunginarkistosta
- Tarjoamme toimialueille oikeudellista neuvontaa sekä juridista tukea toimialojen omissa prosesseissa.
- Huolehdimme keskusvaalilautakunnalle kuuluvista vaalien järjestelytehtävistä.
- Kehitämme yhteistyössä muiden konsernipalveluiden ja toimialueiden kanssa kaupungin hallinnollisia toimintatapoja ja menettelyjä, sekä seuraamme niiden toteutumista.

Palvelulupaukset:

- Kehitämme päätöksenteon ja asiakirjahallinnon prosesseja resurssitilanteen sallimissa rajoissa.
- Tuemme toimialojen prosesseja hallinnollisissa ja juridisissa kysymyksissä.

Toiminta vuonna 2025

Sähköisen arkiston käyttöä laajennetaan vuosittain pääasiassa järjestelmäintegraatioiden avulla. Vuonna 2025 tätä työtä jatketaan toteuttamalla uusia integraatioita/migraatioita. Sähköinen arkisto on tarkoitettu kaikille kaupunkiorganisaation tietoaineistoille ja näin palvelee koko organisaation tarpeita.

Vuoden 2024 aikana on laadittu tiedonhallintamalli, johon on kuvattu mm. koko organisaation tietovarannot, toimintaprosessit ja tietojärjestelmät. Vuoden 2025 aikana jatketaan tiedonhallintamallin tietojen hyödyntämisen ja käyttötapojen kehittämistä.

Päätöksentekopalvelut ylläpitää koko kaupunkiorganisaation käytössä olevaa asianhallintajärjestelmää. Vuonna 2025 järjestelmä päivitetään uuteen versioon. Uudessa järjestelmäversiossa on monia parannettuja ominaisuuksia, jotka tulevat helpottamaan kaikkien järjestelmänkäyttäjien työtä. Vuoden 2025 aikana valmistaudutaan lisäksi Suomi.fi viestit -palvelun käyttöönottoon asianhallintajärjestelmässä tehtävien päätösten välityskanavana.

Vuoden 2025 keväällä järjestetään kunta- ja aluevaalit. Vaalien järjestelyihin liittyvät tehtävät työllistävät merkittävästi päätöksentekopalveluita kevään 2025 aikana. Valtuustokauden vaihtuminen kesällä edellyttää panostuksia uusien toimielinten käynnistymiseen ja luottamushenkilöiden perehdyttämiseen syksyllä 2025.

Vuonna 2025 toteutetaan asukasbudjetoinnin uusi ideointikierrös ja kohtaamisen tilaisuudet eri väestöryhmille. Uutena järjestetään myös ideoiden yhteiskehittämisen työpajat asiantuntijoiden ja kaupunkilaisten kanssa. Äänestetyt ehdotukset toteutetaan vuosien 2025-2026 aikana.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Vuonna 2025 kaupunkilaisten hyvinvoinnin tilasta ja hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden 2024-2025 toimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan valtuustolle tilinpäätösraportoinnin yhteydessä. Hyvinvointikertomustyötä hyödynnetään ja toimenpiteitä tarkastellaan osana talousarvioprosessia, toimialojen käyttösuunnitelmia ja vuoden 2025 hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden valmistelua.

Vuoden 2025 alussa aloitetaan seuraavan valtuustokauden laajan hyvinvointikertomustyöprosessi yhdessä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen Varhan sekä muiden kuntien kanssa. Vuoden 2025 aikana valmistellaan ja yhteensovitetaan seuraavan valtuustokauden alueellinen hyvinvointisuunnitelmakokonaisuus sekä Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmakokonaisuus osana strategia- ja talousarvioprosessia. Suunnitelmakokonaisuus sisältää lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi, ehkäisevän päihdetyön suunnitelman sekä kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivityksen. Suunnitelman valmisteluun osallistuvat kaikki toimialat ja valmisteluun osallistetaan laajasti eri sidosryhmiä mm. vaikuttamistoimielimet.

Vuoden 2025 aikana vahvistetaan Varhan ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä ja rakenteita mm. hyte-yhdyspintatyössä elintapaohjauksen, ehkäisevän päihde ja väkivaltatyön sekä mielen hyvinvoinnin edistämiseksi. Hyte-yhdyspintakuvausten ja toimintasuunnitelman mukaisten toimintamallien jalkauttamista jatketaan ja uusien pilotointien käyttöönottoa tuetaan eri toimialoilla sekä verkostollisena yhteistyönä mm. järjestöjen ja seurakunnan kanssa. Vaikuttamistoimielinten osallisuutta sekä järjestö- ja vapaaehtoistyön toimintamahdollisuuksia kehitetään, ja hyte-tiedolla johtamista ja alustoja vahvistetaan myös Varha yhteistyönä. Yhteistyötä ja edunvalvontaa jatketaan myös valtakunnallisesti Raision ollessa mukana Kuntaliiton hyte-johdon kutsuverkostossa 24 muun kunnan lisäksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisen rakenteita kehitetään. Hyvinvointijaoston toiminta päättyy valtuustokauden päättyessä ja uuden valtuustokauden alkaessa 1.6. toimintansa aloittaa uusi hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta aiemmin hyväksytyyn muutetun hallintosäännön mukaisesti. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta sijoittuu sivistystoimialalle.

Digipalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Digipalvelut vastaa Raision kaupungin tietoliikenteen ja tietotekniikan ylläpitämisestä, tuesta ja kehittämisestä. Keskeiset ydinpalvelut ovat päätelaitepalvelut (tietokoneet ja mobiililaitteet), käyttötukipalvelut, tietoliikennepalvelut, tietojärjestelmäpalvelut, tallennus- ja konesalipalvelut, kommunikaatio- ja yhteistyöpalvelut (matkapuhelinliittymät, kiinteät puhelinliittymät, sähköposti, etäneuvottelut), tietoturvapalvelut, tulostuspalvelut sekä digitalisaation ja tietojohdamisen tukipalvelut.

Toiminta vuonna 2025

Digipalveluiden henkilöresurssit on pääasiassa kohdennettu olemassa olevien operatiivisten tietoliikenne- ja tietotekniikkapalveluiden tuottamiseen ja ylläpitämiseen, mutta samalla osa resursseista käytetään priorisoituihin organisaation prosessien ja tietojärjestelmien kehittämishankkeisiin. Yksittäisenä suurimpana panostuksena on organisaation verkko- ja tietoliikenneinfrastruktuurin ja päätelaitehallinnan tietoturvatason nostaminen EU:n uuden kyberturvadirektiivin vaatimalle tasolle.

Tämän lisäksi aloitamme tiedolla johtamisen kehittämisen mahdollistavan esiselvityksen johtamiseen liittyvistä tietotarpeista organisaation eri tasoilla. Tietovaatimusten kartoitus mahdollistaa järjestelmien integraatiotarpeiden ja tietovarasto- ja/tai tietoallassuunnittelun käynnistämisen tarvittaessa.

Panostamme myös tietoturvaan käyttäjätasolla edistäviin toimenpiteisiin, kuten henkilöstön tietoturva- ja tietosuojakoulutuksiin sekä turvatulostuksen käyttöönoton jatkamiseen. Olemme ilmoittautuneet EU-

rahoitteeseen Baltic Cyber Shield-hankkeeseen mahdolliseksi kuntapilottiympäristöksi. Hanke tuo toteutuessaan materiaalia tietoturvakoulutukseen, simulaatiotyökaluja poikkeustilanteisiin ja niihin reagointiin, mahdollistaen toimivimmat prosessit kriisitilanteisiin.

Tunnusluvut	2025	2024	2023	2022
Työasemien määrä	3550	3524	3480	3350
Digipalvelujen palveluhallinnan tikettimäärä		5739	8535	10715
Palvelimet		100		
WLAN-tukiasemat	n. 500	400		
Kytkimet	n. 220	200		

Viestintäpalvelut

Viestintäpalvelut vastaa kaupungin sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä sekä markkinoinnista. Viestintäpalveluiden vastuulla on kaupungin viestintäkanavien, mm. internet- ja intranetsivujen, ylläpito ja kehittäminen. Viestintäpalvelut myös kouluttaa toimialojen henkilöstöä, jotka tekevät oman toimen ohella viestintätyötä.

Perustehtävä ja palvelulupaus

- Huolehdimme kaupungin viestinnästä ja markkinoinnista. Koordinoimme sisäistä ja ulkoista viestintää.
- Ylläpidämme ja kehitämme kaupungin viestintäkanavia, mm. verkkopalveluita, sosiaalisen median kanavia ja Raisio tiedottaa -lehteä.
- Tuemme toimialoja viestinnässä ja koulutamme oman työn ohella viestintää tekeviä.
- Rakennamme positiivista kaupunkikuvaa laadukkaalla markkinoinnilla. Raision maine kehittyy.

Toiminta vuonna 2025

Kehitämme käyttäjälähtöisesti kaupungin digitaalisia viestintäkanavia ja vakiinnutamme uudet palvelut osaksi kaupungin viestintää.

Vahvistamme sisäistä viestintäkulttuuria kouluttamalla henkilöstöä ja päivittämällä ohjeistukset. Vahvistamme työnantajamainetta ja rekrytointiviestintää yhdessä henkilöstöpalveluiden kanssa.

Yhdessä päätöksentekopalveluiden kanssa vakiinnutamme asukasbudjetin prosessin osaksi kaupungin osallistamistyötä.

5.1.2.3. KH, konserni: Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2023	-6 889 711 €	1 811 038 €	-5 078 673 €
TAM2024	-7 572 705 €	2 364 173 €	-5 208 532 €
TA2025LTK	-7 633 934 €	1 768 823 €	-5 865 111 €
TA2025KJ	-7 695 238 €	1 768 823 €	-5 926 415 €
TA2025KH			0 €
TA2025			0 €

5.1.2.4. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	131 608	140 623	140 623	53 823	53 823
Maksutuotot	-1 605				
Tuet ja avustukset	453 480	198 550	198 550	200 000	200 000
Vuokratuotot	2 339	4 000	4 000	4 000	4 000
Muut toimintatuotot	1 225 215	2 021 000	2 021 000	1 511 000	1 511 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 811 038	2 364 173	2 364 173	1 768 823	1 768 823
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 373 118	-2 773 312	-2 767 533	-2 655 588	-2 701 355
Eläkekulut	-548 219	-597 610	-596 392	-558 149	-566 104
Muut henkilösivukulut	-119 912	-113 706	-113 706	-79 402	-86 984
Henkilöstökulut yhteensä	-3 041 249	-3 484 629	-3 477 632	-3 293 139	-3 354 442
Palvelujen ostot	-2 790 534	-2 972 216	-2 972 216	-3 198 440	-3 198 440
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-206 696	-285 552	-285 552	-277 102	-277 102
Avustukset	-150 989	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Vuokrat	-531 585	-504 388	-504 388	-556 336	-556 336
Muut toimintakulut	-168 658	-282 917	-282 917	-258 917	-258 917
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 889 711	-7 579 702	-7 572 705	-7 633 934	-7 695 238
TOIMINTAKATE	-5 078 673	-5 215 529	-5 208 532	-5 865 111	-5 926 415

5.1.2.5. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 890 540	2 148 356	2 148 356	2 562 397	2 562 397
Maksutuotot	-1 605				
Tuet ja avustukset	453 480	198 550	198 550	200 000	200 000
Vuokrat	2 339	4 000	4 000	4 000	4 000
Muut toimintatuotot	1 225 215	2 021 000	2 021 000	1 511 000	1 511 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 569 970	4 371 906	4 371 906	4 277 397	4 277 397
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 373 118	-2 773 312	-2 767 533	-2 655 588	-2 701 355
Eläkekulut	-548 219	-597 610	-596 392	-558 149	-566 104
Muut henkilösivukulut	-119 912	-113 706	-113 706	-79 402	-86 984
Henkilöstökulut yhteensä	-3 041 249	-3 484 629	-3 477 632	-3 293 139	-3 354 442
Palvelujen ostot	-3 000 517	-3 214 075	-3 214 075	-3 487 366	-3 487 366
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-206 785	-285 552	-285 552	-277 102	-277 102
Avustukset	-150 989	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Vuokrat	-1 043 926	-1 140 575	-1 140 575	-1 135 560	-1 135 560
Muut toimintakulut	-168 658	-282 917	-282 917	-258 917	-258 917
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 612 125	-8 457 748	-8 450 751	-8 502 084	-8 563 388
TOIMINTAKATE	-4 042 155	-4 085 842	-4 078 845	-4 224 687	-4 285 990

5.1.2.6. Kaupunginhallitus/muu rahoitus

Ulkoiset määrärahat	TP2022	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025
tulot	2 110 743	702 921	2 020 000	2 020 000	1 510 000
menot	-33 962	-37 946	-184 033	-177 036	-141 000
netto	2 076 781	664 975	1 835 967	1 842 964	1 369 000
MUUT TOIMINTATULOT					1 510 000
- 3510 Pysyvien vastaavien myyntivoitot					1 500 000
- 3530 Muut tulot					10 000
MUUT TOIMINTAMENOT					141 000
ELÄKEKULUT					
- 4112 Tasausmaksu					0
Kevan budjetointiohjeen mukainen korotus alkuperäiseen arvioon					
AVUSTUKSET					
- 4740 Avustukset yhteisöille					15 000
Raision Loimu ry velkapääoman alentaminen					
MUUT TOIMINTAKULUT					
- 4940 Muut toimintakulut					20 000
Perintäkulut					
KOULULAISTEN KESÄTYÖT					
- 4950 Koululaisten kesätyöt -varaus					90 000
Määräraha jaetaan kustannuspaikoille käytön mukaisesti					
HANKKEET JA PROJEKTIT					
- 4958 Seudullinen Urheiluakatemia					16 000

5.1.3. Kaupunginhallitus: Kh, kaupunkikehitys

5.1.3.1. Kaupunkitasoiset Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpiteet	Mittarit	Vastuutaho
Elinvoimainen ja rohkeasti uudistettu kaupunkikeskusta	E18 -hankkeen edistäminen	Toteutamme E18 Raision keskusta -hanketta edistäviä toimenpiteitä yksin ja yhteistyössä Väylän kanssa.	V2025 Toteuttamissopimus Väylän kanssa laadittu K/E V2026 Kehätien rakentaminen käynnistyy.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
	Keskusta-alueen rohkea kehittäminen	Jatkamme keskusta-alueen kehittämistä suunnittelukilpailun voittajatöiden pohjalta. Osallistamme keskusta-alueen toimijat suunnitteluun. Sitoutamme yhteistyökumppaneita ja jatkokartoitamme yhteistyön mahdollisuuksia.	V2025 Asemakaavatyön aloittaminen ja ensimmäiset asemakaavaluonnokset. V2026 Keskusta-alueen asemakaavan ensimmäiset osat valmiina V2027 Keskustan infran rakentaminen ja ensimmäiset tontinluovutukset tai suunnitteluvaraussopimukset solmittu.	Kaupunkikehityspalvelut
Satama-alueen monipuolinen kehittäminen	Satama-alueen rohkea kehittäminen palvelemaan vapaa-aikaa ja merellistä yrittöimintää	Ranta-alueen jatkokehittäminen palvelemaan entistä paremmin vapaa-aikaa, tapahtumia ja veneilyä. Vakiinnutamme Playa del Raision vapaa-aikaa ja festivaalien pitämistä palvelevana alueena	V2025 Playa del Raision masterplanin tarkentaminen sekä toteuttamisen vaiheistaminen, v2026 Rannan laajennusalueen vaiheittainen toteutus	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon		Kuntalaisille ja yrityksille suunnataan E18-hanketta ja kaupungin keskustan kehittämistä koskevia yleisötilaisuuksia sekä muita osallistavia toimenpiteitä. Keskustan kehittämisen määrärahoilla toteutetaan nopeita kehittämistoimenpiteitä keskustan alueelle.	Yleisötillaisuudet lkm. Yritystilaisuudet lkm. Työryhmät/työpajat lkm. Viestinnälliset toimenpiteet, kuvaus toimenpiteistä.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Kestävyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Luonnon monimuotoisuuden edistäminen	Lumo-toimenpiteiden lisääminen ympäristöohjelmaan. Kaupunkiympäristössä sekä lähimetsissä tehtävät toimenpiteet.	Ympäristöohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta. Lumo-toimenpiteet ympäristöohjelmaan vuoden 2025 aikana K/E.	Kaupunkikehityspalvelut

		Kaupunki jättää vanhat ja virkistyskäytössä olevat metsät metsätaloudellisten hoitotoimien ulkopuolelle. Kaupungin metsiä hoidetaan jatkuvan kasvatuksen periaattein.	Metsänhoitosuunnitelma päivitetty K/E. Yleiskaavatasoinen luontoselvitys tehty K/E.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Joukkoliikenteen kehittäminen	Joukkoliikenteen monipuolinen edistäminen	Edistämme lähi- ja kaukojunajunaliikenteen käynnistämistä Raisiossa	V2025 Lähijunaselvitys ja investointipäätös asemasta V2026 Sopimus kaukojunaliikenteen käynnistymisestä V2027 Kaukojunaliikenne käynnistyy	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
		Kehitämme linja-autoliikennettä vaikuttavasti (Runkoverkosto + sisäiset R-linjat). Olemassa olevien sisäisten joukkoliikennelinjojen kehittäminen seuraavalle sopimuskaudelle 2028 alkaen. Yhdistetään mahdollisimman vaikuttavasti ja kattavasti raisiolaiset käyttäjät joukkoliikenteen äärelle.	Runkolinjauudistus käynnissä K/E. Sisäisten joukkoliikennelinjojen muutokset ja päivitystarpeet selvitetty.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

5.1.3.2. Kh, kaupunkikehityksen strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Seuraamme erilaisia muuttohalukkuus- ja vetovoimatutkimuksia ja teemme niistä johtopäätöksiä.	Muuttohalukkuustutkimus on tilattu ja läpikäyty johtoryhmässä sekä päätöksentekoeuromissa v. 2024 aikana.	Kaupunkikehityspalvelut yhteistyössä viestintäpalveluiden kanssa.
		Seuraamme kaupungin keskeisiä asumisen, yrittämisen, työllisyyden ja rakentamisen tunnuslukuja.	MDI Kuntakortin dynamiikkamittariston sekä muiden vastualueen tilastojen seuranta kuukausittain kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä sekä päätöksentekoeuromissa.	Kaupunkikehityspalvelut
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Seutuyhteistyön mahdollisuuksien kartoittaminen.	Seutuyhteistyön mahdollisuuksien tarkastelu laaja-alaisesti koko vastualueella.	Osallistuminen seudullisten yhteistyökokonaisuuksien valmisteluun.	Kaupunkikehityspalvelut

	Asiakastyytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun varmistaminen.	Palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun varmistamiseksi.	Toteutamme tyytyväisyyskyselyn vastuualueella vuosittain, tulosten käsittely ja toimenpiteet suunnitellaan kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä. Tarkastelemme muiden palveluiden toteuttamien kyselyiden tuloksia.	Kaupunkikehityspalvelut
	Viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittäminen ja tukeminen.	Edistetään viihtyisän elinympäristön säilymistä, lisäämistä ja kehittämistä.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualueet
		Rakennetun ympäristön terveellisuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden varmistaminen.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualueet
	Yhteistyön kehittäminen.	Poikkihallinnollisen yhteistyön tiivistäminen ja proaktiivinen kehittäminen.	Tarkastelu toimialoittain ja palveluittain, minkälaista yhteistyötä on tehty.	Kaupunkikehityspalvelut
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Asiakas- ja palveluprosessien kehittäminen.	Prosessien läpikäyminen (kartoitus, mahdolliset kehitystoimenpiteet, toteutus).	1-2 palveluprosessin läpikäyminen per palvelualue per vuosi. Mittari: Prosessikuvaus.	Kaupunkikehityspalvelut
		Asiakaspalvelun palvelulupaukset soveltuvilta osin.	Palvelulupausten ja tavoiteaikataulujen määrittäminen sekä päivittäminen.	Palvelualueet
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Satama-alueen kehittäminen yhteistyössä muiden palveluiden kanssa.	Kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja ympäristöterveyden toimenpiteet satama-alueen kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Kaupunkikehityspalvelut
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Keskustan kehittäminen yhteistyössä muiden palveluiden kanssa.	Kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja ympäristöterveyden toimenpiteet keskustan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Kaupunkikehityspalvelut

5.1.3.3. Kh, kaupunkikehitys: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2025

Kh, kaupunkikehityksen vuosi 2025

Kaupunkikehityspalvelut on kokenut viime vuosina muutoksia niin koko kaupunkiorganisaation organisaatiomuutoksen kuin soteuudistuksen yhteydessä. Soteuudistuksen myötä kaupunkikehityspalveluiden organisaatioon muodostui yritys- ja työllisyyspalveluiden palvelualue, joka pitää sisällään myös kotoutumispalvelut. Samalla organisaatio otti askeleen kohti tulevaa ja ennakoi tulevia lakiuudistuksia.

Seuraava suuri muutos on 1.1.2025 lukien, jolloin TE-palveluiden siirto kuntiin tapahtuu. Raisio toimii Turun työllisyysalueen läntisten kuntien toiminta-alueena ja järjestää lakisääteisen lähipalvelun yhteensä kuudelle alueen kunnalle. Samalla päivittyi laki kotoutumisen edistämisestä, jolla silläkin on vaikutusta

kunnan lakisääteisiin palveluihin. Myös lakisääteistä kotoutumispalvelua tullaan tekemään seutuyhteistyössä.

Kaupunki kasvaa ja kehittyy edelleen vauhdilla. Maankäytön ja kaavoituksen näkökulmasta painopiste on ollut vahvasti uuden kaavallisesti kehitettävän raakamaan hankinnassa. Keskeistä on mahdollistaa palvelurakenteen kehittäminen hyväksytyjen varhaiskasvatuksen ja kouluverkon palveluverkkoselvitysten mukaisesti. Palveluverkon kannalta olennaiset maa-alueet on hankittu, joten painopiste siirtyy pääasiassa kaavoitukseen sekä rakennussuunnitteluun. E18-hankkeen rahoituksen varmistuttua keskustan asemakaavoituksessa tullaan ottamaan konkreettisia edistysaskelia vuoden 2025 aikana. Yleiskaavan päivitystyötä edistetään tulevana vuonna mm. yleispiirteisellä luontoselvityksellä. Päivityksen alla on myös asunto- ja maapoliittiset linjaukset, joilla pyritään luomaan selkeä, nykyaikainen sekä taloudellinen runkotuleviin tontinluovutuksiin ja toimintaan.

Pakolaisina Raisioon muuttavista henkilöistä kaupunki saa KEHA-keskukselta niin sanottua laskennallista korvausta, jolla katetaan näiden henkilöiden kotouttamista tukevaa palvelua ja toimenpiteitä. Raisiosta kotikunnan hakeneita ukrainalaisia on viimeisimmän tiedon mukaan noin 450 henkeä ja niin laskennallisten korvausten kuten myös ukrainalaisten määrän arvioidaan kasvavan merkittävästi edelleen vuonna 2025. Talousarvioon on arvioitu vuoden 2025 laskennallisten korvausten määräksi 900.000 euroa, jonka käyttöä tullaan allokoimaan muun muassa kotouttamisohjelman mukaisiin toimenpiteisiin ja eri palvelualueille. Allokointeja tehdään erityisesti sivistys- ja vapaa-aikapalveluiden puolelle.

Lupalautakunnan vuoteen 2025 on odotettavissa joitain muutoksia aikaisempiin vuosiin nähden. Pieneläinpäivityksen uudistunut seutuhankinta ja sopimus ovat voimassa vuoden 2025 alusta alkaen, jolloin edelliskaudella ollut toimija vaihtuu toiseen. Lupalautakunta edistää omalta osaltaan kaupungin ilmastotyötä. Toiminnan painopiste on muuttunut vuoden 2024 aikana hankkeista vakituisen ja kokoaikaiseen tekemiseen, jonka ohjenuorana toimii hyväksytty ympäristöohjelma.

5.1.3.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat muutokset

Vuodenvaihteessa voimaan astuva TE-uudistus tuo työllisyyspalvelut nykyistä laajemmassa määrin kuntien toteutusvastuulle. Raisio järjestää 2.1.2025 lukien lakisääteisen lähipalvelun Raisiossa itselleen sekä läntisille Turun seudun kunnille. Muutos ei tapahdu kustannusneutraalisti, eli kaupungin saamat valtionosuudet eivät kata täysimääräisesti palvelun järjestämisestä koituvia kustannuksia. Työllisyyspalvelut on kuitenkin kansallisesti tarkastellen pyritty tekemään erittäin kustannustehokkaasti koko työllisyysalueella. Läntisen toiminta-alueen kokonaisuus tuo itsessään synergiaa ja kustannussäästöjä, kun toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhteensä kuuden kunnan voimin. Seutuyhteistyö sekä sen tuomat kustannushyödyt näkyvät myös kotoutumispalveluissa, joissa uusi kotoutumista edistävä laki astuu yhtä lailla voimaan 1.1.2025 alkaen.

Vallitseva markkinasuhdanne on parantunut vuodentakaisesta, mikä tuo valonpilkahduksia vuoden 2025 odotuksiin. Rakentamisessa edelleen eletään matalasuhdannetta, mutta yksittäisiä isompia hankkeita jo on käynnistymässä. Yritystonttien kysyntä on ollut vahvaa jo vuoden 2024 aikanakin. Edellä mainitut seikat luovat uskoa myös tuleville tontinluovutuksille, jotka kumuloivat hetimiten kasvua niin kaupungin maanvuokra- kuin lupatuloihinkin.

Kasvunhallintaohjelma on huomioitu talousarviossa. Kaupunkikehityspalveluiden toimenpiteinä on erityisesti kumuloitu tuloja niin maanvuokratulojen kuin yritys- ja työllisyyspalveluiden palvelumyynnin maksutuottojen kautta. Asiantuntija- ja ostopalveluihin käytettäviä määrärahoja on leikattu erityisesti elinkeinorahoituksesta sekä kaavoituspalveluiden suunnittelurahoista. Näiden ohella kaupunkikehityshankkeisiin varataan puolet pienempi määräraha kuin vuonna 2024.

Vuosi 2025 tuo kokonaisuudessaan isoja muutoksia kaupunkikehityspalveluiden vastuualueelle ja luo niin sanotun uuden normaalin niin tulojen kuin kulujen osalta. Tavoitteena on edelleen jatkaa toiminnan monipuolista kehittämistä sekä tehdä tarvittavat toimenpiteet erityisesti uusien lakisääteisten palveluiden toteutuksen järjeistämiseksi ja tehostamiseksi.

Maankäyttö- ja asumispalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Maankäyttö- ja asumispalvelut vastaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten kaavojen laatimisesta, asumisen laaja-alaisesta seurannasta sekä valmistelusta, mittaus-, paikkatieto- ja kiinteistönmuodostuspalveluista, kiinteistörekisterinpidosta sekä hallinnoi kaupungin maaomaisuutta.

Palvelulupaus

Tuemme aktiivisesti toiminnallamme sekä onnistuneella maapolitiikalla kaupungin kokonaiskehitystä. Työskentelemme laadukkaasti, ketterästi ja tasapuolisesti asiakkaidemme hyväksi.

Toiminta vuonna 2025

Maankäyttö- ja asumispalveluiden vuosi 2024 oli proaktiivinen sekä tulevaa pohjustava. Keskeiset maanhankinnat kaupungin omiin tarpeisiin on tehty, joten painopiste siirtyy vahvasti niiden alueiden kehittämiseen. Keskustan kehittämisen osalta toteutettiin suunnittelukilpailu, jonka lopputulokset ovat selvillä joulukuun 2024 aikana. Suunnittelutyöt luovat loogisen jatkumon ensi vuoden asemakaavoitustyölle. Sataman kehittämisen osalta toteutettuun masterplan kaupungin omistamille maa-alueille, jota hyödynnetään tulevaisuuden kokonaissuunnittelun vaiheissa tulevaisuudessa.

Palvelualueella on laajalti stabiili tilanne, jossa niin kaupungin strategia kuin talousarviossa asetetut tavoitteet ohjaavat tekemistä. Toimintaa kehitetään yhdessä muiden palvelualueiden kanssa ja erityistä huomiota kiinnitetään tiedonkulkuun sekä hyvään yhteistyöhön palvelualueiden välillä. Tuleva vuosi 2025 pitää sisällään palveluverkon kehittämistä, keskustan ja satama-alueen kaavoitustyötä sekä laajaa tonttimyyntiä suhdanteen sen salliessa. Tavoitteena on kasvattaa kaupungin tarjoamien tonttien kokonaisuusmäärää, sillä kysyntä on suhdanteesta huolimatta ollut varsin positiivista viime aikoina. Kehitystyötä ja koulutautumista jatketaan palvelualueen sisällä ja työntekijöiden roolituksia täsmennetään, jotta palvelun toiminta pystyy vastaamaan parhaimmalla mahdollisella tavalla kehittyvän kaupungin haasteisiin.

Kaupungin asunto- ja maapoliittisen strategian ja linjausten päivittäminen toteutetaan vuoden 2025 aikana. Alueidenkäyttölain valmistelun etenemistä seurataan edelleen ja mahdollisiin lakiuudistuksiin reagoidaan niiden edetessä lakiesityksenä eduskunnan hyväksyttäväksi. Lakiuudistuksen etenemisaikataulusta ei ole tarkkaa tietoa, mutta valmistelun etenemistä ja vaikutuksia seurataan ja niihin reagoidaan tarvittaessa.

Palvelun tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Elinvoimainen ja rohkeasti uudistettu kaupunkikeskusta/ Rohkeat kasvuihastoinnit	Kehitämme rohkeasti kaupunkikeskustaa maankäytön ja kaavoituksen keinoin, ympäristöarvot huomioiden.	Uudet kaava-alueet tiivistävät kaupunkirakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle, joukkoliikenneakseliin tukeutuen.	Kaavahankekohtaiset tavoitteet valmistellaan kaavoitusohjelmassa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi. Tavoitteet on valmisteltu kaavoitusohjelman yhteydessä. (K/E)	Kaavoituspalvelut yhdessä kaupunkikehitysjohtajan kanssa.

		Keskustavision päivitykseen ja tarkentamiseen liittyvät kehitystoimenpiteet. Kehityksen yhteistyökumppanin sekä parhaan kehitysmallin (arkkitehtuurikilpailu, kohdennettu suunnittelukilpailu tms.) valitseminen.	Parhaiten soveltuva jatkopolku valittu yhteiskehityksen ja mahdollisen kilpailun osalta. (K/E).	Maankäyttö- ja asumispalvelut sekä kaavoituspalvelut.
	Toteutamme aktiivisesti ja laadukkaasti tulevan yleiskaavatyön valmistelua.	Tilaamme yleiskaavatasoisen luontoselvityksen kaupungin luontoarvojen kartoittamiseksi. Huomioimme maankäytönsuunnittelussa jatkuvat viheryhteydet, saavutettavat viheralueet sekä paikannamme säilytettävät alueet.	Yleiskaavatasoinen, yleispiirteinen luontoselvitys on tilattu vuoden 2024 aikana. (K/E). Kaavoitettujen asuinalueiden ja viheryhteyksien välisten etäisyyksien sekä katkeamattomien kulkuyhteyksien arviointi osana tavoiteraportointia. Kaupunkialueen säilytettävät alueet paikannettu vuoden 2024 aikana.	Kaavoituspalvelut
Satama-alueen monipuolinen kehittäminen / Rohkeat kasvuinvestoinnit		Satama-alueella vireillä olevat ja suunnitteilla olevat kaavahankkeet.	Kaavahankkeiden eteneminen kaavoitusohjelmassa esitetyn prosessikaavion ja aikataulun mukaisesti.	Kaavoituspalvelut
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetoimatekijöihin ja mielikuviin.	Pidetään tonttitarjonta monipuolisena ja riittävänä erilaisiin tarpeisiin.	Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tonttitarjonnalle: Riittävästi eri muotoisia asumisen ja yritystoiminnan tontteja tarjolla. Mittarit: tarjolla olevat k-m2/v, tonttivaranto 31.12 (kpl), sekä luovutettujen tonttien määrä (kpl)	Maankäyttö- ja asumispalvelut
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Laadimme kaupunkistrategiaan nojautuvan elinvoimaohjelman.	Laadimme työpajatyöskentelyyn sekä osallistaen kerättyihin tietoihin nojautuen Raision kaupungin elinvoimaohjelman tarkentamaan kaupunkisuunnittelulle asetettavia toimenpiteitä, tavoitteita sekä periaatteita.	Elinvoimaohjelma on laadittu sekä hyväksytty vuoden 2024 aikana. K/E	Kaupunkikehityspalvelut
	Toteutamme monipuolista, ympäristöltään laadukasta ja poikkihallinnollisessa yhteistyössä valmisteltua maankäytön ja kaavoituksen suunnittelua.	Kaavoituksen ja maankäytön keinot osana organisaation läpileikkaavaa yhteistyötä. Kaupungin strateginen maanhankinta keskittyy tuleville asumisen, yritystoiminnan sekä palveluverkon kehittämisalueille. Maankäytössä ja kaavoituksessa huomioidaan monipuolisesti niin organisaation, sidosryhmien kuin muun kysynnän tarpeet.	Kaavahankekohtaiset toimenpiteet sekä prosessikuvaus osana kaavojen päätöksentekoa.	Kaavoituspalvelut

Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon / Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Edistämme kuntalaisten osallisuutta kaavahankkeissa.	Proaktiiviset toimenpiteet vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Kaavoituskatsauksen ja -prosessin esittely, aktiivinen tiedotus.	Kaavojen nähtävilläolopäivät (kpl) sekä asianosaisia osallistavat kyselyt, työpajat sekä info- ja keskustelutilaisuudet (kpl).	Kaavoituspalvelut
		Keskusta-alueen keskeisten maanomistajien kanssa tehtävä yhteinen kehitystyö.	Maanomistajien kanssa käyty yhteisneuvottelut v. 2024 keskusta-alueen yhteisen kehittämisen tavoitetilan määrittämiseksi. Maanomistajien nivominen osaksi kaupungin kokonaisvaltaista kehittämistä.	Maankäyttö- ja asumispalvelut

Tunnusluvut

	TP2021	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Yritystonttivaranto 31.12. (kpl)	30	26	23	20	20
Omakotitonttivaranto 31.12. (kpl)	30	34	29	20	20
Rivi- ja kerrostalotonttivaranto 31.12. (kpl)	17	5	5	10	10
Kaavojen nähtävillä olopäiviä kpl	218	206	322	300	300

	TP2021	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Asemakaavat					
Vireillä olevat 31.12. (kpl)	12	11	9	4	4
Luonnosvaiheessa olevat 31.12. (kpl)	5	6	13	4	4
Ehdotusvaiheessa olevat 31.12. (kpl)	4	4	3	9	9
Valmistuneet (kpl/ vuosi)	5	1	8	10	10
Kiinteistöjä koskevat toimenpiteet (kpl/v)	130	130	130	130	130

Yritys- ja työllisyyspalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Yritys- ja työllisyyspalvelut vastaa kaupungin yritys- ja työllisyyspalveluneuvonnasta sekä ohjaa yrittäjät tarvittaessa myös seudullisiin neuvonnan palveluihin. Yritys- ja työllisyyspalvelut toimii lähipalveluita tuottavana toiminta-alueena Turun työllisyysalueella. Palvelut toimivat erilaisten hankkeiden ja yritystapahtumien osajärjestäjänä sekä yhteistyön luojana niin kaupunkiorganisaation sisällä kuin sidosryhmien kautta. Yritys- ja työllisyyspalvelut hallinnoi ja koordinoi kaupungin palkkatukityöllistämistä (työllisyysvaraus). Kaupungin kotoutumispalvelut ovat osa yritys- ja työllisyyspalveluiden kokonaisuutta ja vastaavat sidosryhmien sekä toimialojen kanssa yhteistyössä onnistuneesta kotoutumisesta.

Palvelulupaus

Palvelut ovat laadukkaita ja asiantuntevia. Toiminta on ketterää, joustavaa ja asiakasystävällistä. Tavoitteena on entistä yrittäjäystävällisempi kuntaorganisaatio sekä parempi kaupunki-yritys yhteistyö. Kotoutumisen osalta Raisioon on helppo kotoutua ja päästä osaksi kaupungin palveluita ja rakenteita. Teemme tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Toimintamme on poikkihallinnollista ja yhteistyökykyistä yli palvelualue- tai toimialarajojen.

Toiminta vuonna 2025

TE-palveluiden siirtoa kuntiin tapahtuu 1.1.2025. Raision kaupunki toimii Turun työllisyysalueen yhtenä toiminta-alueena, joka tuottaa lakisääteistä lähipalvelua yhteensä kuudelle kunnalle.

Yritys- ja työllisyyspalveluissa tarjotaan ja kehitetään palvelua työnhakijoille, yrityksille sekä maahanmuuttajille. Erityisesti työllisyysneuvonnan kokonaisuus tulee laajenemaan huomattavasti, joten tarvittavat rakenteet ja toimintamallit on tarkasteltava vuoden 2025 aikana vastaamaan kaupungin tarpeita. TE-uudistus avaa mahdollisuuden tehdä työllisyysneuvonnan entistä vaikuttavammin ja lähempänä työnantajia sekä työntekijöitä.

Lisäksi hyvinvointialueiden ja oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä tulee kehittää edelleen, tavoitteena on palvelukokonaisuus, joka aidosti edistää työllisyyttä ja osaavan työvoiman saatavuutta Raisiossa sekä luo samalla entistäkin parempaa tyytyväisyyttä yrityskentälle.

Palvelun tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa.	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Palvelualueen tutkimusten, raporttien ja ennusteiden seuranta.	Seurataan keskeisiä vetovoimatutkimuksia, kuten Varsinais-Suomen Maakuntaennustetta, PKYritysbarometriä sekä EK:n kuntaranking-kyselyä.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja sekä kaupunkikehitysjohtaja.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Kartoitamme ja ylläpidämme seutuyhteistyön mahdollisuuksia.	Osallistumme palvelualueelle kuuluviin seudullisiin työ- ja valmisteluryhmiin. Kartoitamme ja vaikutamme seutuyhteistyön mahdollisuuksiin.	Osallistumme elinkeinopalveluiden seutuyhteistyöhön aktiivisesti. Kuvaus muusta seutuyhteistyöhön osallistumisesta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja sekä kaupunkikehitysjohtaja.
Raisio on haluttu paikka tehdä bisnestä / Rohkeat kasvuihastoinnit.	Yritysten rekrytointitarpeisiin vastaaminen. Aktiivinen yritysten kontaktointi ja palvelujen tarjoaminen.	Tehokas yhteistyö TE-toimiston ja alueen oppilaitosten kanssa. Aktiivinen jalkautuminen yrityksiin.	Yritysten määrän kasvaminen (yrityskannan kasvu-%) ja rekrytointihaasteiden helpottuminen (työllisyystilastot).	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja / Yritys- ja työllisyyspalvelut.
	Maahanmuuttajataustaisten yrittäjien tukeminen yritystoiminnan käynnistämässä ja kehittämisessä.	Yrittäjien valmentaminen Rasekon maahanmuuttajahankkeen yhteydessä.	Työllisyystilastot.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö / Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa / Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Varmistetaan ammattitaidon kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Varmistetaan osaava henkilöstö osana uutta Turun seudun TE24-rakennetta.	Henkilökunnan koulutukset liittyen TE-uudistukseen. Säännölliset kehittämisspäivät ja kokoukset. Osallistutaan aktiivisesti Turun työllisyysalueen valmisteluun.	Toteutuneet koulutukset ja kehittämisspäivät. TE24-valmistelun eteneminen riittävässä aikataulussa, niin että toiminta voi alkaa hallitusti 2025 alusta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, työllisyyspalveluiden palvelupäällikkö sekä kaupunkikehitysjohtaja.
Tasapainoinen talous / Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy.	Työllisyysasteen nostaminen ja työttömyyden vähentäminen	Aktiivinen sidosryhmäyhteistyö ja tehokas oma toiminta TE24-valmistelussa.	Tilastot, työmarkkinatuen kuntaosuuden seuranta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja ja kaupunkikehitysjohtaja.

	Maahanmuuttajien työllisyyden lisääminen. Maahanmuuttajataustaisten kielitaidon parantaminen sekä lasten ja perheiden suurempi osallistuminen kaupungin palveluihin.	Rasekon kanssa yhteistyössä toteutettava maahanmuuttajahanke. Kielitietoisin toimintakulttuurin vahvistaminen. Muut kotouttamisohjelman toimenpiteet.	Kotouttamisohjelman tavoitteiden seuranta vuosittain.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, maahanmuuttokoordinaattori sekä hanketyöntekijät yhteistyössä sivistyspalveluiden kanssa.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö / Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa / Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Hyvien väestösuhteiden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen, työelämän monimuotoisuuden vahvistaminen, kuntaan muuttavien vieraskielisten asukkaiden kotoutumisen ja osallisuuden tukeminen kaikissa kunnan palveluissa.	Laadukkaat kotoutumispalvelut. Matalan kynnyksen asioimis- ja kohtaamispaikat (Olkari/Monineuvo, kirjasto ja perheiden kohtaamispaikka Satelliitti) Selko- ja monikielinen tiedotus.	Kotouttamisohjelman tavoitteiden seuranta vuosittain. Hankeraportointi Monineuvo-hankkeen osalta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, maahanmuuttokoordinaattori sekä hankekoordinaattori.

Tunnusluvut

	TP2021	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Yhteiset yritystilaisuudet (vähintään 5 kpl) K/E	K	K	K	K	K
Markkinointisuunnitelma tehty K/E	K	K	K	K	K
Yritysvaikutusten arviointi tehty K/E	K	K	K	K	K
Tyytyväisyys- ja vetovoimatekijöiden seuranta ja raportointi K/E	K	K	K	K	K
Seudullinen elinkeinoyhteistyö K/E	K	K	K	K	K

5.1.3.5. Kh, kaupunkikehitys: Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2023	-3 491 798 €	3 942 057 €	450 259 €
TAM2024	-4 725 095 €	4 030 115 €	-694 980 €
TA2025 LTK	-9 274 336 €	5 646 755 €	-3 627 581 €
TA2025 KJ	-9 337 196 €	5 696 755 €	-3 640 441 €
TA2025 KH	0 €	0 €	0 €
TA2025	0 €	0 €	0 €

5.1.3.6. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	352 988	780 163	780 163	2 470 755	2 520 755
Maksutuotot	59 170	76 000	76 000	76 000	76 000
Tuet ja avustukset	668 361	420 083	393 952		
Vuokratuotot	2 841 064	2 780 000	2 780 000	3 100 000	3 100 000
Muut toimintatuotot	20 474				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 942 057	4 056 246	4 030 115	5 646 755	5 696 755
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-1 615 126	-1 313 855	-1 478 266	-2 379 274	-2 426 860
Eläkekulut	-311 400	-265 324	-299 998	-464 416	-472 686
Muut henkilösivukulut	-72 598	-53 868	-53 868	-71 140	-78 145
Henkilöstökulut yhteensä	-1 999 124	-1 633 048	-1 832 133	-2 914 830	-2 977 691
Palvelujen ostot	-605 369	-1 162 746	-1 162 746	-3 625 853	-3 625 853
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-49 318	-125 570	-125 570	-146 470	-146 470
Avustukset	-789 961	-700 000	-700 000	-2 184 123	-2 184 123
Vuokrat	-41 093	-76 950	-76 950	-221 060	-221 060
Muut toimintakulut	-6 934	-1 093 000	-827 696	-182 000	-182 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 491 798	-4 791 314	-4 725 095	-9 274 336	-9 337 196
TOIMINTAKATE	450 259	-735 068	-694 980	-3 627 581	-3 640 441

5.1.3.7. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	381 498	828 163	828 163	2 518 755	2 568 755
Maksutuotot	59 170	76 000	76 000	76 000	76 000
Tuet ja avustukset	668 361	420 083	393 952		
Vuokrat	3 385 975	3 324 911	3 324 911	3 644 911	3 644 911
Muut toimintatuotot	20 474				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 515 478	4 649 157	4 623 026	6 239 666	6 289 666
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-1 615 126	-1 313 855	-1 478 266	-2 379 274	-2 426 860
Eläkekulut	-311 400	-265 324	-299 998	-464 416	-472 686
Muut henkilösivukulut	-72 598	-53 868	-53 868	-71 140	-78 145
Henkilöstökulut yhteensä	-1 999 124	-1 633 048	-1 832 133	-2 914 830	-2 977 691
Palvelujen ostot	-663 630	-1 219 364	-1 219 364	-3 753 007	-3 753 007
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-50 422	-125 820	-125 820	-147 120	-147 120
Avustukset	-789 961	-700 000	-700 000	-2 184 123	-2 184 123
Vuokrat	-151 625	-258 476	-258 476	-392 638	-392 638
Muut toimintakulut	-6 934	-1 093 000	-827 696	-182 000	-182 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 661 696	-5 029 708	-4 963 489	-9 573 718	-9 636 578
TOIMINTAKATE	853 782	-380 551	-340 463	-3 334 052	-3 346 912

5.2. Lupalautakunta

Lupalautakunnan talousarviokäsittely 19.9.2024 § 61

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024441-4>

5.2.1. Lupalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet*

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetoimatekijöihin ja mielikuviin.	Seuraamme erilaisia muuttohalukkuus- ja vetoimatekijöitä ja teemme niistä johtopäätöksiä.	Soveltuva muuttohalukkuus- tai vetoimatekijöiden tutkimus on tilattu ja läpikäyty johtoryhmässä sekä päätöksentekokokouksissa v. 2025 aikana.	Kaupunkikehityspalvelut yhteistyössä viestintäpalveluiden kanssa.
		Seuraamme kaupungin keskeisiä asumisen, yrittämisen, työllisyyden ja rakentamisen tunnuslukuja.	MDI Kuntakortin dynamiikkamittariston sekä muiden vastualueen tilastojen seuranta kuukausittain kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä sekä päätöksentekokokouksissa.	Kaupunkikehityspalvelut
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Seutuyhteistyön mahdollisuuksien kartoittaminen.	Seutuyhteistyön mahdollisuuksien tarkastelu laaja-alaisesti koko vastualueella.	Osallistuminen seudullisten yhteistyökokonaisuuksien valmisteluun.	Kaupunkikehityspalvelut
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Asiakastyytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun varmistaminen.	Palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun varmistamiseksi.	Toteutamme tyytyväisyyskyselyn vastualueella vuosittain, tulosten käsittely ja toimenpiteet suunnitellaan kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä. Tarkastelemme muiden palveluiden toteuttamien kyselyiden tuloksia.	Kaupunkikehityspalvelut
	Viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittäminen ja tukeminen.	Edistämme viihtyisän elinympäristön säilymistä ja kehittämistä.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualuejohtajat.
		Varmistamme rakennetun ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualuejohtajat.
	Yhteistyön kehittäminen.	Poikkihallinnollisen yhteistyön tiivistäminen ja proaktiivinen kehittäminen.	Tarkastelu toimialoitin ja palveluitin, minkälaisia yhteistyötä on tehty.	Palvelualuejohtajat.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Asiakas- ja palveluprosessien kehittäminen.	Prosessien läpikäyminen (kartoitus, mahdolliset kehitystoimenpiteet, toteutus).	1-2 palveluprosessin läpikäyminen per palvelualue per vuosi. Mittari: Prosessikuvaus kehitysprosessista.	Palvelualuejohtajat.
		Asiakaspalvelun palvelulupaukset soveltuvilta osin.	Palvelulupausten ja tavoiteaikataulujen määrittäminen sekä päivittäminen.	Palvelualuejohtajat.
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Satama-alueen kehittäminen yhteistyössä muiden palveluiden kanssa.	Kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja ympäristöterveyden toimenpiteet satama-alueen kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Palvelualuejohtajat.
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Keskustan kehittäminen yhteistyössä muiden palveluiden kanssa.	Kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja ympäristöterveyden toimenpiteet keskustan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Palvelualuejohtajat.

*Taulukko päivitetty lautakuntaan verrattuna

5.2.2. Lupalautakunnan vuosi 2025

Lupalautakunnan vuoteen 2025 ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia aikaisempiin vuosiin nähden. Pieneläinpäivystyksen uudistunut sopimus on päivittymässä vuoden 2024 loppuun asti voimassa olevan sopimuksen tilalle. Sopimuksella ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia nykytilaan nähden, mutta näyttäytyy lautakunnan alaisen palvelualueen toimintaan osin vaikuttavana tekijänä.

Lupalautakunnan alaisissa palveluissa ja toiminnassa panostetaan edelleen erityisesti laadun ja asiakaspalveluprosessien kehittämiseen sekä digitalisaation edistämiseen. Mahdollisiin lainsäädännöllisiin muutoksiin (kuten maankäyttö- ja rakennuslain uudistukseen sekä muihin mahdollisiin vastuualuetta koskeviin muutoksiin) varaudutaan myös edelleen.

Lupalautakunta edistää omalta osaltaan kaupungin ilmastotyötä. Hankkeiden kautta tehdystä työstä on otettu seuraavia askelia kohti pysyväisluonteisempaa tekemistä vuoden 2024 aikana rekrytoidun ympäristösuunnittelijan vakanssin muodossa.

5.2.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Rakentamisen suhdanteet vaikuttavat edelleen rakennusvalvonnan lupamääriin ja sitä kautta odotusarvoisesti vielä ensi vuoden lupatuloihin. Tämä on merkittävin mahdollinen riski tulojen toteutuman kohdalla.

Rakentamislain uudistuksen ja Ryhti-hankkeen vaikutuksena rakennusvalvonnan ICT-kulut kasvavat.

Kasvunhallintaohjelma on huomioitu talousarviossa. Toiminnan tehostaminen/digitalisaatio on huomioitu rakennusvalvonnan asiantuntijapalvelukuluissa. Ympäristöpalveluihin tehty 0,5 htv vähennys sekä poistettu avustusten myöntäminen, joka ei ole enää lautakunnan prosesseissa.

Ympäristönsuojelun toimintatuloihin ja –menoihin ei sisälly hankkeita eikä hankeavustuksia, joten lautakunnan avustustulot vähenevät.

Pieneläinpäivystyksen syyskuussa 2023 alkanut suorahankintasopimus päättyy vuoden 2024 lopussa. Talousarviovalmistelun kuluessa uuden kilpailutuksen tilanne pitäisi selvitä. Raison eläinlääkintähuollon kustannukset on arvioitu erilaisten skenaarioiden pohjalta.

Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen kanssa on aloitettu neuvottelut syksyllä 2021 koskien eläinlääkintähuollon yhteistoimintaa ja hyötyeläinlääkintä-huollon sopimuksen päivittämistä. Sopimusneuvottelut ovat olleet tauolla mm. lainsäädäntöuudistuksia odotellessa (eivät ole toteutuneet). Pieneläinpäivystyksen toteuttamistavan selkiintymisellä on vaikutusta neuvottelujen etenemiseen ja kustannusten kasvu on arvioitu palveluostoihin.

Yhteiskäyttöautojen pilotointia jatketaan. Pilotoinnin tavoitteena on, että oman auton käytöstä luovutaan mahdollisuuksien mukaan kokonaan.

5.2.4. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)				
Vuosi	Menot	Tulot	Netto	
TP2023	-1 256 084 €	695 640 €	-560 444 €	
TAM2024	-1 516 784 €	825 010 €	-691 774 €	
TA2025 LTK	-1 511 007 €	841 660 €	-669 347 €	
TA2025 KJ	-1 512 989 €	841 660 €	-671 329 €	
TA2025 KH	0 €	0 €	0 €	
TA2025	0 €	0 €	0 €	

5.2.5. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	242 039	294 110	294 110	306 610	306 610
Maksutuotot	403 898	506 300	506 300	522 950	522 950
Tuet ja avustukset	49 703	24 600	24 600	12 100	12 100
Vuokratuotot					
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	695 640	825 010	825 010	841 660	841 660
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-792 602	-884 006	-884 006	-861 325	-861 325
Eläkekulut	-182 219	-177 840	-177 840	-180 203	-180 203
Muut henkilösivukulut	-38 875	-36 244	-36 244	-25 754	-27 735
Henkilöstökulut yhteensä	-1 013 695	-1 098 090	-1 098 090	-1 067 281	-1 069 263
Palvelujen ostot	-225 381	-393 494	-393 494	-402 566	-402 566
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 514	-19 500	-19 500	-22 600	-22 600
Avustukset	-1 050	-2 000	-2 000		
Vuokrat	-3 357	-3 700	-3 700	-18 560	-18 560
Muut toimintakulut	-1 087				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 256 084	-1 516 784	-1 516 784	-1 511 007	-1 512 989
TOIMINTAKATE	-560 444	-691 774	-691 774	-669 347	-671 329

5.2.6. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	242 039	294 110	294 110	306 610	306 610
Maksutuotot	505 889	523 550	523 550	542 840	542 840
Tuet ja avustukset	49 703	24 600	24 600	12 100	12 100
Vuokrat					
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	797 631	842 260	842 260	861 550	861 550
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-792 602	-884 006	-884 006	-861 325	-861 325
Eläkekulut	-182 219	-177 840	-177 840	-180 203	-180 203
Muut henkilösivukulut	-38 875	-36 244	-36 244	-25 754	-27 735
Henkilöstökulut yhteensä	-1 013 695	-1 098 090	-1 098 090	-1 067 281	-1 069 263
Palvelujen ostot	-258 218	-431 234	-431 234	-449 184	-449 184
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 698	-19 500	-19 500	-22 650	-22 650
Avustukset	-1 050	-2 000	-2 000		
Vuokrat	-81 273	-85 327	-85 327	-88 655	-88 655
Muut toimintakulut	-1 087				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 367 021	-1 636 151	-1 636 151	-1 627 770	-1 629 752
TOIMINTAKATE	-569 390	-793 891	-793 891	-766 220	-768 202

5.3. Infralautakunta

Infralautakunnan talousarviokäsittely 24.09.2024 § 88:

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024435-8>

5.3.1. Infralautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Toteutamme hyväksytyä palveluverkkoa suunnitelmien mukaisesti.	Edistetään hankkeiden etenemistä. Laaditaan tarve- ja hankesuunnitelmat.	Hyväksytyjen hankesuunnitelmien määrä.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri
Elinvoimainen ja rohkeasti uudistettu kaupunkikeskusta	Isojen hankkeiden (E18 ja ratahankkeet) edunvalvonta.	Isojen hankkeiden (E18 ja ratahankkeet) edunvalvonta.	Hankeryhmien kokoukset.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Osallistamme käyttäjiä/asukkaita, päättäjiä ja sidosryhmiä hankkeiden suunnitteluvaiheessa.	Yleisötilaisuudet ja seminaarit/iltakoulut.	Toteutuneiden tilaisuuksien lukumäärä.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri
Kestävyys, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Edistämme hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista.	Ympäristö-ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen.	Toteutettujen hankkeiden lukumäärä.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri, ruokapalvelupäällikkö

5.3.2. Infralautakunnan vuosi 2025

Vuonna 2025 jatketaan valtuuston hyväksymän koulu- ja varhaiskasvatuksen palveluverkon toteuttamista: Tiedonpuiston koulun (aloitettu 06/2023) rakentaminen valmistuu syksyllä; koulutyö alkaa 2026 alussa. Kuloistenniityn päiväkodin rakentaminen (aloitettu 06/2024) valmistuu elokuussa 2025. Tavoitteena on, että uuden yhtenäiskoulu 2:n rakentaminen aloitetaan; hankesuunnitelma valmistuu hyväksyttäväksi kevään 2025 aikana.

E18-kehätien parantaminen Raision keskustassa -hankkeen toteuttamiseen on varauduttu aiemmissa talousarvioissa ja samoin toimitaan edelleen: varaudutaan Martinkadun rakentamiseen/parantamiseen yhteishankkeena Raision Vesi Oy:n kanssa. E18-Kehätiehanke toteuttamisesta valtion osalta ei ole talousarvion laadintahetkellä vielä varmuutta.

Väylävirasto on laatinut rataverkkojen parantamishankkeiden (Turku–Uusikaupunki perusparannus, Turku–Naantali sähköistys ja perusparannus) ratasuunnitelmia, ja Infrapalvelut on osallistunut näiden hankkeiden suunnittelun hanke- ja projektiryhmiin. Nuorikkalan seisakkeen ratasuunnitelma on laadittu yhdessä Väyläviraston kanssa ja tavoitteena on, että suunnitelma saadaan hyväksyttäväksi vuoden 2025 aikana.

Kuloisten risteyssillan uusimiseksi on laadittu tiesuunnitelmaa yhteistyössä V-S ELY-keskuksen ja Väyläviraston kanssa; tavoitteena on, että myös tämän hankkeen suunnitelmat saadaan hyväksyttäväksi vuoden 2025 aikana.

Ilmasto-ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen jatkuu: mm. katuvalojen led-vaihdot, mahdolliset joukkoliikenteen sähköbussit (Föli), kävelyn ja pyöräilyn edistäminen, aurinkopaneelit, kaupungin omat

ajoneuvot (sähköpakettiautot). Omaisuuden hoito- ja kunnossapito (katu- ja viheralueet, kiinteistöt) pyritään pitämään samalla tasolla kuin aiempina vuosina.

5.3.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Infralautakunnan talousarvioehdotuksen käyttötalousosa sisältää koko lautakunnan toiminnalliset tavoitteet, määrärahaesitykset ja olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot. Lisäksi palvelujen osalta on esitetty tehtävät ja toiminta vuonna 2025 määrärahaesityksineen.

Talousarviokehys sisältää yleiskustannusten nousupaineen 3,1 %. Yleiskustannusten nousu heijastuu palveluhankintoihin ja kuljetuskustannuksiin. Elintarvikkeiden kustannusten nousu on n. 9 %:n suuruinen.

Talouden tasapainottamistoimien suuruus vuodelle 2025 on infralautakunnan osalta 0,81 M€.

Talousarviokehukseen ei sisällynyt Kuloistenniityn päiväkodin ja Tiedonpuiston koulun käyttökustannuksia eikä Fölin uuden runkolinjan kustannuksia 1.8.2025 alkaen; näiden kustannusvaikutus on n. 0,23 M€.

Infralautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2025 ylittää menojen osalta annetun kehyksen 0,5 milj. eurolla ja nettona 0,6 milj. eurolla.

	TAM 2024 M€	TAE 2025 M€	MUUTOS 24/25 M€	KEHYS 2025 M€	MUUTOS TAE25/ KEHYS M€
TULOT	5,4	5,3	0,1	5,4	-0,1
MENOT	-22,4	-23,1	0,7	-22,6	-0,5
NETTO	-17,0	-17,8	0,8	-17,2	-0,6

Talousarvioehdotukseen sisältyy esitys kolmesta uudesta vakanssista. Ruokapalveluihin on palkattava kaksi ruokapalvelutyöntekijää ja tilapalveluihin yksi siivoaja Kuloistenniityn uuden päiväkodin valmistuttua. Kokonaisuudessaan infralautakunnan henkilöstökulut ovat n. 8,56 miljoonaa euroa (TA24 +2,0 %).

Infrapalvelut toteuttaa sivistystoimialan hyväksytyä palveluverkon uudistusta. Tiedonpuiston koulun rakentaminen aloitettiin 2023 ja koulu valmistuu kesällä 2025. Uuden yhtenäiskoulun hankesuunnittelu aloitettiin vuonna 2024. Kuloistenniityn uuden päiväkodin rakentaminen aloitettiin vuonna 2024 ja päiväkotitoimitus valmistuu elokuussa 2025. Muiden kiinteistöjen peruskorjauksia tehdään 1,2 M€:n määrärahalla. Talousarvioehdotuksessa on varattu määrärahaa kaupungin omistuksessa olevien huonokuntoisten pienkiinteistöjen purkamiseen 100.000 euroa.

KOY Kerttulan jäähallit Oy:n toiminta lakkaa vuoden 2024 lopulla ja Kerttulan jäähallikiinteistöt siirtyvät Raisen kaupungin taseeseen ja infra- / tilapalvelun ylläpidettäväksi vuoden 2025 alusta alkaen. Vuoden 2025 talousarvioehdotukseen sisältyvät jäähallien arvioidut ylläpitokustannukset ja tulevan vuoden investoinnit.

Hyvinvointialue ja kunta tekivät vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä olevien toimitilojen hallinnasta vuokrasopimuksen siten, että se on voimassa vähintään 31 päivään joulukuuta 2025 asti. Siirtymäkauden ajan kunnan ja hyvinvointialueen välinen vuokra määräytyy asetuksen mukaisesti. Siirtymäkauden jälkeen kuntien on yhtiötettävä omistamansa hyvinvointialueille vuokrattavat sote-toimitilat (kuntalain mukainen yhtiöittämisvelvollisuus). Vuoden 2023 jälkeen on osasta Varhan ja muista ulos vuokratuista kiinteistöistä purettu tai päättynyt vuokrasopimuksia, joiden vaikutukset talousarvion vuokratuloihin ovat noin -119.000 euroa.

E18 Raision keskusta -hanke edellyttää kaupungilta investointikustannuksia Väyläviraston kanssa aiemmin sovitun kustannusjaon mukaisesti. Hankkeen aloitusajankohta ei ole vielä tiedossa. Raision Vesi Oy:n on tehtävä korvaavia vesihuollon yhteyksiä ennen E18-hankkeen rakentamisen aloittamista; vesihuollon hankkeen yhteydessä rakennetaan Martinkatu uuden katusuunnitelman mukaiseksi. Mikäli valtion rahoitusta E18-hankkeelle ei myönnetä, selvitetään Martinkadun rakentamisen aikataulua kevään 2025 aikana.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen on saatu avustusta Traficom:lta ja toimenpiteitä tehdään edelleen; mm. Varppeenkadun parantaminen sekä eri puolille kaupunkia tulevia pyöräkatoksia ja pyörätelineitä.

Ruokapalveluissa valmistaudutaan Tiedonpuiston koulun ja Kuloistenniityn päiväkodin keittiöiden käyttöönottoon laatimalla toimenkuvat ja perehdyttämällä henkilökunta uuteen toimintaympäristöön. Kuloistenniityn päiväkodin valmistuminen edellyttää yhtä uutta henkilöresurssia. Ruokakuljetukset tulevat kilpailutettavaksi vuoden 2025 aikana siten, että uusi sopimus alkaa 1.1.2026 uudessa toimintaympäristössä.

Keittiöissä jatketaan biojätteen punnitsemista ja kirjaamista päivittäin ja kerätyllä tiedolla pyritään vaikuttamaan ruokahävikin vähenemiseen. Koulujen ylijäämäruoan jakelua jatketaan yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa.

Lämmön ja sähkön osalta korotuksia on tehty uusien kiinteistöjen ja valaistavien alueiden lisääntymisen johdosta (korotukset 8 – 9 % vrt. TA24). Ruokapalveluissa raaka-aineiden kustannusnousuksi on arvioitu 9 %.

Joukkoliikenteen runkolinjasto aloittaa toimintansa 1.7.2025. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 1.11.2022 § 367 jatkaa kehärunkolinjaa 9B keskustasta Pernon telakan portille saakka. Runkolinjan jatkamisesta on arvioitu aiheutuvan yhteensä 400.000 euron vuotiset nettokustannukset. Kyseessä on seutulinja, joten kustannukset jakautuvat päätetyn mallin mukaisesti. Raision maksuosuuteen vaikuttaa muun muassa se, kuinka moni telakan työntekijöistä tai Vaisaaren alueen opiskelijoista tulee Raisiosta. Myös kuljetun matkan pituus vaikuttaa maksuosuuden suuruuteen. On arvioitu, että noin puolet runkolinjan jatkamisen kustannuksista kohdistuisi Raisiolle. Kehärunkolinjan jatkaminen maksaisi siis noin 200.000 €/vuosi Raisiolle runkolinjaverkon toiminnan alkamisesta lukien. Tarkkaa summaa on kuitenkin vaikea arvioida, koska talousarviossa ennustetaan liikennöintikustannuksien ja lipputulojen nettosummaa. Nettosummaksi on arvioitu 115.000 €.

Yksityisteiden kunnossapito siirtyi tiekunnille ja kiinteistöille 1.5.2024 alkaen. Talousarvion raamiin sisältyy rahoitus yksityisteiden kunnossapitoavustuksiin. Yksityisteiden avustamiseen on varattu 60.000 €. Avustusperiaatteista päättää infralautakunta.

5.3.4. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2023	-19 536 151 €	5 979 761 €	-13 556 390 €
TAM2024	-22 360 155 €	5 369 506 €	-16 990 649 €
TA2025 LTK	-23 035 711 €	5 289 060 €	-17 746 651 €
TA2025 KJ	-22 760 261 €	5 439 060 €	-17 321 201 €
TA2025 KH	0 €	0 €	0 €
TA2025	0 €	0 €	0 €

5.3.5. InfraLautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	860 345	816 467	816 467	857 708	857 708
Maksutuotot	225 106	6 000	6 000	6 000	56 000
Tuet ja avustukset	241 319	381	3 022	381	100 381
Vuokratuotot	4 573 478	4 522 448	4 522 448	4 403 402	4 403 402
Muut toimintatuotot	79 513	21 569	21 569	21 569	21 569
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 979 761	5 366 865	5 369 506	5 289 060	5 439 060
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-5 861 718	-6 753 027	-6 756 802	-6 918 120	-6 854 776
Eläkekulut	-1 199 912	-1 358 546	-1 359 341	-1 437 938	-1 426 928
Muut henkilösivukulut	-269 499	-277 466	-277 466	-207 262	-221 166
Henkilöstökulut yhteensä	-7 331 128	-8 389 039	-8 393 609	-8 563 320	-8 502 870
Palvelujen ostot	-5 286 600	-6 515 790	-6 515 790	-6 417 155	-6 408 155
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 669 845	-6 243 866	-6 243 866	-6 773 931	-6 567 931
Avustukset	-309				
Vuokrat	-1 144 329	-1 187 436	-1 187 436	-1 261 867	-1 261 867
Muut toimintakulut	-103 940	-19 454	-19 454	-19 438	-19 438
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-19 536 151	-22 355 585	-22 360 155	-23 035 711	-22 760 261
TOIMINTAKATE	-13 556 390	-16 988 720	-16 990 649	-17 746 651	-17 321 201

5.3.6. InfraLautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	5 967 225	5 997 443	5 997 443	6 181 610	6 181 610
Maksutuotot	225 106	6 000	6 000	6 000	56 000
Tuet ja avustukset	241 319	381	3 022	381	100 381
Vuokrat	15 024 287	16 761 323	16 761 323	17 380 027	17 380 027
Muut toimintatuotot	79 513	21 569	21 569	21 569	21 569
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	21 537 450	22 786 716	22 789 357	23 589 587	23 739 587
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-5 861 718	-6 753 027	-6 756 802	-6 918 120	-6 854 776
Eläkekulut	-1 199 912	-1 358 546	-1 359 341	-1 437 938	-1 426 928
Muut henkilösivukulut	-269 499	-277 466	-277 466	-207 262	-221 166
Henkilöstökulut yhteensä	-7 331 128	-8 389 039	-8 393 609	-8 563 320	-8 502 870
Palvelujen ostot	-6 682 352	-8 158 471	-8 158 471	-7 982 408	-7 973 408
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 705 988	-6 284 316	-6 284 316	-6 811 831	-6 605 831
Avustukset	-309				
Vuokrat	-2 567 312	-2 702 498	-2 702 498	-2 730 488	-2 730 488
Muut toimintakulut	-103 940	-19 454	-19 454	-19 438	-19 438
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-22 391 029	-25 553 778	-25 558 348	-26 107 485	-25 832 035
TOIMINTAKATE	-853 579	-2 767 062	-2 768 991	-2 517 898	-2 092 448

5.4. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan talousarviokäsittely 18.9.2024 § 110:

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024439-9>

5.4.1. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategiset tavoitteet

Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategisia painopisteitä vuonna 2025 ovat

- Valtuuston hyväksymän palveluverkkosuunnitelman mukaisten varhaiskasvatus- ja perusopetusyksiköiden suunnittelu ja toteutustyö huomioiden lapsimäärien kehitys kaupungissa. Kuloistenniityn päiväkodin ja Tiedonpuiston koulun toiminnan käynnistäminen.
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön, yhtenäisen toimintakulttuurin ja tehokkaiden tukipalveluiden suunnittelu, toteutus ja kehittäminen. Toimintakulttuurin kehittäminen osana kestävän kehityksen ja ilmastotyön toimenpiteitä.
- Kotouttamistyön huomioiminen suunnittelussa ja toteutuksessa. Kielitietoisuuden kehittäminen osana kotoutumista, viestinnän varmistaminen tulkkipalveluin.
- Lukiokoulutuksen oppimisen tuen hanke vahvistaa oppimista ja kouluun kiinnittymistä. Perusopetuksen oppimisen tuen uudistuksen ja tuntijaon uudistuksen jalkauttaminen. Varhaiskasvatuksen kolmitasoinen tuki inklusion keinoin.
- Opiskeluhuollon ja yhteisövaikuttavuuden prosessien kehittäminen yhteistyössä Varhan toimijoiden kanssa, sitouttavan koulu yhteistyön juurruttaminen.
- Lukiokoulutuksen laatustrategian jalkauttaminen, koulupudokkuuden ja opintojen viivästymisen ennaltaehkäisy, lukioon johtavan opintopolun kehittäminen yhteistyössä Rasekon kanssa, turvallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen.
- Monipuolisten harrastamis-, kulttuuri-, liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien järjestäminen eri kohderyhmille. Aktiivisen elämäntavan mahdollistaminen poikkihallinnollisella yhteistyöllä; Raisio-opiston laaja kurssitarjonta, Kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolku, RaiHa, liikkuva varhaiskasvatus, liikkuvat koulut, liikkuvat ja kulttuuria harrastavat kuntalaiset. Lukutaidon edistäminen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja kirjasto- ja kulttuuritoimen yhteistyöllä.
- Yhdenvertaisuuden ja palveluiden saavutettavuuden edistäminen. Kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen ja mielekäs palvelutarjonta.
- Nuorisotyö koulussa -yhteistyön vahvistaminen.
- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy.

5.4.2. Sivistyslautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatusta ja perusopetus	Uudet tarkoituksenmukaiset ja riittävät varhaiskasvatusta- ja oppimisympäristöt	Uudistamme varhaiskasvatusta- ja kouluverkkoa hyväksytyin palveluverkkoselvityksen mukaisesti.	Suunnitelman mukaiset toteutuneet toimenpiteet.	sivistysjohtaja, varhaiskasvatustajohtaja, opetuksen kehittämisspäällikkö, rehtorit
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatusta ja perusopetus	Henkilöstön ja lasten ja nuorten hyvinvointi	Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja oppimisvajeen täyttäminen, henkilöstön työhyvinvointi, sairauspoissaolojen vähentyminen. Jatkamme hyvinvointityötä kaupunkitasoisena.	Oppilaiden poissaolot, oppimistulokset. Toimintasuunnitelmat ja palautekyselyt. Sairauspoissaolojen kehitys.	varhaiskasvatustajohtaja, päiväkotien johtajat, opetuksen kehittämisspäällikkö, rehtorit
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatusta ja perusopetus	Toiminnan korkea laatu	Kehitämme yhtenäistä toimintakulttuuria ja tukipalveluita. Kehitämme toimintakulttuurin osana kestäväin kehityksen ja ilmastotyön toimenpiteitä.	Yhteinen ohjeistus laadittu, toiminnasta saatu palaute, vuosisuunnitelmien toteutuminen, toteutuneet toimenpiteet	varhaiskasvatustajohtaja, päiväkotien johtajat, opetuksen kehittämisspäällikkö, rehtorit
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatusta ja perusopetus	Tasapainoinen talous ja tarkoituksenmukainen toiminnan järjestäminen	Vastuamme henkilötoimituksiin, huomioimme lakimuutosten tuomien toiminnan ja rahoituksen muutokset. Järjestämme toiminnan talouden ja lakien reunaehtojen mukaisesti.	Henkilötoimituksen tarkastelu, talouden suunnittelun toteutuminen.	varhaiskasvatustajohtaja, päiväkotien johtajat, opetuksen kehittämisspäällikkö, rehtorit

5.4.3. Sivistyslautakunnan vuosi 2025

Sivistyslautakunnan alaisten palvelualueiden toiminnan keskiössä on kasvatusta ja koulutusta toimintojen tuottaminen laadukkaasti ja talouden raamien mukaisesti. Toimintaa kehitetään henkilöstöä, oppijoita ja huoltajia osallistaen ja päätöksenteon vaikuttavuutta arvioidaan yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen, kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

Pitkäaikainen keskeinen kehittämisprosessi on valtuuston hyväksymän palveluverkkoselvityksen päätösten toimeenpääntö. Varhaiskasvatusta- ja kouluyksiköiden rakentaminen ja yhtenäisen varhaiskasvatusta ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittäminen tapahtuu toimijoita osallistaen. Kuloistenniityn päiväkodin ja Tiedonpuiston koulun rakentaminen on käynnissä ja yksiköt valmistuvat talousvuoden 2025 aikana. Myllypellon koulun hankesuunnittelu valmistuu kevään 2025 aikana ja rakentamis- ja suunnittelutyöt etenevät. Suunnittelu- ja rakentamisprosessit etenevät hyvässä yhteistyössä Raision kaupungin infrapalveluiden ja urakoitsijoiden kanssa.

Tuen rakenteita uudistetaan perusopetuksen osalta valtakunnallisen ohjeistuksen valmistuttua. Varhaiskasvatusta toteutetaan kolmitasoisella tuella inklusioperiaatteella. Varhaiskasvatusta paikka pyritään järjestämään lähipäiväkodista, perusopetuksen kouluvalinnassa toteutetaan lähikouluperiaatetta mahdollisuuksien mukaan. Perusopetuksessa toteutetaan tuntijaon uudistus ja opetussuunnitelmaa päivitetään sen tuomien tarpeiden mukaisesti. Kotouttamissuunnitelman tavoitteet otetaan huomioon toimintaa suunniteltaessa ja yksiköissä kehitetään kielitietoisuutta. Yhteisövaikuttavuuden prosessin tuetaan lasten ja perheiden hyvinvointia yhteistyössä Varhan toimijoiden kanssa.

Yhteistyö vapaa-aikapalveluiden kanssa tuottaa mm. monipuolisten kulttuuritapahtumien, lukemisen kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolun, RaiHa-kerhojen ja koulunuorisotyön kautta tukea lasten ja nuorten hyvinvoinnille ja oppimiselle. Liikkumisen tukeminen ohjelmien, toiminnan ja olosuhteiden kehittämisen kautta on olennainen osa poikkihallinnollista yhteistyötä ja kuntalaisten hyvinvoinnin tukemista niin varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa kuin opiston toiminnassakin. Raisio-opiston laaja-alainen kurssitarjonta edistää hyvinvointia ja aktiivisuutta alueellisesti kattavasti.

Lukiokoulutuksen laatustrategiatyön jalkauttamisen kautta lukion toiminnan kehittäminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja oppilaitosturvallisuuden kehittäminen ovat talousvuoden keskiössä.

Henkilöstön koulutustarpeiden suunnittelulla kohdennetaan tarvittavaa koulutusta tukemaan toimintakulttuurin kehittämistä. Perusopetuksen johtajien toiminnan kehittäminen, jaetun johtajuuden toteuttaminen ja laadukkaiden kohtaamisten edistäminen edesauttavat laadukkaiden koulutuspalveluiden tuottamista.

5.4.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Tuotot

Kotikuntakorvauksia ei kirjata enää sivistyslautakunnan budjettiin – 487 000 €

Hankeavustuksia aiempaa vähemmän – 160 804 €

Hoitopäivämaksutuotot laskevat – 81 500 €

Menot

Palkankorotuksiin on sovittu + 3 %, tämän vaikutus n.+ 1,0 Milj. € henkilöstökustannuksiin

Kuloistenniityn päiväkotia aloittaa syksyllä 2025, + 250 000 € henkilöstökustannuksiin

Tiedonpuiston koulun av-leasingkustannukset ¼ v + 62 500 €

Mylly-Antin koulun ruoka- ja siivouspalvelut muuttuvat sisäisiksi kustannuksiksi – 135 000 €

Vuokrakustannukset pienenevät, kun jäähalli siirtyy kaupungin omaksi toiminnaksi – 56 672 €

Kasvunhallintaohjelman vaikutukset

Tehtävien täyttämättä jättäminen ja toimintojen supistaminen – 907 670 €

5.4.5. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)				
Vuosi	Menot	Tulot	Netto	
TP2023	-42 391 545 €	4 996 814 €	-37 394 731 €	
TAM2024	-43 241 374 €	4 130 276 €	-39 111 098 €	
TA2025LTK	-44 278 460 €	3 582 137 €	-40 696 323 €	
TA2025KJ	-44 018 438 €	3 582 137 €	-40 436 301 €	
TA2025KH			0 €	
TA2025			0 €	

5.4.6. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 430 627	2 119 016	2 119 016	1 619 781	1 619 781
Maksutuotot	1 357 566	1 204 200	1 204 200	1 136 100	1 136 100
Tuet ja avustukset	1 749 495	620 986	804 860	474 056	474 056
Vuokratuotot					
Muut toimintatuotot	459 126	2 200	2 200	352 200	352 200
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 996 814	3 946 402	4 130 276	3 582 137	3 582 137
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-26 248 437	-26 133 302	-26 487 114	-27 504 531	-27 236 218
Eläkekulut	-5 459 205	-5 565 342	-5 640 972	-5 923 858	-5 877 225
Muut henkilösivukulut	-1 237 240	-1 076 385	-1 076 385	-826 323	-881 247
Henkilöstökulut yhteensä	-32 944 883	-32 775 029	-33 204 471	-34 254 712	-33 994 690
Palvelujen ostot	-6 844 133	-7 096 192	-7 107 692	-7 140 756	-7 140 756
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 081 899	-1 415 376	-1 415 376	-1 456 330	-1 456 330
Avustukset	-1 223 883	-1 256 000	-1 256 000	-1 148 000	-1 148 000
Vuokrat	-228 223	-232 394	-232 394	-253 222	-253 222
Muut toimintakulut	-68 525	-25 440	-25 440	-25 440	-25 440
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-42 391 545	-42 800 432	-43 241 374	-44 278 460	-44 018 438
TOIMINTAKATE	-37 394 731	-38 854 030	-39 111 098	-40 696 323	-40 436 301

5.4.7. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 430 640	2 119 016	2 119 016	1 619 781	1 619 781
Maksutuotot	1 357 566	1 204 200	1 204 200	1 136 100	1 136 100
Tuet ja avustukset	1 749 495	620 986	804 860	474 056	474 056
Vuokrat	28 754	39 550	39 550	27 000	27 000
Muut toimintatuotot	459 126	2 200	2 200	352 200	352 200
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 025 581	3 985 952	4 169 826	3 609 137	3 609 137
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-26 248 437	-26 133 302	-26 487 114	-27 504 531	-27 236 218
Eläkekulut	-5 459 205	-5 565 342	-5 640 972	-5 923 858	-5 877 225
Muut henkilösivukulut	-1 237 240	-1 076 385	-1 076 385	-826 323	-881 247
Henkilöstökulut yhteensä	-32 944 883	-32 775 029	-33 204 471	-34 254 712	-33 994 690
Palvelujen ostot	-12 015 103	-12 189 101	-12 200 601	-12 836 098	-12 836 098
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 083 421	-1 419 476	-1 419 476	-1 458 230	-1 458 230
Avustukset	-1 223 883	-1 256 000	-1 256 000	-1 148 000	-1 148 000
Vuokrat	-6 271 221	-7 549 136	-7 549 136	-7 878 182	-7 878 182
Muut toimintakulut	-68 525	-25 440	-25 440	-25 440	-25 440
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-53 607 036	-55 214 183	-55 655 125	-57 600 662	-57 340 640
TOIMINTAKATE	-48 581 455	-51 228 231	-51 485 299	-53 991 525	-53 731 503

5.5. Vapaa-aikalautakunta

Vapaa-aikalautakunnan talousarviokäsittely 17.9.2024 § 88:

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024443-8>

5.5.1. Vapaa-aikalautakunnan strategiset tavoitteet

Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategisia painopisteitä vuonna 2025 ovat

- Valtuuston hyväksymän palveluverkkosuunnitelman mukaisten varhaiskasvatus- ja perusopetusyksiköiden suunnittelu ja toteutustyö huomioiden lapsimäärien kehitys kaupungissa. Kuloistenniityn päiväkodin ja Tiedonpuiston koulun toiminnan käynnistäminen.
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön, yhtenäisen toimintakulttuurin ja tehokkaiden tukipalveluiden suunnittelu, toteutus ja kehittäminen. Toimintakulttuurin kehittäminen osana kestäväen kehityksen ja ilmastotyön toimenpiteitä.
- Kotouttamistyön huomioiminen suunnittelussa ja toteutuksessa. Kielitietoisuuden kehittäminen osana kotoutumista, viestinnän varmistaminen tulkkipalveluin.
- Lukiokoulutuksen oppimisen tuen hanke vahvistaa oppimista ja kouluun kiinnittymistä. Perusopetuksen oppimisen tuen uudistuksen ja tuntijaon uudistuksen jalkauttaminen. Varhaiskasvatuksen kolmitasoinen tuki inklusion keinoin.
- Opiskeluhuollon ja yhteisövaikuttavuuden prosessien kehittäminen yhteistyössä Varhan toimijoiden kanssa, sitouttavan koulu yhteistyön juurruttaminen.
- Lukiokoulutuksen laatustrategian jalkauttaminen, koulupudokkuuden ja opintojen viivästymisen ennaltaehkäisy, lukioon johtavan opintopolun kehittäminen yhteistyössä Rasekon kanssa, turvallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen.
- Monipuolisten harrastamis-, kulttuuri-, liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien järjestäminen eri kohderyhmille. Aktiivisen elämäntavan mahdollistaminen poikkihallinnollisella yhteistyöllä; Raisio-opiston laaja kurssitarjonta, Kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolku, RaiHa, liikkuva varhaiskasvatus, liikkuvat koulut, liikkuvat ja kulttuuria harrastavat kuntalaiset. Lukutaidon edistäminen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja kirjasto- ja kulttuuritoimen yhteistyöllä.
- Yhdenvertaisuuden ja palveluiden saavutettavuuden edistäminen. Kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen ja mielekäs palvelutarjonta.
- Nuorisotyö koulussa -yhteistyön vahvistaminen.
- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy.

5.5.2. Vapaa-aikalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Kaupunkilaisten aktiivisuuden lisääntyminen kaikissa ikä- ja väestöryhmissä	Teemme poikkihallinnollista yhteistyötä toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Viestimme laadukkaasta toiminnasta aktiivisesti eri viestintäkanavissa.	Palvelujen käyttäjämäärät ja niiden kehitys.	Vapaa-aikatoimiala
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Palvelujen digitalisaation ja asukkaiden digiosaamisen lisääminen	Kehitämme ja otamme käyttöön digitaalisia ohjelmia ja palveluita, teemme digineuvontaa.	Käyttöön otetut palvelut, kansallinen E-kirjasto (K/E). Tilavarausjärjestelmä yhdistysten ja asukkaiden käytössä (K/E)	Vapaa-aikatoimiala
Jokaisella lapsella on mahdollisuus harrastamiseen	Hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen ja polarisaatioon reagoiminen	Kehitämme poikkihallinnollista harrastamisen mallia, järjestämme kampanjoita ja tapahtumia eri kohderyhmille	Toimintaan osallistuvien määrä	Harrastamisen Raision mallin työnyrkki
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Vaikutusten ennakoarviointi eli evaus toteutuu strategisten painopisteiden päätöksenteossa ja lapsivaikutusten arvioinnissa.	Arvioimme päätösten vaikutuksia raisiolaisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.	Evas tehty kaupunkitasolla valituista painopisteistä osana päätöksentekoa (K/E)	Vapaa-aikatoimiala

5.5.3. Vapaa-aikalautakunnan vuosi 2025

Vapaa-aikalautakunnan alaisten palvelualueiden toiminnoissa edistetään kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä kaikissa ikäryhmissä yhteistyössä sivistyspalveluiden ja poikkihallinnollisesti muiden kaupungin, kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa budjetin raamin rajoissa. Liikunta- ja kulttuuriympäristöjen kehittämisohjelmat ohjaavat toiminnan kehittämistä suunnitelmallisesti ja kuntalaisia osallistaen. Toimintoja kehitetään palvelemaan entistä paremmin kuntalaisten aktiivisuutta ja hyvinvointia.

Toimintavuoden alkupuolella aloittavan uuden kirjasto- ja kulttuuritoimen johtajan rekrytointi on avainprosessi, jonka onnistumiseen pyritään suunnitelmallisuudella ja huolellisuudella. Museon toiminnan vakiinnuttaminen ja kehittäminen, Friisilän verstaan alueen kehittäminen, kirjastotoiminnan ja lukuharrastuksen tukemisen kehittäminen luovat entistä parempia edellytyksiä kuntalaisten monipuoliseen harrastamiseen ja sen myötä hyvinvoinnin tukemiseen. Kehittämistä tehdään aktiivisessa yhteistyössä asukkaiden eri foorumien kanssa. Monikulttuurisuus- ja kotouttamistyötä tehdään aktiivisesti.

Perheliikunta, Raisio harrastaa- mallin kerhotoiminta, etsivä harrastustoiminta, eri kohderyhmien liikuntaneuvonta ja monipuolinen harrastus- ja tapahtumatoiminta mahdollistavat kunnan kaikkien ikäryhmien hyvinvoinnin ja aktiivisen elämän tukemisen ja tarjoaa helposti saavutettavia toteuttamismahdollisuuksia. Jäähallien toiminta siirtyy kaupungin omaksi toiminnaksi talousvuoden alusta.

Nuorisotyön toimintojen kehittäminen jatkuu yhteisöllisyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi. Koulunuorisotyöllä tarjotaan tukea nuorille koulupäivän lomassa. Monikielisyys ja

kotouttamistoiminta huomioidaan nuorisotyössä. Työpajatoimintaa kehitetään TE2024 uudistuksen huomioiden.

5.5.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Tuotot

- jäähallin toiminta kaupungille, jääajan vuokraus + 436 600 €.
- Ulpukan hinnoittelun muutos + 110 000 € (kasvunhallintaohjelma)

Menot

- talousarviossa on huomioitu 3 % palkankorotus, vaikutus n. + 100 000 €
- jäähallin ulkoiset sähkö- ja kaasuostot poistuvat (sis. sisäiseen vuokraan) – 131 000 €
- jäähallin yleisöluistelun vuokra poistuu – 36 000 €

Kasvunhallintaohjelman nettovaikutukset

- kirjasto- ja kulttuuripalvelut – 37 600 €
- liikunta- ja nuorisopalvelut +73 000 €

5.5.5. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)				
Vuosi	Menot	Tulot	Netto	
TP2023	-4 167 505 €	1 250 194 €	-2 917 311 €	
TAM2024	-4 490 839 €	1 198 366 €	-3 292 473 €	
TA2025LTK	-4 294 411 €	1 569 550 €	-2 724 861 €	
TA2025KJ	-4 270 290 €	1 569 550 €	-2 700 740 €	
TA2025KH			0 €	
TA2025			0 €	

5.5.6. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	97 692	121 195	121 195	543 450	543 450
Maksutuotot	799 320	767 300	767 300	878 300	878 300
Tuet ja avustukset	242 440	17 000	200 716	20 000	20 000
Vuokratuotot	61 909	55 606	55 606	66 800	66 800
Muut toimintatuotot	48 833	53 549	53 549	61 000	61 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 250 194	1 014 650	1 198 366	1 569 550	1 569 550
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 347 738	-2 432 938	-2 582 310	-2 582 997	-2 558 037
Eläkekulut	-474 964	-496 043	-540 366	-536 898	-532 560
Muut henkilösivukulut	-106 453	-99 996	-99 996	-77 758	-82 936
Henkilöstökulut yhteensä	-2 929 155	-3 028 977	-3 222 672	-3 197 653	-3 173 532
Palvelujen ostot	-497 303	-503 220	-511 320	-504 056	-504 056
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-514 188	-510 367	-510 367	-380 242	-380 242
Avustukset	-136 596	-154 000	-154 000	-154 000	-154 000
Vuokrat	-71 867	-77 300	-77 300	-41 300	-41 300
Muut toimintakulut	-18 396	-15 180	-15 180	-17 160	-17 160
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 167 505	-4 289 044	-4 490 839	-4 294 411	-4 270 290
TOIMINTAKATE	-2 917 311	-3 274 394	-3 292 473	-2 724 861	-2 700 740

5.5.7. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2023	TA2024	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	99 020	121 195	121 195	543 450	543 450
Maksutuotot	953 495	919 100	919 100	1 044 175	1 044 175
Tuet ja avustukset	242 440	17 000	200 716	20 000	20 000
Vuokrat	122 106	95 606	95 606	148 350	148 350
Muut toimintatuotot	48 833	53 549	53 549	61 000	61 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 465 894	1 206 450	1 390 166	1 816 975	1 816 975
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 347 738	-2 432 938	-2 582 310	-2 582 997	-2 558 037
Eläkekulut	-474 964	-496 043	-540 366	-536 898	-532 560
Muut henkilösivukulut	-106 453	-99 996	-99 996	-77 758	-82 936
Henkilöstökulut yhteensä	-2 929 155	-3 028 977	-3 222 672	-3 197 653	-3 173 532
Palvelujen ostot	-738 945	-790 622	-798 722	-804 455	-804 455
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-516 529	-512 117	-512 117	-382 292	-382 292
Avustukset	-136 596	-154 000	-154 000	-154 000	-154 000
Vuokrat	-2 990 768	-3 209 492	-3 209 492	-3 756 908	-3 756 908
Muut toimintakulut	-18 396	-15 180	-15 180	-17 160	-17 160
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 330 388	-7 710 388	-7 912 183	-8 312 468	-8 288 347
TOIMINTAKATE	-5 864 494	-6 503 938	-6 522 017	-6 495 493	-6 471 372

5.6. Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2025

Tehtäväkuvaus:

Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Kuntalain 121 § 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii valtuustolle annettavan arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa strategiassa ja talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Vastuunalainen JHT-tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen vuosittain seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen tuloksista. Tarkastuslautakunta seuraa lakisääteisen tilintarkastuksen toteutumista sopimuksen mukaisesti.

Toimintaympäristön kuvaus ja muutokset:

Tilintarkastusta suoritetaan noin 50 päivää vuodessa, ja sen lisäksi tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa noin 10 päivää vuodessa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii kaupungin konsernipalveluyksikön henkilö, jonka tehtäväkuvaan on sisällytetty tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät.

Vuonna 2025 huomioidaan valtuustokauden vaihtuminen ja varaudutaan uuden lautakunnan perehdyttämiseen ja kouluttautumiseen.

Tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti ja tuleeko kaupungin tilintarkastus asianmukaisesti suoritetuksi. Arviointikertomus laaditaan siten, että se käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Arviointikertomuksen takia annetut kaupunginhallituksen ja lautakuntien lausunnot käsitellään valtuustossa syksyllä.

Painopistealueet:

Tarkastuslautakunnan painopistealueet vaihtelevat vuosittain tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Vuosittain seurataan yhden tai useamman lautakunnan talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä muita lautakuntia tarpeen mukaan.

6. Investoinnit

6.1. Yhteenvedo investoinneista 2025-2027

Käyttöomaisuusinvestoinnit, €	TP2023	TAM2024	TA2025 LTK	TA2025 KJ	TS2026	TS2027
KH, konserni	6 185	55 000	89 000	89 000	0	0
KH, kaupunkikehitys	8 790	25 000	0	0	0	0
Lupalautakunta	0	0	0	0	0	0
Infralautakunta	31 513	323 500	355 000	355 000	0	0
Sivistyslautakunta	78 582	50 000	2 200 000	2 200 000	0	2 300 000
Vapaa-aikalautakunta	353 999	314 000	110 000	110 000	0	0
Sosiaali- ja terveyslautakunta	0	0	0	0	0	0
Seudullinen joukkoliikenne	44 009	38 897	55 173	55 173	0	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit yhteensä	523 078	806 397	2 809 173	2 809 173	0	2 300 000
Muut investoinnit:						
Maan hankinta						
Maan osto	6 132 042	2 200 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000
Maan myynti (hankintahinta+myyntivoitto=luovutustulot)	-6 746 393	-2 515 000	-1 800 000	-1 800 000	-2 100 000	-2 100 000
netto	-614 351	-315 000	0	0	-300 000	-300 000
Satunnainen tulo						
Osakkeet ja osuudet						
Menot		0	0	0	0	0
Osakkeiden myynti (luovutustulot)	-62 229	0	0	0	0	0
Menot (vesiyhtiö)	0	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet yhteensä	-62 229	0	0	0	0	0
Vapaa-aikalautakunnan rakentamisinvestoinnit	0	0	0	0		
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä	6 870 762	7 310 000	7 690 000	7 690 000	18 310 000	17 560 000
Talonrakentamisinvestoinnit (brutto) yhteensä	11 749 711	22 950 000	29 750 000	29 750 000	26 000 000	29 600 000
Kiinteistöjen pihatyöt	333 051	200 000	150 000	150 000	100 000	100 000
Investoinnit yhteensä	25 608 644	33 466 397	42 199 173	42 199 173	46 210 000	51 360 000
Investointeihin kohdistuvat tulot	-1 781 311	-2 740 000	-2 175 000	-2 175 000	-2 250 000	-2 100 000
Nettoinvestoinnit	23 827 333	30 726 397	40 024 173	40 024 173	43 960 000	49 260 000

6.2. Investointihankkeet 2025-2029

Investointihankkeet 2025-2029	Talousarvio LTK 2025	Talousarvio KJ 2025	Talous- suunnitelma 2026	Talous- suunnitelma 2027	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029
Kiinteä omaisuus						
Inv. tulot	300 000	300 000	300 000	300 000	0	0
Inv. menot	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	0	0
Netto	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	0	0
KH, konserni käyttöomaisuus						
Inv. menot	-144 173	-144 173	0	0	0	0
Netto	-144 173	-144 173	0	0	0	0
Sivistysltk käyttöomaisuus						
Inv. menot	-2 200 000	-2 200 000	0	-2 300 000	0	0
Netto	-2 200 000	-2 200 000	0	-2 300 000	0	0
Vapaa-aikalk käyttöomaisuus						
Inv. menot	-110 000	-110 000	0	0	0	0
Netto	-110 000	-110 000	0	0	0	0
Konevarikko käyttöomaisuus						
Inv. menot	-215 000	-215 000	0	0	0	0
Netto	-215 000	-215 000	0	0	0	0
Teollisuus- ja kauppa-alueet						
Inv. menot	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	0	0
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	0	0
Perusparannus						
Inv. menot	0	0	-500 000	-300 000	0	0
Netto	0	0	-500 000	-300 000	0	0
Taitorakenteet						
Inv. menot	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	0	0
Netto	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	0	0
Raisiontien silta						
Inv. menot	0	0	-6 000 000	-6 000 000	0	0
Netto	0	0	-6 000 000	-6 000 000	0	0
Kantokangas						
Inv. menot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0	0	0
Isojen ojien kunnostus						
Inv. menot	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	0	0
Netto	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	0	0
Kuloistenniitty pohjoinen						
Inv. menot	-900 000	-900 000	0	0	0	0
Netto	-900 000	-900 000	0	0	0	0
Ensima						
Inv. menot	0	0	-350 000	0	0	0
Netto	0	0	-350 000	0	0	0
Leilikallio						
Inv. menot	-500 000	-500 000	0	0	0	0
Netto	-500 000	-500 000	0	0	0	0

Kerttulanmäki						
Inv. menot	0	0	-350 000	0	0	0
Netto	0	0	-350 000	0	0	0
irilänlaakso						
Inv. menot	0	0	-500 000	-300 000	0	0
Netto	0	0	-500 000	-300 000	0	0
Mustikkamäki						
Inv. menot	0	0	0	-600 000	0	0
Netto	0	0	0	-600 000	0	0
Hakinpelto						
Inv. menot	0	0	-350 000	0	0	0
Netto	0	0	-350 000	0	0	0
Hahdenniemi 2						
Inv. menot	-50 000	-50 000	-350 000	0	0	0
Netto	-50 000	-50 000	-350 000	0	0	0
Itäniityntien kiertoliittymät						
Inv. menot	-600 000	-600 000	0	0	0	0
Netto	-600 000	-600 000	0	0	0	0
Kantoniittu 2						
Inv. menot	0	0	0	-500 000	0	0
Netto	0	0	0	-500 000	0	0
Myllypellon koulun alue						
Inv. menot	-200 000	-200 000	-600 000	0	0	0
Netto	-200 000	-200 000	-600 000	0	0	0
Keuyen liikenteen sillat						
Inv. menot	-300 000	-300 000	-500 000	-300 000	0	0
Netto	-300 000	-300 000	-500 000	-300 000	0	0
Kuninkojantien kiertoliittymä						
Inv. menot	0	0	-600 000	0	0	0
Netto	0	0	-600 000	0	0	0
Raisiontie/Haunistent.kiertol.						
Inv. menot	0	0	0	-600 000	0	0
Netto	0	0	0	-600 000	0	0
Suunnittelu						
Inv. menot	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	0	0
Netto	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	0	0
Kadut, liikenneturvallisuus						
Inv. menot	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	0	0
Netto	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	0	0
E18-hanke/keskusta						
Inv. menot	-600 000	-600 000	-4 000 000	-5 000 000	0	0
Netto	-600 000	-600 000	-4 000 000	-5 000 000	0	0
Keskustakohteet						
Inv. menot	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	0	0
Netto	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	0	0

Katuvalaistus						
Inv. menot	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	0	0
Netto	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	0	0
Päälystykset						
Inv. menot	-800 000	-800 000	-800 000	-700 000	0	0
Netto	-800 000	-800 000	-800 000	-700 000	0	0
Viheralueet						
Inv. menot	-220 000	-220 000	-160 000	-160 000	0	0
Netto	-220 000	-220 000	-160 000	-160 000	0	0
Hahdenniemi						
Inv. menot	-120 000	-120 000	-100 000	-100 000	0	0
Netto	-120 000	-120 000	-100 000	-100 000	0	0
Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen						
Inv. menot	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	0	0
Netto	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	0	0
Suvituulenpuisto						
Inv. menot	-450 000	-450 000	-150 000	0	0	0
Netto	-450 000	-450 000	-150 000	0	0	0
Ratahankkeet						
Inv. menot	-100 000	-100 000	-500 000	-500 000	0	0
Netto	-100 000	-100 000	-500 000	-500 000	0	0
Louhelantien hulevesi						
Inv. menot	-350 000	-350 000	0	0	0	0
Netto	-350 000	-350 000	0	0	0	0
Hankesuunnittelu						
Inv. menot	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Petäsmäen päiväkotiki						
Inv. menot	0	0	-100 000	-1 600 000	-1 000 000	0
Netto	0	0	-100 000	-1 600 000	-1 000 000	0
Kaanaan päiväkodin laajennus						
Inv. menot	0	0	0	0	-600 000	-700 000
Netto	0	0	0	0	-600 000	-700 000
Kuloistenniitty uusi päiväkotiki						
Inv. menot	-4 200 000	-4 200 000	0	0	0	0
Netto	-4 200 000	-4 200 000	0	0	0	0
Uusi pohjoisen alueen päiväkotiki						
Inv. menot	-100 000	-100 000	-2 400 000	-2 300 000	0	0
Netto	-100 000	-100 000	-2 400 000	-2 300 000	0	0
Uusi alakoulu (0-4)						
Inv. menot	-100 000	-100 000	-4 000 000	-4 700 000	-4 000 000	0
Netto	-100 000	-100 000	-4 000 000	-4 700 000	-4 000 000	0
Tiedonpuiston koulu						
Inv. tulot	375 000	375 000	150 000	0	0	0
Inv. menot	-15 550 000	-15 550 000	-1 000 000	0	0	0
Netto	-15 175 000	-15 175 000	-850 000	0	0	0
Tikanmaan koulu peruskorjaus						
Inv. menot	0	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 600 000
Netto	0	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 600 000

Myllypellon koulu (5-9)						
Inv. menot	-8 000 000	-8 000 000	-17 000 000	-18 000 000	-1 500 000	0
Netto	-8 000 000	-8 000 000	-17 000 000	-18 000 000	-1 500 000	0
Uintikeskus Ulpukka						
Inv. menot	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 500 000	0
Netto	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 500 000	0
Peruskorjaukset						
Inv. menot	-1 400 000	-1 400 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Netto	-1 400 000	-1 400 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Inv. menot	-140 000	-140 000	0	0	0	0
Netto	-140 000	-140 000	0	0	0	0
Kiinteistöjen pihatyöt						
Inv. menot	-150 000	-150 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Netto	-150 000	-150 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Sisäilmakorjaukset						
Inv. menot	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Netto	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
YHTEENSÄ						
Inv. tulot	675 000	675 000	450 000	300 000	0	0
Inv. menot	-42 199 173	-42 199 173	-46 210 000	-51 360 000	-11 600 000	-3 800 000
Netto yht.	-41 524 173	-41 524 173	-45 760 000	-51 060 000	-11 600 000	-3 800 000

*Tähdellä merkittyjen hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

6.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset

Kh, konserni

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Neuvotteluhuone	Remontin yhteydessä hankittava neuvotteluhuone, joka palvelee henkilöstöpalveluja ja talouspalveluja.	34 000	911041
Sähköisen arkiston integraatiot	Sähköisen arkiston käyttöönotto on julkishallinnossa lakisääteistä. Arkisto hankitaan kaikkien toimialojen pitkään ja pysyvästi säilytettäviä aineistoja varten. Sähköinen arkisto parantaa aineistojen käytettävyyttä, mahdollistaa tietoturvallisen säilyttämisen ja kokonaan digitaalisen asiankäsittelyn.	55 000	911033
	Yhteensä	89 000	

Kh, kaupunkikehitys

Ei käyttöomaisuusinvestointeja vuodelle 2025.

Infralautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Kameravalvontajärjestelmä ja -laitteet	Kameravalvontajärjestelmää päivitetään ja laajennetaan ilkeiden ja varkauksien vähentämiseksi sekä henkilöturvallisuuden parantamiseksi	25 000	966011
Kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmä	Kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmän päivitys / uusiminen	15 000	966014
Suurkeittiölaitteet	Tunneliastianpesukone Kerttulan koulu	30 000	966407
Suurkeittiölaitteet	Ruoankuljetusvaunut	30 000	966010
Suurkeittiölaitteet	Kylmälaitteet Lukio	40 000	966411
Pyöräkuormaaja	Tuotantoyksikön käytössä oleva pyöräkuormaaja on tiensä päässä (vuosimalla -13). Päivitetään pyöräkuormaaja uuteen.	100 000	962104
Vaihtolavaperäkärri	Tuotantoyksikön kuorma-autokalusto on vanhaa (vuosimallit -00, -06, -07, -09). Yhdistelmällä traktori ja vaihtolavaperäkärri korvataan huonokuntoisin kuorma-auto.	50 000	962105
Pakettiauto; käyttövoima sähkö	Tuotantoyksikön omassa käytössä olevista pakettiautoista neljä on vuosimallia -07.	65 000	962106
	Yhteensä	355 000	

Sivistyslautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Tiedonpuiston koulun ensikertainen kalustaminen	Irtaimen kalustuksen ja välineiden hankinta	2 000 000	931330
Kuloistenniityn päiväkodin ensikertainen kalustaminen	Irtaimen kalustuksen ja välineiden hankinta	200 000	931331
	Yhteensä	2 200 000	

Vapaa-aikalautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Uintikeskus Ulpukan kuntosalin kuntoilulaitteiden uusiminen	Vanhoja kuntosalilaitteita korjataan viikoittain ja ne ovat myös turvallisuusriski käyttäjille. Uusittu kuntosali toimii vetovoimatekijänä uintikeskuksen asiakasmäärien kasvattamisessa. Strateginen painopiste: monipuoliset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet kaiken ikäisille.	60 000	941706
Kerttulan liikuntahallin LED-taulu	Uusi liikuntahallin pitkällä seinällä, katsomoa vastapäätä oleva LED-taulu palvelee liikuntahallissa järjestettäviä erilaisia tapahtumia sekä pääsarjatasen otteluita. Tällä hetkellä tilaisuuksia varten halliin rakennetaan ulkopuolisen yrityksen toimesta valkokangas sekä äänentoisto. Viikottaisissa ottelutapahtumissa on käytössä vain hallin päädyssä oleva pieni LED-taulu. Kilpa- ja huippu-urheilu edellyttää laadukkaat tapahtumaolosuhteet, jotta se voi tarjota elämyksellisyyttä, yhteisöllisyyttä, edistää positiivista kaupunkikuvaa sekä yritystoimintaa. Strateginen painopiste: Raison on haluttu paikka tehdä bisnestä.	50 000	941707
	Yhteensä	110 000	

6.4. Kunnallistekniikan investointiohjelma 2025-2027

Hanke	Vuosi	2025	2026	2027	Hanke kust. yhteensä
Asuntoalueet					
3041	Kuloistenniitty II	900			900
3042	Ensimmää		350		900
3045	Kerttulanmäki		350		350
3046	<i>Pirilänlaakso*</i>		500	300	800
3047	<i>Mustikkamäki*</i>			600	600
3048	Hakinpelto		350		350
		900	1 550	900	
Yritysalueet					
3008	Teollisuus- ja kauppa-alueet (sitomattomat kohteet)	100	100	100	
3055	<i>Kuninkojantien kiertoliittymä</i>		600		600
3065	<i>Raisiontie/Haunistentien kiertoliittymä</i>			600	600
3044	Leilikallio 2	500			
3049	Hahdenniemi 2*	50	350		400
	Sataman laajennusalue				
3051	Itäniityntien liikennejärjestelyt	600			800
3052	<i>Kantoniittu 2</i>			500	500
3053	Myllypellon koulun liiik.järj. (Raisionkaaren kiertol.) *	200	600		800
		1 450	1 650	1 200	
Muut investointihankkeet					
3013	Perusparannus*				
	<i>Polusmäentien alue</i>		500	300	800
3014	Taitorakenteet (alikulukäytävät)	300	300	300	
3015	Kuloisten risteysilta, Mahittulan silta *		6 000	6 000	12 000
3054	Kevyen liikenteen sillat	300	500	300	
3034	Isojen ojien kunnostus	200	200	200	
3100	Suunnittelu	350	350	350	
3200	Kadut (sitomattomat kohteet)	200	200	200	
3200	Muut kevytväylät	140	140	140	
3200	Liikennevalot	50	50	50	
3200	Liikenneturvallisuus	110	110	110	
3200	Hulevesikohteet	100	100	100	
3202	E18-hanke *	600	4 000	4 000	3 350
3203	Keskustakohteet	200	200	200	
3565	Louhelantien hulevesi	350			
3560	Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen	250	250	250	
3563	Ratahankkeet *	100	500	500	
3300	Katuvalaistus (rakennus- ja saneerauskohteet)	500	500	500	
3400	Päällystykset	800	800	700	
xxxx	<i>Kaukolämmön rakentaminen</i>			350	
3562	Suvituulenpuisto*	450	150		1 350
3500	Viheralueet				
	Puistojen rakentaminen, saneeraus	90	100	100	
	Kruunuaukio	50			
	Leikkikenttien rakentaminen, saneeraus	80	60	60	
3550	Hahdenniemi				
	Venesatama	100	100	100	
	Uimaranta	20			
		5 340	15 110	14 810	
	Yhteensä	7 690	18 310	16 910	

6.4.1. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2025

ASUNTOALUEET 2025:

3041 Kuloistenniitty II (900.000 €)

Kuloistenniitty II-alueelle on asemakaavassa esitetty rivitalotontteja, joissa olisi yhteensä noin 150 asuntoa. Alueelle rakentuu noin 100 m Kuloistentietä, Kuloistenpellonkatu sekä kaksi pysäköintialuetta mm. kuntoratojen käyttäjille. Lisäksi Vetikonpolkua kunnostetaan. Katujen rakentamisen kustannusarvio on 900.000 euroa. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

ASUNTOALUEET 2026:

3042 Ensimaa (vuonna 2026 350.000 €)

Ensimaan asemakaavan vahvistuneen vuonna 2025. Asemakaava-alueelle on tulossa noin 30 kpl omakotitontteja. Ensimaa on tällä hetkellä kokonaan yksityisomistuksessa, kaupungin omistukseen on tulossa myös muutama omakotitontti. Ensimaan alue on kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista. Alueen rakentaminen on alustavasti suunniteltu toteutettavaksi yhdessä osassa. Ensimaan katujen rakentamiseen varataan 350.000 euroa. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3045 Kerttulanmäki (vuonna 2026 350.000 €)

Kerttulanmäen asemakaavan vahvistuneen vuonna 2025. Alueelle on tulossa kerrostalo- ja rivitaloasumista. Alue on yksityisessä omistuksessa. Kerttulanmäen alue on kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista. Kerttulanmäelle on rakentumassa yksi katu Kerttulantieltä alueen keskelle. Alueen rakentaminen on alustavasti suunniteltu toteutettavaksi yhdessä osassa. Alustavien kustannusarvioiden mukaan Kerttulanmäen katujen rakentaminen maksaa noin 300.000 euroa. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

*3046 Pirilänlaakso (vuonna 2026 500.000 €)

Pirilänlaakson asemakaavoituksen aloittamista valmistellaan. Alueelle suunnitellaan tulevan noin 100 uutta omakotitonttia ja mahdollisesti päiväkotia. Pirilänlaakson asemakaava-alue on toteutuessaan kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista ja rakentaminen on suunniteltu alustavasti toteutettavan kahdessa osassa. Rakentamisen aikataulut tarkentuvat myöhemmin. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

*3047 Mustikkamäki (vuonna 2027 600.000 €)

Mustikkamäen asemakaava on vasta vireillä. Alueelle on suunnitteilla pientalovaltaista rakentamista. Alueen kunnallistekniikan rakentaminen aloitetaan mahdollisesti vuonna 2026. Alueen rakentamisen aikataulut tarkentuvat kaavoituksen edettyä. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3048 Hakinpelto (vuonna 2026 350.000 €)

Hakinpellon asemakaavaluonnos on ollut nähtävillä kesällä 2022. Asemakaava vahvistuneen vuoden 2024 aikana. Hakinpellon alueelle on tulossa pääosin rivitaloasuntoja. Alue on suurimmaksi osaksi yksityisomistuksessa. Hakinpellon alueelle on rakentumassa uusi katu, Tikanmaankadun linjausta muutetaan sekä lisäksi alueella parannetaan kevyen liikenteen yhteyksiä. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

YRITYSALUEET 2025:

3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet, sitomattomat kohteet (100.000 €)

Hankkeeseen varataan määräraha (100.000 euroa) kadunrakennuskohteisiin, joiden rakentamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi kaava-alueet, joille infraa ei ole vielä rakennettu ja tonteille kohdistuu kysyntää talousarviovuoden aikana. Määrärahan käytöstä kohteisiin päättää tekninen johtaja. Talousarviovuoden aikana infralautakunnalle esitetään kooste, miten sitomattomat määrärahat on käytetty. Katurakentamista koskevan määrärahan käytön edellytyksenä on, että tarvittaessa Raision Vesi Oy osoittaa tarvittavan määrärahan vastaavien kohteiden vesihuollon rakentamiseen.

3044 Leilikallio 2 (500.000 €)

Leilikallio 2:sen asemakaavamuutoksen vahvistuttua alueelle rakennetaan Vuoritien kunnallistekniikka. Samoin kuivatusta alueella parannetaan. Alueen kunnallistekniikan rakentaminen on tarkoitus toteuttaa yhdessä osassa. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

***3049 Hahdenniemi 2 (50.000 €)**

Sataman laajennusalue Hahdenniemen venesataman kehittämistä jatketaan. Sataman olisi tarkoitus laajentua etelän suuntaan nykyisen toimijan vuokrasopimuksen päättyessä. Hahdenniemi 2- asemakaavaa laaditaan parhaillaan. Vuonna 2025 on tarkoitus suunnitella ja tehdä alueesta visio. Asemakaava-alueen toteuttaminen alkaisi vuonna 2026. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3051 Itäniityntien liikennejärjestelyt (600.000 €)

IKEAa vastapäätä rakentunut uusi liikekiinteistö on aiheuttanut runsaasti lisää risteävää liikennettä Itäniityntielle. Toimivuustarkastelun perusteella kaikille kulkumuodoille turvallis ja toimivin ratkaisu olisi kiertoliittymä. Vuonna 2024 hanke aloitettiin siirtämällä IKEAn toinen liittymä liikenneturvallisesti toimivampaan kohtaan Itäniityntiellä.

***3053 Myllypellon koulun kohdalla Raisionkaaren liikennejärjestelyt (200.000 €)**

Myllypellon koulun alueelle on suunnitteilla uusi koulu. Myllypellon koulun asemakaava vahvistunee vuoden 2024 aikana. Alustavien arvioiden mukaan koulun rakentaminen aloitetaan vuonna 2025. Asemakaavan laadinnan yhteydessä on tehty liikenteen toimivuustarkastelua, jossa Raisionkaarelle on suunniteltu koulun jättöliikennettä varten pysäköintitaskuja sekä kiertoliittymä Takapellonkadun liittymään. Alueelle tarvitaan myös uutta kunnallistekniikkaa uuden koulun takia.

YRITYSALUEET 2026:

3055 Kuninkojantien kiertoliittymä (vuonna 2026 600.000 €)

Kuninkojantien ja Kuninkaanväylän liittymään tehdään yhteistyössä Ely-keskuksen kanssa kiertoliittymän esiselvitystä. Tavoitteena on, että kiertoliittymän suunnittelu etenisi rakennussuunnitteluun vuoden 2025 aikana ja rakentamiseen päästäisiin vuonna 2026.

YRITYSALUEET 2027:

3052 Kantoniittu 2 (vuonna 2027 500.000 €)

Kaavaluonnos on ollut nähtävillä vuonna 2016, kaavaehdotuksen laadinta on käynnistetty ja valmistunee vuoden 2024 aikana. Alueelle kaavoitetaan toimitilatontteja Raumantien varteen. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3065 Raisiontien/Haunistentien kiertoliittymä (vuonna 2027 600.000 €)

Raisiontien ja Haunistentien liittymään on tehty toimivuustarkastelu. Toimivimmaksi tuossa liittymässä osoittautui

kiertoliittymä. Kiertoliittymän suunnittelua jatketaan yleissuunnittelulla. Kiertoliittymä liitetään Kuloistensillan ja Mahittulansillan tiesuunnitelmaan.

MUUT INVESTOINTIHANKKEET 2025:

3014 Taitorakenteet (300.000 €)

Määrärahalla kunnostetaan huonokuntoisia alikulkukäytäviä, kunnostettavat kohteet määräytyvät kuntotarkastusten perusteella. Vuonna 2025 on tarkoitus saneerata Alhaistentien alikulku (T-4518). Kyseisen alikulukäytävän saneeraus on ajankohtaista tulevan Nuorikkalan seisakkeen takia.

3054 Kevyen liikenteen sillat (300.000 €)

Mm. Knuutin silta (T-4505) Knuutinpolun päässä Turun rajalla sekä Raisionlahden kevyen liikenteen silta (T-4520) ovat tarkastelujen kohteena, jotta talvikunnossapito onnistuisi ja kevyen liikenteen yhteydet olisivat käytettävissä ympäri vuoden. Varsinainen kunnostettava kohde selviää myöhemmin. Raisionjoen ennallistamishankkeen takia kulkuyhteys poistui joen yli vesilaitoksen saunan kohdalta. Haunisten altaan läheisyyteen rakennetaan Raisionjoen ylittävä kevyen liikenteen silta ulkoilureitin yhteyteen. Sillan sijainti selviää tarkemmassa suunnittelussa. Sillan ja mahdollisten uusien reittien toteutus vuonna 2026.

3034 Isojen ojien kunnostus (200.000 €)

Raision alueella on viisi merkittävää uomaa/jokea, jotka toimivat hulevesien purkuvesistöinä. Kunnostetaan ja parannetaan uomien kapasiteettia mm. tulvimisen estämiseksi. Valuma-alueille on suunnitelmien mukaan tarkoitus rakentaa kosteikkoja viivytyksen parantamiseksi.

3100 Suunnittelu (350.000 €)

Hanke sisältää konsulttitoimistoilta ostettavia suunnittelu-, mittaus- ja tutkimustöitä. Katujen ja vesihuollon suunnittelu tehdään yhdessä Raision Vesi Oy:n kanssa. Katujen osuudeksi suunnittelusta arvioidaan 350.000 euroa.

3200 (600.000 €)

Hankkeeseen 3200 kuuluvat katujen ja kevytväylien sitomattomat kohteet, liikennevalot sekä liikenneturvallisuuskohteet. Määrärahojen kohdentamisesta päättää tekninen johtaja talousarviovuoden aikana. Infralautakunnalle esitetään talousarviovuoden aikana kooste, miten sitomattomat määrärahat on käytetty. Hankeen 3200 kokonaissumma on 600.000 euroa.

Kadut, sitomattomat kohteet (200.000 €)

Hankkeeseen sisältyy varaus kadunrakennuskohteille, joiden rakentamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Tällainen kohde voi olla esimerkiksi asemakaava-alueella sijaitseva katu, joka on jäänyt aikanaan rakentamatta ja kun alueelle rakentuu uudisrakentamista, infran rakentaminen tulee ajankohtaiseksi. Osa kohteista voi edellyttää, että Raision Vesi Oy osoittaa osaltaan rahoituksen kyseisille kohteille.

Muut kevytväylät (140.000 €)

Hanke sisältää kevyen liikenteen väylien rakentamista, lähinnä kevyen liikenteen reitistön täydentämistä ja parantamista.

Liikennevalot (50.000 €)

Hanke sisältää liikennevalojen saneerausta sekä liikennevalokojien uusimista.

Liikenneturvallisuus (110.000 €)

Hankkeeseen sisältyy liikenneturvallisuutta parantavien kohteiden rakentamista, kuten korotettuja suojateitä kevyen liikenteen reitistön pääreiteillä tai kevyen liikenteen väylillä ajoneuvojen ajon estäminen rakenteellisilla ratkaisulla. Tyypillisimpiä ovat kohteet, joiden parantamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Liikenneturvallisuuskohteiden valinnassa käytetään mm. seudullista liikenneturvallisuusselvitystä (hyväksytty infra-

ltk 14.6.2022 §73).

Hulevesikohteet (100.000 €)

Hankkeeseen sisältyy varaus rakentamiskohteille, joiden korjaamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Toimimattomat hulevesiratkaisut voivat aiheuttaa tulvimista mm. tonteilla.

3565 Louhelantien hulevesi (350.000 €)

Nykyinen Louhelantien alue Tikanmaalta asti on aiheuttanut hulevesien osalta ongelmia. Koko alueesta on laadittu hulevesiselvitys vuonna 2024, jonka perusteella on jatkettu rakennussuunnittelulla. Nyt tarkoituksena on saneerata radan ja Järviiniityntien välinen alue. Hankkeeseen kuuluu sekä hulevesiuoman syventämistä, putkittamista sekä olemassa olevan hulevesiviemärin saneerausta. Hankkeella saadaan laskettua pysyvästi vedenpintaa radan pohjoispuolen hulevesiverkostossa.

***3202 E18-hanke (600.000 €)**

E18-tien parantamisen tiesuunnitelma Raision keskustan kohdalla valmistui 2021. Hankkeeseen liittyvien kadunrakennussuunnitelmien laatiminen alkaa, kun koko hankkeen aloitusajankohta on varmistunut. E18-tien parantamisurakan mahdollistamiseksi Raision Vesi Oy siirtää nykyistä verkostoaan. Vesihuollon rakentamisen myötä kadun rakentaminen aloitetaan Martinkadusta. E18-parantamishankkeen Naantali–Raision välin tiesuunnitelmat samoin kuin hankkeeseen liittyvät katusuunnitelmat valmistuivat vuonna 2023. E18-hankkeen toteutus ja rakennussuunnittelu vaatii kaupungin panostusta sekä henkilöressussin että suunnittelun valmiuden osalta.

3203 Keskustakohteet (200.000 €)

Keskustan ehostamiseen käytetään vuosittain määräraha, jonka kohdentamisesta päättää tekninen johtaja talousarviovuoden aikana.

3560 Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen (250.000 €)

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen -hankkeen kohteena Kuloistenmetsän kevyen liikenteen väylä Kuloistenniitty I:sen alueelta Myllyn alueelle. Kuloistenmetsän asemakaavoituksen yhteydessä on katsottu linjaus nykyisen kuntoreitin viereen hiihtoladut huomioiden.

***3563 Ratahankkeet (100.000 €)**

Nuurikkalan seisakkeen suunnittelu on aloitettu vuonna 2023 yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Ratasuunnitelma valmistunee vuoden 2024 aikana. Seisakkeen kohdalla on tarvetta tehdä vähäinen muutos asemakaavaan. Tavoitteena on, että Nuorikkalan seisake rakennetaan vuoden 2026 aikana.

3300 Katuvalaistus (500.000 €)

Hanke sisältää rakennus- ja saneerauskohteiden valaistuksen. Uudistettavissa kohteissa käytetään led-tekniikkaan pohjautuvaa valaistusta.

3400 Päällistykset (800.000 €)

Hanke sisältää kuntokartoituksen perusteella valittujen katujen uudelleen päällistykset ja ajoratamaalaukset. Hintojen oleellisesti nousevaa päällistettävän alueen määrä jää liian pieneksi. Kyseisellä määrärahalta korjausvelka ei kasva, vaan kääntyisi laskuun. Määrärahasta varataan osa kevyen liikenteen väylien päällistykseen (100.000 €).

***3562 Suvituulenpuisto (450.000 €)**

Suvituulenpuiston rakentaminen alkoi vuonna 2023, jolloin rakennettiin alueen eteläosaa. Vuonna 2024 rakennettiin puistoväyliä ja hulevesiojan ylitykset. Vuonna 2025 on tarkoitus varustaa tulevan päiväkodin viereinen leikkialue. Rakentaminen jatkuu vuonna 2026.

3500 Viheralueet (220.000 €)

Puistokohteista Keskuspuistossa puustoa täydennetään monilajisilla istutuksilla, uusitaan istutusalue ja vaihdetaan perennoja pensaisiin. Alueen kuivatusta parannetaan ja asennetaan lisää penkkejä. Pohjoisraitin itäreunan kallion edustan joutoalue Seksmanninkujalta kohti urheilukeskusta rakennetaan helpommin ylläpidettäväksi alueeksi. Itäniityntiellä välillä Kuloistenniityntie – IKEA vaihdetaan huonokuntoisia puita sekä täydennetään välikaistan puuriviä. Suoniityntiellä jatketaan katupuustutuksia Turun rajalle asti (90.000 euroa). Kruunuaukion (Lautamiehenkadun ja Herastuomarinkadun välillä) ulkoasun kohentaminen, pysäköinnin selvittäminen ja reittien linjaus tehdään vuonna 2025 (50.000 euroa). Leikkipaikoilla yksittäisiä rikkoutuneita tai kuluneita leikkivälineitä vaihdetaan uusiin vastaaviin eri puolilla kaupunkia. Kerrolanpuiston ja Kuninkojan leikkipaikat aidataan metallisella kolmilanka-aidalla lisäämään alueen turvallisuutta ja käyttömukavuutta (80.000 euroa).

3550 Hahdenniemi (120.000 €)

Venesatamassa peräpaaluja korvataan edelleen venepuomeilla (30 000). Vuonna 2023 rakennettua laituria jatketaan (50.000 euroa). Laituripainoja ja -ketjuja vaihdetaan kuntotarkastuksen edellyttämiin laitureihin (20.000 euroa). Uimarannalle rakennetaan esteetön kulku veteen (20.000 euroa).

MUUT INVESTOINTIHANKKEET 2026:

***3013 Perusparannus (vuonna 2026 500.000 €)**

Polusmäentien alueen kunnallistekniikka on huonokuntoista. Polusmäen alueelle on vireillä yksityisen maanomistajan kaavoitushanke. Asemakaavan toteutuessa Polusmäentien luonne muuttuu ja kadun kunnostaminen tulee ajankohtaiseksi. Alueen rakentaminen on suunniteltu tehtävän kahdessa osassa, ensimmäinen osa vuonna 2026. Perusparannushankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu niihin vesihuollon rakentamisen osalta.

***3015 Kuloisten risteyssilta, Mahittulan silta (vuonna 2026 6.000.000 €)**

Vt 8:n ylittävä Raisiontien silta (Kuloisten risteyssilta) on kuntoarvioissa osoittautunut erittäin huonokuntoiseksi ja uusimistarve on suuri. Kuloisten risteyssillan uusiminen muuttaa Raisiontien linjausta sekä tasausta. Tasausta on muutettava, koska alituskorkeus ei nykyisellään täytä nykyvaatimuksia. Nämä muutokset vaikuttavat vt 8:n nykyisten ramppien toimivuuteen. Tiesuunnitelman laatiminen on käynnissä. Raisionjoen ylittävä Mahittulan silta on samoin huonokuntoinen ja se on kunnostettava samassa yhteydessä mm. tasausmuutosten ja uusien ramppien sijainnin takia. Hankkeen kokonaiskustannusarvio tarkentuu suunnittelun edetessä.

MUUT INVESTOINTIHANKKEET 2026:

Kaukolämmön rakentaminen (vuonna 2027 350.000 €)

Turku Energian ja kaupungin välillä laaditun sopimuksen mukaisesti alkaen vuodesta 2027 määrärahaa käytetään kaukolämmön rakentamiseen.

6.5. Talonrakentamishjelma 2025-2029

Strategiset tavoitteet:

- Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus
- Rohkeat kasvuinvestoinnit
- Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri
- Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa

Talonrakentamishjelma 2025 - 2029 (1 000 euro)

Hankkeen nimi	2025		2026		2027		2028		2029		2025-2029			Kokonaiskustannukset	Hankenumero
	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	netto		
Hankesuunnittelu	100		100		100		100		100		500		500		4010
Petäsmäen päiväkodin perusparannus			100		1 600		1 000				2 700	0	2 700	2 700	4313
Uusi alakoulu 0-4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa)	100		4 000		4 700		4 000				12 800	0	12 800	12 800	4407
Tiedonpuiston koulu (yhtenäiskoulu 5-9) *	15 550	375	1 000	150							16 550	525	16 025	44 500	4415
Myllypellon koulu (yhtenäiskoulu 5-9)	8 000		17 000		18 000		1 500				44 500	0	44 500	44 500	4419
Uintikeskus Ulpukan perusparannus (tai uudisrakennus)			100		1 500		1 500				3 100	0	3 100	3 100	4706
Kuloistennetty uusi päiväkot*	4 200										4 200	0	4 200	8 400	4332
Kaanaan päiväkodin laajennus							600		700		1 300	0	1 300	1 300	4319
Tikanmaan koulu peruskorjaus (muutos päiväkodiksi)					100		1 500		1 600		3 200	0	3 200	3 200	4416
Uusi pohjoisen alueen päiväkot	100		2 400		2 300						4 800	0	4 800	4 800	4337
Peruskorjaukset	1 400		1 000		1 000		1 000		1 000		5 400	0	5 400		5010
Kiinteistöjen pihatyöt	150		100		100		100		100		550	0	550		7010
Sisäilmakorjaukset	300		300		300		300		300		1 500	0	1 500		8010
Bruttomenot ja -tulot yhteensä	29 900	375	26 100	150	29 700	0	11 600	0	3 800	0	101 100	525			
Nettomenot yhteensä			29 525		25 950		29 700		11 600		3 800		100 575		

* Monivuotinen hanke, jonka kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia.

Hankkeet 4313, 4405, 4706, 4332, 4319, 4416, 4337 vaativat hyväksytyt tarveselvityksen / hankesuunnitelman, hankekoko, aikataulu ja kustannusarviot tarkentuvat suunnittelun edetessä.

4332 Kuloistennetty päiväkodin hankesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 4.12.2023 § 129

4415 Tiedonpuiston koulun hankesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 1.11.2021 § 165

4419 Myllypellon koulun tarveselvitys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.3.2024 § 15. Hankekoko, aikataulu ja kustannusarvio tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Kustannusarviot eivät sisällä irtaimistoa, tontin hankintaa, rahoituskustannuksia eikä purkukustannuksia.

6.5.1. Talonrakentamishjelman 2025-2029 hankekohtaiset perustelut

Yleisesti voidaan todeta, että talonrakentamishjelmaan esitetyt hankekoot, aikataulut ja kustannusarviot tarkentuvat suunnitteluvaiheiden edetessä. Kustannusarvioiden tarkkuus eri vaiheissa suunnittelutietojen tarkkuudesta riippuen: esisuunnittelu ja tarveselvitysvaihe +/- 25 %, hankesuunnitteluvaihe +/-15 % ja toteutussuunnitteluvaihe +/- 10 %. Hankkeissa huomioitavat riskit: rakennuskustannusten muutokset (mm. investointilainakorot, tarvikkeiden- ja työvoiman saatavuus), jotka tulee huomioida esisuunnittelun ja toteutusvaiheen välillä olevana aikataulu- ja kustannusriskinä. Esitetyt määrärahat eivät sisällä mahdollisia irtaimiston hankintakustannuksia.

Sivistystoimiala on laatinut palveluverkkoselvityksen vuosien 2018–2019 aikana, jonka yhteydessä on päätetty kahden aluemallin ja ikärakenteen toteuttaminen asteittain (alue 1 ja alue 2). Näiden organisaatioiden tehtävänä olisi toteuttaa oman alueen palveluntarjonta aina päiväkodista

perusopetuksen päättövaiheeseen asti. Kaupungin kasvun ollessa tällä hetkellä aktiivista on ollut tarpeen päivittää palveluverkkoselvitys koulu- ja päiväkotien osalta. Palveluverkkoselvityksen päivitys toteutettiin keväällä 2023. Kaupunginvaltuusto hyväksyi palveluverkkoselvityksen päivityksen syyskuussa 2023.

4010 Hankesuunnittelu

Määrärahaa on varattu kunkin talousarviovuoden aikana esille tuleviin ennalta arvaamattomiin uusiin tilahankkeisiin liittyvien hanke- ja luonnossuunnitelmien, erilaisten tutkimusten, selvitysten ja kartoitusten sekä kustannusarvioiden laatimista varten.

4313 Petäsmäen päiväkodin perusparannus

Petäsmäen päiväkotito on rakennettu vuonna 1987. Kiinteistössä on tehty saneeraus ja kunnossapitokorjauksia eri vuosina mutta kiinteistön peruskorjaus on tekemättä. Päiväkodin kerrosala on 888 k-m². Kiinteistössä tehdään seuraavan kahdenvuoden aikana kunnossapitopito- ja huoltokorjausta, jonka jälkeen tulisi suorittaa laajamittainen koko kiinteistöä kattava perusparannus. Peruskorjauksessa tai uudisrakentamisessa tulee huomioida sivistystoimialan eri palvelualueiden alueelliset tilatarpeet. Petäsmäen päiväkodin kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa.

4407 Uusi alakoulu 0-4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa)

Kaanaan nykyinen koulu on rakennettu kolmessa eri vaiheessa vuosien 1958, 1963 ja 2001 aikana. Kiinteistössä on tehty sisäilma- ja kosteustekninen kuntotutkimus syksyllä 2003 ja kuntotutkimus mahdollista perusparannusta varten 7.5.2019. Vuosina 1958 ja 1963 valmistuneet koulun osat ovat tulossa elinkaarensa päähän ja niissä tulisi toteuttaa laajamittainen perusparannus tai korvaava uudisrakennus. Hankkeen toteuttaminen perusparannustoimenpiteenä edellyttää jonkinlaisten väistötilojen hankkimista. Uudessa kouluverkkomallissa Kaanaan nykyinen koulu purettaisiin ja alustavien suunnitelmien mukaan uusi alakoulu 0–4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa) rakennettaisiin Kaanaan alueelle. Vuoden 2024-26 kaavoitusohjelmassa lähivuosina kaavoitettavaa Nuorikkalan selvitysalueella on laajennettu kattamaan todennäköinen alakoulun paikka Kaanaantien varressa. Palveluverkkojen päivityksessä osoitettu sijainti Kaanaa-Tahvio koululle oli alkujaan yksityisessä maanomistuksessa. Kaupunki teki alueesta kiinteistökaupat keväällä 2024. Asemakaavatyö on tarkoitus esittää käynnistettäväksi seuraavan kaavoitusohjelman yhteydessä, jolloin se tulee vireille tammikuussa 2025. Kaavoitusohjelman hyväksyy 1.4.2024 voimaan tullen hallintosäännön mukaisesti kaupunginvaltuusto. Uudisrakentamisessa tulee huomioida sivistyskeskuksen eri palvelualueiden alueelliset muuttuvat tilatarpeet. Kaanaan koulun kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa.

4415 Tiedonpuiston koulu (alue 1. yhtenäiskoulu 5-9)*

Tiedonpuiston koulun uudisrakennushanke on käynnistynyt nykyisessä Vaisaaren yläkoulurakennuksessa olevien sisäilman laatua heikentävien riskirakenteiden laajuuden ja rakennuksessa pitkään koettujen sisäilman laatuun liitettyjen oireiden vuoksi. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen kokouksessaan 12.10.2020 ja hankesuunnitelman 1.11.2021 / § 165. Kaupunginvaltuusto on päättänyt kokouksessaan 24.5.2021, että hanke toteutetaan vuosiluokille 5–9 tarkoitettuna yhtenäiskouluna. Tiedonpuiston koulu rakennetaan nykyisen Vaisaaren koulun ja kirjaston väliselle pysäköintialueelle Vaisaaren kaupunginosaan kortteliin 0157 tontille 1, osoitteeseen Juhankuja 4. Hankkeen toteutusmuoto on projektinjohtourakka, joka on päätetty infralautakunnassa 18.1.2022 / § 9 ja kaupunginhallituksessa 24.1.2022 / § 13. Hankkeen rakentaminen alkanut kesällä 2023 ja rakennus otetaan käyttöön tammikuussa 2026. Nykyinen Vaisaaren yläkoulurakennus on käytössä rakentamisen aikana ja se puretaan uuden koulurakennuksen valmistuttua. Koulun pysäköintialueet ja osa piha-alueesta rakennetaan vanhan koulun purkamisen jälkeen. Tiedonpuiston koulurakennus tulee palvelemaan nykyiseen tapaan vuosiluokkia 7–9, siihen saakka, kunnes alueen 2 yhtenäiskoulu valmistuu. Tämän takia tullaan muutosvaiheen aikana tarvitsemaan lisätiloja kädentaitojen, kotitalouden ja fyke-opetuksen järjestämiseen. Tilat on suunniteltu rakennettavaksi ent. Kauppaoppilaitos rakennukseen.

Toteutusaikataulu:

2024 rakentaminen

2025 rakentaminen, kalustus, vanhan koulun purkamisen aloitus

2026 käyttöönotto tammikuussa, koulun pysäköintialueen rakentaminen.

4419 Myllypellon koulu (alue 2 yhtenäiskoulu 5-9)

Palveluverkkoselvityksen mukaiseen kouluverkkoon päästään siirtymään Myllypellon koulun valmistuttua. Sen jälkeen Raisiossa toimii kaksi yhtenäiskoulua vuosiluokkien 5.–9. oppilaille, Tiedonpuiston ja Myllypellon koulut. Näissä kouluissa opiskelevat nykyisen yläkoulun, Vaisaaren koulun, 7.–9. luokkien oppilaat ja aluemallin mukaisesti vuosiluokkien 5.–6. oppilaat, jotka siirtyvät kouluihin alueen alakouluista. Oppilaita opettavat sekä aineenopettajat että luokanopettajat. Uuden kouluverkon suunnitelmassa alue 2. Myllypellon koulu rakennetaan Raision keskustan länsi-/pohjoispuolelle Pirilän alueelle Raision kaaren tien varteen. Kaavatyö on vireillä. Tarveselvityksen laatiminen on aloitettu syksyllä 2023. Myllypellon koulun tarveselvitys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.3.2024 § 15. Hanke toteutetaan projektinjohtourakalla ja hankesuunnittelua edistetään yhdessä urakoitsijan ja suunnittelijoiden kanssa.

Toteutusaikataulu:

3/2024 tarveselvitys

2024-2025 hankesuunnitelma, tontin kaavamuutos ja investointipäätös

2025 suunnittelu ja rakentamisen valmistelu

2026–2027 rakentaminen

2028 rakentaminen, käyttöönotto ja kalustus

Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4706 Uintikeskus Ulpukan perusparannus (tai uudisrakennus)

Uintikeskus Ulpukasta on laadittu kuntoarvioraportti vuonna 2016. Ulpukasta on laadittu myös tarkempi kuntotutkimus vuonna 2022. Kuntotutkimusten tulosten ja erillisen suunnittelun perusteella sekä mahdollisen perusparannushankkeen laajuuden ja ajoituksen tarkentuessa kustannusennuste 3,1 milj. euroa tulee tarkentumaan. Uudisrakennuksen mahdollisuutta kartoitetaan.

4332 Kuloistenniitty päiväkot*

Kuloistenniityn päiväkodin rakentaminen perustuu varhaiskasvatuspaikkojen tarpeen kasvuun. Palveluverkkoselvityksen päivitys toteutettiin keväällä 2023. Kaupunginvaltuusto hyväksyi palveluverkkoselvityksen päivityksen syyskuussa 2023.

Kuloistenniityn päiväkodin hankesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 4.12.2023 § 129.

Uusi päiväkot rakentuu uudelle Kuloistenniityn asuinalueelle, Raision ja Turun rajalle. Rakentaminen on aloitettu kesällä 2024 ja rakennus otetaan käyttöön syyskuussa 2025.

4319 Kaanaan päiväkodin laajennus

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa Kaanaan nykyinen koulu purettaisiin ja alustavien suunnitelmien mukaan uusi alakoulu 0–4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa) rakennettaisiin Kaanaan alueelle. Nykyisen koulun keittiö ja ruokasali palvelee tällä hetkellä myös päiväkotia. Koulun poistussa käytöstä, päiväkotia tulee laajentaa keittiö-, ruokasali- ja tarvittavien muiden toimintojen osalta. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4416 Tikanmaan koulu peruskorjaus (muutos päiväkodiksi)

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa nykyinen Tikanmaan koulurakennus peruskorjataan ja muutetaan palveluverkkoselvityksen mukaisesti varhaiskasvatuksen käyttöön päiväkodiksi. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4337 Uusi pohjoisen alueen päiväkoti

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa rakennetaan uusi päiväkoti Raision pohjoisalueen puolelle. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

5010 Peruskorjaukset

Pienemmät peruskorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa.

7010 Kiinteistöjen pihatyöt

Kiinteistöjen pihatyökohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa.

8010 Sisäilmakorjaukset

Kiinteistöjen sisäilmakorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa. Osa määrärahasta tulee kohdentaa äkillisiin ja ennakoimattomiin sisäilmakorjauksiin.

7. Talousarvion sitovuus

7.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien

Kuntien talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Kuntalain mukaan ”valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.”

7.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet

7.2.1. Talousarvion sitovuus

Lain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Toimielin on sidottu talousarviossa hyväksytyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Talousarvion sitovuus määräytyy lautakunnittain siten, että käyttötalouden osan sitovia lukuja ovat lautakunnan ulkoiset kokonaistulot, ulkoiset kokonaismenot ja netto. Lautakunta voi suorittaa muutoksia vastuualueiden ja palveluiden välillä. Tili- ja vastuuvapauden edellyttämä sitovuus muodostuu ulkoisesta toimintakatteesta (nettobudjetti).

Investointien sitovuus on hanketasolla. Lisäksi on monivuotisia hankkeita, joiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Nämä hankkeet on merkitty erikseen talousarviossa. Lautakunta hyväksyy hankkeidensa väliset määrärahasiirrot. Siirtoja ei saa tehdä kokonaiskustannusarvioltaan ja toteuttamisvuosiltaan sitovista hankkeista.

Tuloslaskelmaosan sitovat erät ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Rahoituslaskelmaosan sitovat erät ovat lainakannan ja antolainauksen muutokset.

7.2.2. Käyttösuunnitelmat

Hallintosäännön 81 §:n mukaan toimielin hyväksyy käyttösuunnitelman. Lautakunnat laativat hyväksytyt talousarvion perusteella käyttösuunnitelman palveluittain. Kaupunginhallituksen käyttösuunnitelma sisältää molemmat kaupunginhallituksen alaiset kokonaisuudet (KH, konserni ja KH, kaupunkikehitys).

7.2.3. Raportointi

Talousarvion kuukausikohtaista toteutumista seurataan toimielimissä. Kaupunginvaltuustolle laaditaan talouden toteutuman raportti maaliskuun lopun, kesäkuun lopun sekä syyskuun lopun tilanteesta.

7.2.4. Strategiset tavoitteet

Strategisia tavoitteita voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Vuonna 2025 laaditaan uusi kaupunkistrategia ja uudet tavoitteet sisällytetään prosessin aikataulun salliessa vuoden 2026 talousarvion

valmisteluun. Tilinpäätöksessä tulee antaa selostus tavoitteiden toteutumisesta. Strategisten tavoitteiden toimeenpanon keinoja ja mittareita kehitetään vuosittain osana talousarvioprosessia.

7.2.5. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Mikäli on ilmeistä, ettei asetettuihin tavoitteisiin päästä, tulee asia saattaa toimielinkäsittelyyn siten, että valtuusto voi päättää talousarvioon sisältyvien määrärahojen ja tavoitteiden muutokset kyseisen talousarviovuoden aikana.

Kaikista esitettävistä talousarviomuutoksista tulee tehdä ilmoitus talouspalveluihin.

7.2.6. Muut ohjeet

Investointeja, joiden kustannusarvio on yli 1.000.000 euroa, tai investointeja, joista valtuusto on erikseen niin päättänyt, ei saa aloittaa ilman kaupunginhallituksen lupaa.

Mikäli valtionosuutta saadaan kesken vuoden jo olemassa olevaan toimintaan, jonka menot ovat talousarviossa, valtionosuus kasvattaa vain tulomäärärahoja.

Mikäli toimialoilla/palvelualueilla suunnitellaan itsenäisesti hankkeita toteutettavaksi leasing-rahoituksella, palvelualueet vastaavat koko leasing-rahoitusprosessista kilpailutuksesta, operatiiviseen toteutukseen ja seurantaan saakka. Palvelujohtajan tulee ilmoittaa talusjohtajalle kunkin palvelualueensa hankkeen leasing-rahoituksen suunnitelmat ja hankkeen alkaminen etukäteen sekä ajantasainen toteutuminen ja määrä kvartaaleittain. Palvelualueet valmistelevat tarvittavat leasing-rahoitusta koskevat päätöspykälät kaupunginhallitukselle.

Mikäli lautakunnat hakevat hankerahoitusta talousarviossa hankkeille varatun määrärahan yli, mikä edellyttää talousarviomuutoksen tekemistä, lautakuntien tulee saattaa hankehakemus kaupunginjohtajan hyväksyttäväksi.

7.2.7. Kohderahoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt

Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio- ja suunnitelmaohjeistuksissa määritellään kohderahoitteiset tehtävät: *"Kohderahoitteiset tehtävät ovat tehtäviä, joiden käyttötalous on sidottu ensisijaisesti tuloarvioin kunnan talousarvioon, tai tehtäviä, jotka ovat kokonaan erillään kunnan talousarviosta. Talousarviosidonnaisia kohderahoitteisia tehtäviä ovat muu taseyksikkö, sisäisen palvelun nettoyksikkö ja muut nettoyksiköt. Kunnan talousarviosta erillään olevia yksiköitä ovat kunnan liikelaitokset."* *"Kohderahoitusta sovelletaan palveluja tuottavissa tehtävissä kuten liikelaitoksissa, muissa taseyksiköissä sekä nettoperiaatteella toimivissa yksiköissä, jotka saavat varsinaisen toimintansa rahoituksen kokonaan tai osittain korvauksena tuottamistaan palveluista."*

Raision kaupungin talousarvio sisältää nettobudjettiyksiköt seuraavissa tulosityksiköissä:

vapaa-aikalautakunta: Uintikeskus Ulpukka

infralautakunta: Tilapalvelut ja Ruokapalvelut

Nettobudjettiyksikön sitova määräraha on nettomenot. Nettomenojen saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulo-rahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen ylityksen ilman valtuuston käsittelyä.

Nettobudjettiyksiköt sisältyvät lautakuntien käyttösuunnitelmiin, ja niiden käyttösuunnitelmien toteutuminen esitetään tilinpäätöksessä.

7.3. Raision kaupungin tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa tarkastuksen tulosten lisäksi annetaan mm. esitys vastuuvapauden myöntämisestä toimielimen jäsenelle ja toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen).

Raision kaupungin tilivelvollisiksi on määritelty seuraavat tahot:

- kaupunginhallituksen jäsenet ja sen jaoston jäsenet
- lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- kaupunginjohtaja
- talousjohtaja
- henkilöstöjohtaja
- hallintojohtaja
- viestintäjohtaja
- tietohallintojohtaja
- kaupunkikehitysjohtaja
- tekninen johtaja
- sivistysjohtaja
- hallintosäännössä kunkin toimialan palvelujohtajaksi tai heitä vastaavaksi määritellyt henkilöt.

Vaikka tilivelvollisten luettelossa ei ole kaikista esimiehistä mainintaa, se ei poissulje vastuuta oman organisaation toiminnasta ja taloudesta.

7.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus

Kaupungin talousarvion oma lainanotto nettona on 34,4 miljoonaa euroa. Lainaa otetaan vuoden aikana 41,3 miljoonaa euroa ja lainojen lyhennysohjelma lyhentää lainoja 6,9 miljoonaa euroa.

Kaupungin maksuvalmiutta seurataan ajantasaisesti. Maksuvalmiuden kehitys kytkeytyy muun muassa olemassa olevaan tämänhetkisen maailman tilanteen vaikutusten aiheuttamiin epävarmuustekijöihin. Tulojen suunnitellun toteutumisen lisäksi maksuvalmiuden kehitykseen vaikuttavat investointien määrä ja käynnistymisaikataulu.

Kaupungin lainamäärä vuoden 2023 tilinpäätöksessä oli 49,7 miljoonaa euroa eli 1.963 €/asukas (vahvistettu asukasluku 25.336). Kaupungin lainamäärän arvioidaan kasvavan voimakkaasti vuoden 2024 tilinpäätöksessä.

Konsernitiliin liittyen tulee erikseen määritellä lainanottovaltuus konsernin tytäryhteisöjen lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseen. Lainanottovaltuudeksi konsernin tytäryhteisöille esitetään yhteensä 2,8 miljoonaa euroa.

Valtuusto asettaa talousarviossa tai erikseen tekemällään päätöksellä vuodelle 2025 ne rajat, joiden puitteissa lainanottovaltuuksia voidaan käyttää.

Talousarviossa esitetään seuraavaa lainanottoa koskevaa valtuutuspäätöstä:

Kaupunginhallituksella on oikeus ottaa lyhyttä tai pitkäaikaista lainaa siten, että nettolainanotto vuoden lopussa on 34 431 493 euroa.

Kaupunginhallituksella on oikeus ottaa tilapäisluottoa maksuvalmiuden turvaamiseksi vuoden 2025 aikana 37.231.493 euron määrään asti. Lainanottovaltuus sisältää myös konsernitilin käyttöön liittyvän lyhytaikaisen lainan myöntämisen kaupungin tytäryhteisöille.

Tytäryhtiöiden tulee pyytää kaupunginhallitukselta konserniohje lainojen takaamiseen liittyen, jo olemassa olevien lainojen ehtoihin liittyvissä kysymyksissä sekä uuden lainan ottamiseen liittyen. Tytäryhtiöt eivät saa ottaa ulkopuolista lainarahoitusta ilman kaupungin lupaa. Tytäryhtiöt ottavat lainansa pääsääntöisesti kaupungilta, joka kilpailuttaa lainat ja perii konserniyhtiöiltä kohtuullisen marginaalin. Lainatarvetilanteessa ja ennen lainan kilpailuttamista, tytäryhtiön toimitusjohtajan tulee keskustella kaupungin talousjohtajan ja kaupunginjohtajan kanssa. Tytäryhtiöiden tulee varmistaa kaupungilta takaamispyyntöissä tai muissa vastaavissa valmistelua edellyttävissä asioissa valmisteluaiakataulu hyvissä ajoin. Kun kaupunki antaa tytäryhtiöille lainaa sisäisenä lainana, lainanottovaltuutta kasvatetaan vastaavalla määrällä. Yhteyshenkilönä tytäryhtiöiden (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy, Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli) talouteen liittyvissä kysymyksissä toimii talousjohtaja.

8. Riskienarviointi ja -hallinta

Kuntalain 14 §:n mukaisesti kaupunginvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, joiden tarkoituksena on ohjata kaupunginhallitusta sen huolehtiessa kuntalain 39 §:n velvoittamana kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Valtuuston päätöstä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista noudatetaan Raision kaupungin lisäksi myös kaupungin tytäryhteisöissä ja näiden tytäryhteisöissä sekä kaupungin määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säätiön säännöistä muuta johdu. Tytäryhteisön hallitus vastaa kuitenkin aina yhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja sen tuloksellisuuden valvonnasta. Valtuusto hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 12.10.2020 § 85.

Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus hyväksyy sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Ohjetta noudatetaan myös kaupungin tytäryhteisöissä sekä kaupungin määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säätiön säännöistä muuta johdu. Kaupunginhallitus hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 14.12.2020 § 382.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä kaupungin hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu. Raision kaupungin hallintosäännön luvun 10 102 - 106 §:ssä on määritelty toimielinten ja viranhaltijoiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät sekä sisäisen tarkastuksen tehtävät.

8.1. Käsitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan, toiminta on tuloksellista ja riskit ovat hallinnassa. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut on määritelty luottamushenkilöiden, johtavien viranhaltijoiden, esimiesten ja henkilöstön osalta.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan
- omaisuus ja voimavarat turvataan.

Riski on epävarmuuden vaikutus tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta, niin myönteisessä kuin kielteisessä mielessä.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnan merkitys on korostunut jatkuvasti erityisesti kunnan tehtävien organisointitapojen monipuolistuessa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla

- tunnistetaan ja kuvataan kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintaan liittyviä riskejä
- arvioidaan tunnistetun riskin merkittävyyttä ja sen toteutumisen todennäköisyyttä

- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi eri menetelmillä
- määritellään toimintatavat riskeistä raportoimiseen ja riskien seurantaan.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa ja arvioinnissa tarjoamalla objektiivisen, riippumattoman ja järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintaprosessien tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen.

8.2. Rasion kaupungin riskiluokitus

Päättyessään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista valtuusto hyväksyi riskiluokituksen, jota käytetään riskienarvioinnissa, analysoinnissa, seurannassa ja raportoinnissa.

Riskienhallinnassa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan riskit on otettava huomioon kokonaisvaltaisesti.

Kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat

- taloudelliset riskit: tulo-rahoituksen riittävyys, menojen hallinta, rahoitus
- strategiset riskit: toimintaympäristö, toiminnan kehittäminen, johtaminen
- operatiiviset riskit: toiminta, ICT, juridinen vastuu
- vahinkoriskit: onnettomuudet, toimitilat, koneet ja kalusto, henkilöstö.

Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä ja ulkoisia riskejä. Riskienhallinnan tulee perustua riskiarviointiin. Riskikartassa on esitetty kaupungin toiminnan kannalta merkityksellisiä asiakokonaisuuksia, joita tulee arvioida riskiarviointeja tehtäessä.

8.2.1. Riskienhallinta osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia

Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja muiden merkittävien päätösten yhteydessä. Raisiossa riskienhallinta on kytketty osaksi taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia. Toimielimet laativat riskianalyyysinsä talousarvioprosessin yhteydessä ensimmäisen kerran vuoden 2022 talousarvion laadinnan yhteydessä. Vuoden 2024 talousarvion valmistelussa vuosi sitten laadittuja riskianalyysejä on arvioitu uudelleen siten, että on otettu huomioon sen jälkeen ilmaantuneet uudet riski- ja uhkatekijät sekä arvioitu, ovatko edellisvuonna esiin nostetut riskit edelleen ajankohtaisia ja onko niissä tapahtunut muutoksia.

Toimielimet ovat tunnistaneet ja arvioineet talousarvion valmistelun yhteydessä toimintaansa sisältyvät merkittävimmät riskit. Tunnistamisessa on käytetty hyväksi edellä esitettyä riskiluokittelua ja riskikarttaa. Riskit on kuvattu ja arvioitu niiden todennäköisyyttä ja seurauksia sekä toimenpiteitä, joilla riskiä eliminoidaan, pienennetään tai hallinnoidaan. Riskianalyyssissä on määritelty toimenpiteet riskin torjumiseksi tai siihen varautumiseksi. Riskille on asetettu vastuutaho. Toimielinten riskitaulukot esitetään tämän luvun lopussa.

Riskienhallintatoimenpiteiden vaikutusten seuranta ja riittävyyden arviointi ovat osa riskienhallintaprosessia. Toimialat seuraavat tunnistettujen riskienhallintatoimenpiteiden toteutumista, vaikutusta ja riittävyyttä talousarviovuoden aikana.

Tilinpäätöksen yhteydessä laaditaan selonteko riskienhallinnasta toimielimittäin. Selonteossa arvioidaan nyt talousarvion yhteydessä tehdyn riskienhallinnan analysoinnin onnistumista, riskien toteutumista ja riskienhallinnassa.

8.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta

Valmiussuunnitelmassa tunnistetaan kaupunkilaisiin ja kaupungin toimintaan vaikuttavat merkittävimmät uhat ja määritellään vastuutahot erilaisten häiriötilanteiden varalle, huolehditaan kriisiviestinnän perusteista ja suunnitellaan ennalta, millä tavoin toiminnot ja palvelut saadaan jatkumaan keskeytymättä. Merkittävimmistä häiriötilanteista laaditaan raportit. Varautumista harjoitellaan ja tehdään yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa. Kaupunki suunnittelee tulevia valmiusharjoituksia yhdessä puolustusvoimien ja aluehallintoviraston kanssa. Kaupungin valmiusjohtoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja osallistuu säännöllisesti erilaisiin harjoituksiin ja lisäksi johtoryhmän jäsenet osallistuvat alueellisille maanpuolustuskursseille kutsuttaessa.

8.4. Tytäryhteisöjen varautuminen

Konsernin talous on keskeinen osa kaupungin kokonaistaloudellista toimintaa. Konserniin kuuluvilta yhtiöiltä edellytetään konsernin sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvien ohjeistusten huomioimista sekä toimintaympäristössä tapahtuvien ja mahdollisten muutosten analysointia, uhkaavien riskien tunnistamista ja riskien vaikutusten arviointia.

Myös konserniyhtiöillä tulee olla asianmukaiset suunnitelmat riskien hallitsemiseksi. Konserniyhtiöiden tulee raportoida kaupunkia merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan kehittämisestä osana toiminnan ja talouden seurantaa ja raportointia. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa käydään säännöllistä vuoropuhelua.

8.5. Lautakuntien ja kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien riskitaulukot

¹ Lyhyt sanallinen kuvaus riskin syistä ja todennäköisistä seurauksista

² Todennäköisyysluokka

³ Seurausluokka

⁴ Toimenpiteet riskin eliminoinniksi/pienentämiseksi/hallinnoimiseksi

8.5.1. Kh, konserni

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Henkilöstön jaksaminen ja saatavuus	Tiettyjen ammattiryhmien kohdalla on rekrytointivaikkeitä, joka takia henkilöstö voi joutua työskentelemään vajaalla resurssilla. Tällöin työn psykososiaalinen ja fyysinen kuormitus saattaa kasvaa.	2	3	6	Työntekijöiden hyvinvoinnin ja jaksamisen parantaminen kehittämällä johtamis- ja työyhteisötaitoja, määrittelemällä selkeät vastuut (tehtäväkuvat), mahdollistamalla osaamisen kehittämisen sekä tukemalla jaksamista osallistamalla tll:n psykososiaalisen tuen kehittämishankkeeseen	Henkilöstöjohtaja	Jatkuva
Lakko	Työtaistelu haittaa kaupungin toimintaa.	3	4	12	Työtaistelutoimenpiteiden varhainen ennakointi ja kriittisten tukipalveluiden varmistaminen ennakkosuunnittelulla	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Mainekriisi	Kaupungin toimintaan, johtamiseen tai henkilöstöön liittyvä julkisuus, joka heikentää luottamusta ja toiminnan uskottavuutta.	2	3	6	Kestävät toimintamallit ja hallinnon avoimuus, viestintäosaamisen kehittäminen	Kaupunginjohtaja Viestintäjohtaja	Jatkuva
Rahoitusriskit	Jos korot äkillisesti nousevat, kaupungin kasvavan lainamäärän vuoksi rahoituskulut kasvavat.	3	4	12	Kaupunki laatii varainhankinta- ja sijoituspolitiikan, jonka tavoitteena on määrittää Raison kaupungin rahoitustoiminnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan keskeiset periaatteet. Aloitetaan aktiivinen lainakannan suojaus, joka vähentää nykyistä ja tulevaa korkoriskiä.	Talusojohtaja Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Valtakunnallinen häiriötilanne	Taudit, sään ääri-ilmiöt, sotilaallinen konflikti lähialueella tmv	2	5	10	Ajantasainen varautumissuunnitelma	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Hallitsematon maahanmuutto	Hallitsematon pakolaiskriisi	2	4	8	Valtakunnallisten ohjeistusten seuraaminen	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
ICT: Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit	Vajaalla henkilöstöllä pystytään ratkaisemaan kriittisimmät häiriötilanteet, mutta palvelupyynnöitä ei pystytä toteuttamaan (käyttäjätunnusten luomisesta/poistamisesta, liittymien avaukset jne.).	2	4	8	Kriittisten toimintojen automatisointi ja kohdentaminen	Tietohallintojohtaja	Jatkuva
ICT: Työvälineiden toimimiseen liittyvät riskit, kyberturvallisuus	Vakavat tietoliikenne- ja konesalipalveluiden häiriöt/keskeytykset voivat estää kaiken tietotekniikan käytön kaupungin palveluissa. Merkittävä osa kaupungin tuottamista palveluista on riippuvaisia tietoteknisistä palveluista.	3	4	12	Vaikutusanalyysit, riskiarviot, jatkuvuusstrategia, toipumissuunnitelma ja säännölliset toipumisharjoitukset	Tietohallintojohtaja	Jatkuva
Avainhenkilöriskit	Yhden henkilön varassa on tietyissä tehtävissä liikaa tietoa ja painetta, hiljainen tietotaito. Eläköitymisen tuomat henkilöstövaihdokset.	3	3	9	Riittävä resursointi. Varahenkilöjärjestelmän tehostaminen. Henkilöiden sitoutuminen varahenkilötoimintaan. Etupainotteinen resursointi	Henkilöstöjohtaja	Jatkuva

					hiljaisen tiedon säilymisen vuoksi.		
--	--	--	--	--	-------------------------------------	--	--

8.5.2. Kh, kaupunkikehitys

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Avainhenkilöriski	Eläköitymiseen, pitkiin poissaoloihin ja työntekijävaihdoksiin liittyvä ilmeinen riski. Mahdollisten muutosten yhteydessä osaamisen ja resursoinnin varmistaminen.	3	3	9	Henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen panostaminen. Eläköitymisiin varautuminen ja ennakointi.	Kaupunkikehitysjohtaja sekä palvelualuejohtajat	Jatkuva
Elinkeinoelämän kehitys	Työllisyyden ja muuttoliikkeen vaikutukset kaavoitustarpeisiin, uusiin asuin- ja yritysalueisiin ja/tai verotuloihin.	3	3	9	Työllisyytilanteen, väestönmuutosten ja muiden keskeisten tunnuslukujen seuraaminen. Uusien indikaattorien tunnistaminen ja nopea reagointi.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Lainsäädäntö	Mahdolliset muutokset lainsäädännössä ja lakisääteisissä palveluissa, joilla heikentävä vaikutus kaupungin toimintaympäristöön.	2	3	6	Lainsäädännön valmistelun seuranta, lausuntopyyntöihin vastaaminen soveltuvilta osin sekä jatkuva reflektointi/peilaus kaupungin omaan tekemiseen.	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva
Toiminta	Muuttuvan organisaatiarakenteen mukaiset uudet toimintatavat. Riskinä päätöksenteon viiveet, palvelun laadun heikkeneminen tai toiminnan lainvastaisuus.	4	3	12	Organisaation toimintatapojen aktiivinen kehittäminen ja johtaminen, hallintosäännön tulkitseminen ja riittävien järjestelmätietojen sekä päätöksenteollisten vastuiden päättäminen/hyväksyminen.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Sopimusriskit	Sopimusten voimassaolo, sopimustekniset klausuulit, kuten sopimussakot tai muut tulo- tai menokustannuksia mahdolliset lisäävät ehdot.	2	3	6	Tiivis yhteistyö konsernihallinnon ja niin hallintojohtajan kuin kaupungin lakimiehen kanssa.	Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernihallinnon kanssa	Jatkuva
ICT / tietoliikennejärjestelmät	Tietoliikennejärjestelmien ja sovellusten toimivuus. Sovellusten toiminnan katketessa suorat ja välilliset vaikutukset päätösten tekemisessä sekä päivittäisen työn tekemisessä.	2	3	6	Reagointi ennakoivasti mahdollisiin sovellusten päivitystarpeisiin.	Tietohallinto/Digipalvelut sekä järjestelmiä ja niiden rekistereitä ylläpitävät työntekijät.	Jatkuva
Henkilöstön saatavuus	Riski linkittyä avainhenkilöriskeihin. Vastuualueen vakanssien osalta on ollut haasteita saada niitä täytettyä.	3	2	6	Tehtävänkuvien uudelleenpohdinta, vakansseihin tehtävät uudelleenhaust ja niiden mainostaminen yhteistyössä viestinnän kanssa.	Esihenkilöt ja rekrytoivat viranhaltijat.	Jatkuva
Sidosryhmäriski	TE-uudistuksen vaikutukset, työmarkkinatuen kasvu, tiedonkulkua eri toimijoiden välillä	2	2	4	TE-uudistuksen toteutus kustannustehokkaasti sekä lain normeja noudattaen.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja	Jatkuva
					Tehokas ja tuloshakuinen yhdyspintatyöskentely HV-alueen ja muiden sidosryhmien kanssa.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja	Jatkuva

Terveysteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit	Vastuualueen toimintaa vaarantavat riskit, erityisesti maailmalla vallitseviin ilmiöihin liittyen.	2	3	6	Varautumissuunnitelmien ja sisäisten ohjeistusten päivittäminen. Mahdollisiin riskeihin varautuminen.	Koko vastuualue	Jatkuva
---	--	---	---	---	---	-----------------	---------

8.5.3. Lupalautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riskiluku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Avainhenkilöriski	Eläköitymiseen, pitkiin poissaoloihin ja työntekijävaihdoksiin liittyvä ilmeinen riski. Mahdollisten muutosten yhteydessä osaamisen ja resursoinnin varmistaminen sekä ongelmien minimointi konkretisoituneen riskin ylimenokaudella.	3	3	9	Henkilöstön hyvinvointiin, osaamiseen ja pitoon panostaminen. Eläköitymisiin varautuminen ja ennakoiti.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Elinkeinoelämän kehitys	Työllisyyden ja muuttoliikkeen vaikutukset kaavoitustarpeisiin, uusiin asuin- ja yritysalueisiin ja/tai verotuloihin.	3	3	9	Työllisyytilanteen, väestömuutosten ja muiden keskeisten tunnuslukujen seuraaminen. Uusien indikaattorien tunnistaminen ja nopea reagoiti.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Lainsäädäntö	Mahdolliset muutokset lainsäädännössä ja lakisääteisissä palveluissa, joilla heikentävä vaikutus kaupungin toimintaympäristöön.	2	3	6	Lainsäädännön valmistelun seuranta, lausuntopyyntöihin vastaaminen soveltuvilta osin sekä jatkuva reflektointi/peilaus kaupungin omaan tekemiseen.	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva
Toiminta	Uuden organisaatorakenteen mukaiset uudet toimintatavat; opettelu, hallintosäännön tulkinta. Riskinä päätöksenteon viiveet tai lainvastaisuus.	4	3	12	Uuden organisaation toimintatapojen jalkauttaminen/johtaminen, hallintosäännön tulkitseminen ja riittävien järjestelmätietojen sekä päätöksenteollisten vastuiden päättäminen/hyväksyminen.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Sopimusriskit	Sopimusten voimassaolo, sopimustekniset klausuulit, kuten sopimussakot tai muut tulo- tai menokustannuksia mahdolliset lisäävät ehdot.	2	3	6	Tiivis yhteistyö konsernihallinnon ja niin hallintojohtajan kuin kaupungin lakimiehen kanssa.	Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernihallinnon kanssa	Jatkuva
ICT/tietoliikenne	Tietoliikennejärjestelmien ja sovellusten toimivuus. Sovellusten toiminnan katketessa suorat ja välilliset vaikutukset päätösten tekemisessä sekä päivittäisen työn tekemisessä.	2	3	6	Reagoiti ennakoivasti mahdollisiin sovellusten päivittytarpeisiin.	Tietohallinto/ Digipalvelut	Jatkuva
Terveysteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit	Veteen, elintarvikkeisiin, yleiseen asumiseen ja elämiseen liittyvät turvallisuusasiat, kuten vaikkapa ilmanlaatu.	2	4	8	Varautumissuunnitelma, epidemiaohjeistus, seuranta, normaali viranomaistyö	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva

8.5.4. Infralautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riskiluku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Omaisuu den tuhoutuminen tai sen arvon menetys	Kiinteistön laaja vesivuoto, palaminen, tms. rakennusvaurio	2	3	6	Ennakoiva huolto ja kunnossapito. Riittävä kunnossapito- ja investointirahoitus talousarvioissa.	Kiinteistöpäällikkö, kunnossapitoinsinööri, kunnossapidon ja kiinteistöhuollon henkilöstö	Jatkuva seuranta
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit	Sopimuskumppanin lakko tai konkurssi	2	3	6	Palvelujen hankkiminen mahdollisuuksien mukaan lakon ulkopuolisilta toimijoilta.	Infrapalvelut / palvelujohtajat Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernipalveluyksikön kanssa	Jatkuva seuranta
Sopimusriski	Toimintoja on ulkoistettu kilpailuttamalla. Markkinoiden toimimattomuus sopimuskauden päätyttyä (esim. kilpailu markkinoilla vähenee tai tarjoajien määrä on liian pieni). Omaa tuotantoa ei enää ole, joten palveluista on maksettava markkinahinta.	2	3	6	Kustannustason nousu kilpailutettaessa palvelu uudelleen sopimuskauden päätyttyä. Paluu omaan toimintaa ei enää ole mahdollista tai se on kohtuuttoman kallista. Palvelu- ja laatutason pudotus.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat	Jatkuva seuranta
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus rekrytointitilanteissa.	4	3	12	Henkilöstön koulutus ja resurssien ylläpitäminen. Oppisopimusmahdollisuuden lisääminen. Kilpailukykyinen palkkaus. Rekrytointikanavien monipuolinen käyttö	Infrapalvelut / esihenkilöt	Jatkuva seuranta
Kustannustason nousuun liittyvät riskit.	Käyttötalouden kustannusten äkillinen/yllättävä nousu.	3	3	9	Kustannusten ja talousarvion toteutumisen seuranta. Palvelun vähentäminen tai laatutason lasku. Säästö- ja sopeutustoimenpiteet.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat	Jatkuva seuranta
Kustannustason nousuun liittyvät riskit.	Rakennusmateriaalien ja polttoaineiden hintojen äkillinen/yllättävä kustannustason nousu vaikuttaa urakkahintojen nousuun.	3	3	9	Investointiohjelman / hankkeiden uudelleenarviointi/priorisointi.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat	Jatkuva seuranta
Sähkökatkot	Rajoitettu energian saanti	4	4	16	Varavoimaimitteiden hankinta käyttöomaisuusirtaistohankinnoissa. Valmiussuunnitelman mukainen toiminta. Valmiussuunnitelman ajantasaisuus.	Tekninen johtaja, palvelujohtajat ja esihenkilöt	Jatkuva seuranta
Raaka-aine pula (esim. materiaalit, komponentit, laitteet ym.)	Laitteita ja koneita ei saada uudistettua, eikä rikkiäisiä korjattua. Rakennusmateriaalien ja elintarvikkeiden ym. materiaalien ja raaka-aineiden saatavuudessa on ongelmia.	4	3	12	Uusien tuotteiden korvaaminen käytetyillä tai korvaavilla tuotteilla.	Tekninen johtaja, palvelujohtajat ja esihenkilöt	Jatkuva seuranta

8.5.5. Sivistyslautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuhenkilö	Aikataulu
Omaisuu den häviäminen, tuhoutuminen tai sen arv onmenety s	Materiaalien ja kaluston tuhoutuminen/häviäminen	1	3	3	Vakuuttaminen, koulutus, valvonta.	Koko henkilöstö, esihenkilöt.	Päivittäin
Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilölle tai toiminnalle	Asiakkaalle aiheutetut vahingot	1	4	4	Vakuuttaminen, valvonta.	Koko henkilöstö, esihenkilöt.	Päivittäin
Sopimusriskit	Äkillinen koulu paikkojen ja päivähoito paikkojen tarve. Sopimuksen irtisanomiset.	1	3	3	Hoito/koulutarpeen täyttäminen pikaisin väliaikaisratkaisuin.	Varhaiskasvatusjohtaja, sivistysjohtaja.	Tarpeen syntyessä
Henkilöstöön liittyvät riskit	Avainhenkilö-, työtapaturmariski tai henkisen kuormittumisen riski.	3	2	6	Varahenkilöjärjestelmä, työsuojelu, ennaltaehkäisevä työterveydenhuolto ja työnohjaus.	Toimialojen johto, työterveys, henkilöstö.	Päivittäin
Perusopetuksen oppilasmäärän kasvu/lasku	Tilat loppuvat kesken tai tyhjää tilaa	1	3	3	Tiloja käytössä jonkin verran yli tarpeen.	Sivistysjohtaja, perusopetuksen kehittämisspäälikkö, rehtorit.	Kuukausittain
Varhaiskasvatuksen lapsimäärän kasvu/lasku	Tilat loppuvat kesken tai tyhjää tilaa	1	3	3	Tiloja käytössä jonkin verran yli tarpeen. Käyttöönotto kysynnän vaihteluja vastaavasti.	Varhaiskasvatusjohtaja, varhaiskasvatustoiminnan koordinaattori	Kuukausittain
Riittävän ja koulutetun henkilökunnan rekrytointi	Päiväkodissa/ryhmäpäiväkodissa ei ole riittävästi henkilöstöä, minkä seurauksena kaikkia lapsia ei voida ottaa vastaan.	3	3	9	Riittävä varahenkilöjärjestelmä tai rekrytointivastaava nopeuttamaan sijaisten rekrytointiprosessia.	Varhaiskasvatusjohtaja, varhaiskasvatustoiminnan koordinaattori	Kuukausittain

8.5.6. Vapaa-aikalautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuhenkilö	Aikataulu
Omaisuu den tuhoutuminen tai sen arv onmenety s	Materiaalin, aineiston tai kaluston tuhoutuminen tai häviäminen.	1	2	2	Lukitseminen, seuranta vakuuttaminen, valvonta.	Koko henkilöstö.	Päivittäin
Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilöille tai toiminnalle	Asiakkaalle aiheutetut vahingot	1	2	2	Vakuuttaminen, valvonta, henkilöstön riittävä osaaminen, turvallisuus suunnitelmat tilannekohtaisesti.	Koko henkilöstö.	Päivittäin
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit.	Kirjaston, Uintikeskus Ulpukan, Jäähallin tai Kerttulan liikuntahallin toiminnan keskeytyminen.	1	2	2	Säännöllinen huolto, henkilöstön ammattitaito, valvonta.	Koko henkilöstö.	Päivittäin
Teknologiaan ja tietohallintoon liittyvät riskit	Järjestelmien toimimattomuus lopettaa palvelujen tarjoamisen.	1	2	2	Ajantasaiset, päivitetty järjestelmät ja tietomurtojen esto.	Tietohallinto, toimialojen johto, koko henkilöstö.	Kuukausittain
Henkilöstöön liittyvät riskit	Avainhenkilö-, työtapaturmariski tai henkisen kuormittumisen riski.	3	2	6	Varahenkilöjärjestelmä, työsuojelu, ennaltaehkäisevä työterveydenhuolto ja työnohjaus.	Toimialojen johto, työterveys, henkilöstö.	Päivittäin

9. Tavoitteet kuntakonsernin tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille

9.1. Yleiset periaatteet

Raisio jatkaa aktiivista konserniohjauksen kehittämistä. Talousarviossa huomioidaan kuntakonserninäkökulma. Tytäryhteisöjen toiminta ja talous kytketään tavoitteiden avulla kaupungin strategiaan. Tytäryhteisöjen tulee jatkaa omien strategisten tavoitteidensa terävöittämistä suhteessa kaupunkistrategian tavoitteisiin. Kaupungin yksi strateginen tavoite on tasapainoinen talous. Talousarvion tavoitteissa huomioidaan konsernin taloudellisia tunnuslukuja. Konsernin vuosittain seurattavat taloudelliset mittarit ovat konsernin vuosikate, konsernin kertynyt yli/alijäämä, konsernin kertynyt yli/alijäämä per asukas, konsernin lainamäärä, konsernin lainamäärä per asukas ja konsernin suhteellinen velkaantuneisuus. Keskeisimpien tytäryhteisöjen talousarvion keskeiset luvut ja tavoitteet esitetään omissa alaluvuissaan.

Tilinpäätöksen 2023 mukaan Raisiolla on kuntakonsernin taseessa ylijäämiä 46,5 miljoonaa euroa, lainamäärä 2320 euroa asukasta kohden ja suhteellinen velkaantuneisuus 71,8 %.

Kaupungin merkittävillä tytäryhteisöillä on käytössään konsernitili, jonka luottolimitiksi on päätetty vuodelle 2025 yhteensä 2,8 miljoonaa euroa. Lisäksi tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa on vaihtelevasti läsnä konsernijohtoon kuuluvia. Kaupunginvaltuusto asettaa merkittävälle tytäryhteisöille taloustavoitteet ohjauksen ja raportoinnin vahvistamiseksi.

Raision kaupungin hallintosäännössä sekä konserniohjeessa määrätään konserniohjauksesta.

9.2. Tytäryhteisöille (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy) yhteiset tavoitteet

Tytäryhteisöt lähettävät kaupunginjohtajalle ja talousjohtajalle toiminnan ja talouden toteutumisasiiraportin kvartaaleittain. Talousjohtaja ja kaupunginjohtaja tulee pitää tietoisena kaikista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Lisäksi yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen muun muassa toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Yhtiöiden (tytär- ja osakkuusyhteisöt) edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja yhtiökokousedustajien edellytetään pyytämään konserniohje yhtiökokouksen päätöksiin liittyen. Yhtiöiden tulee lähettää yhtiökokouskutsut hyvissä ajoissa Raision kaupungin kirjaamoon. Yhtiöiden toimitusjohtajan ja tarvittaessa hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallitusten kokouskutsujen lähettämisestä kaupunginjohtajalle sekä kaupunginjohtajan nimeämälle viranhaltijaedustajalle.

Tytäryhtiöiden tulee pyytää kaupunginhallitukselta konserniohje lainojen takaamiseen liittyen, jo olemassa olevien lainojen ehtoihin liittyvissä kysymyksissä sekä uuden lainan ottamiseen liittyen. Tytäryhtiöt eivät saa ottaa ulkopuolista lainarahoitusta ilman kaupungin lupaa. Tytäryhtiöt ottavat lainansa pääsääntöisesti kaupungilta, joka kilpailuttaa lainat ja perii konsernityhtiöiltä kohtuullisen marginaalin. Lainatarvelanteessa ja ennen lainan kilpailuttamista, tytäryhtiön toimitusjohtajan tulee keskustella kaupungin talousjohtajan ja kaupunginjohtajan kanssa. Tytäryhtiöiden tulee varmistaa kaupungilta takaamispyynnöissä tai muissa vastaavissa valmistelua edellyttävissä asioissa valmisteluaiakataulu hyvissä ajoin. Kun kaupunki antaa tytäryhtiöille lainaa sisäisenä lainana, lainanottovaltuutta kasvatetaan vastaavalla määrällä. Yhteyshenkilönä tytäryhtiöiden (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy) talouteen liittyvissä kysymyksissä toimii talousjohtaja.

9.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita

Muiden osakkuusyhteisöjen osalta kaupunginhallitus määrittää yksityiskohtaisemmat tavoitteet tarpeiden mukaisesti erillispäätöksin. Kaupunginhallitus seuraa osakkuusyhteisöjen toimintaa. Yhtiökokousedustajien edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja pyytämään konserniohjeen yhtiökokouksen päätöksiin liittyen.

9.4. Raision kaupungin konserni jäsenyhteisöineen

Tytäryhteisöt	Säätiöt	Osakkuusyhtiöt ja muut yhtiöt	Kuntayhtymät	Muut yhteisöt
Raision Vesi Oy (100%)	Raision Palvelutalosaatiö (23,5 % päätösvallassa)	As. Oy Raision Keonkatu 3 (31,26 %)	Varsinais-Suomen liitto	Raision-Naantalin Fountain House ry (12,5 % päätösvallassa)
Raision Vuokra-asunnot Oy (100%)	Sosiaalipalvelusaatiö Ote (50 % päätösvallassa)	Kerttulan Tenniskeskus Oy (18,5%)	V-S kiinteistökuunta-yhtymä	Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta (1/15)
As Oy Kuulaharjat (100%)	Lounais-Suomen saattohoitosäätiö (2% päätösvallassa)	Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (13,78%)	Ky Raision-Naantalin Vesilaitos	Turun seudun joukkoliikennelautakunta (1/12)
Eero Rantasen säätiö (60% päätösvallassa)		Turun Seudun Vesi Oy (11,94%)	Raision seudun koulutuskuntayhtymä	Turun työllisyysaluelautakunta
		Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy (10%)	Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	
		Turun Seudun Puhdistamo Oy (9,02%)		
		Turun seudun kehitys Oy (7,60%)		
		Turun Seudun Kaukolämpö Oy (4,25%)		
		Keon Autopaikat Oy (3,25%)		
		Sarastia Oy (1,87%)		
		Turku Science Park Oy (1,64%)		
		Kuntien Tiera Oy (0,81%)		
		Monetra Oulu Oy		

9.5. Raision Vesi Oy

Omistus:

Raision Vesi Oy: Raision kaupunki 100 %,
Raision Hulevesi Oy: Raision Vesi Oy 100 %

Toiminta-ajatus:

Raision Vesi Oy on Raision kaupungin omistama vesilaitosyhtiö. Yhtiön toiminta-ajatus on vesihuollon ja hulevesiverkoston palveluiden järjestäminen kestäväällä tavalla. Yhtiö jakaa Turun Seudun Vesi Oy:ltä ostettua talousvettä asiakkaille, vastaanottaa jätevesiä sekä johtaa ne käsiteltäväksi Turun seudun puhdistamo Oy:n seudulliselle jätevedenpuhdistamolle Kakolaan. Yhtiö omistaa ja ylläpitää vesihuollon ja huleveden verkostoa kaupungin alueella, liittää kiinteistöt verkostoon sekä solmii vesihuollon liittymis- ja käyttösopimuksia asiakkaiden kanssa.

Yhtiö hoitaa hulevesiviemäriin liittyvät rakentamis- ja ylläpitopalvelut tytäryhtiömme Raision Hulevesi Oy:n avulla.

Tavoitteet vuodelle 2025:

Kiinteistöille yhtiön johtama talousveden sekä poisjohdettavan jäteveden laatu säilyy erinomaisena. Ne täyttävät kaikki lainsäädännöstä tulevat laatuvaatimukset ja viranomaisvelvoitteet. Toimintaa hoidetaan ja kehitetään pidemmän aikavälin tehokkuuden ja vesihuollon toimintavarmuuden näkökulmasta. Yhtiö turvaa asiakkaille riittävän ja keskeytymättömän vedenjakelun. Jätevesiviemäröinnin järjestämme terveydelle tai ympäristölle haittaa aiheuttamatta.

Raision Vesi Oy huolehtii tytäryhtiönsä Raision Hulevesi Oy:n avulla hulevesiverkoston rakentamisesta ja ylläpidosta Raision kaupungin määrittelemän palvelutason mukaisesti.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Yhtiön kehittämisen keskeisiä lähtökohtia on Raision kaupungin strategiaan pohjautuvat toimet. Tavoitteena on tulevaisuuden kannalta kestäväällä tavalla toteutettu vesihuolto. Kehittämistoimien painopisteinä on toimivien ja sujuvien palveluiden tarjoaminen asiakkaille, energiankulutuksen tehostaminen sekä hiilidioksidipäästöjen vähentäminen YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

Yhtiö kehittää omaisuudenhallintansa sekä ajantasaistaa verkostotietojansa. Yhtiö kehittää automaatioasteensa vesimittarin lukematietojen keräämisen osalta ja pyrkii tulevaisuudessa kokonaan luopumaan manuaalisesti tapahtuvasta mittariluennasta. Yhtiö panostaa huoltovarmuuskriittisenä toimijana omaan varautumiseemme sekä esim. kyberturvallisuutemme parantamiseen. Yhtiö selvittää erilaisia yhteistyömalleja lähikuntien kanssa.

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Vuoden 2025 talousarviossa vaikuttavat edellisellä tilikaudella tehdyt muutokset, eli hulevesien leasingmaksun käyttöönotto, jonka yhtiö perii kaupungilta sekä vastaava taksanalenus. Viimeaikaiset korkotason muutokset ovat vaikuttaneet pääomakustannuksia nostavasti.

Yhtiötä tulee ns. normaalin investointiohjelman osalta lisäksi rasittamaan E18 –kehätien parantamishankkeeseen kytkeytyvät välttämättömät johtosiirtoinvestoinnit. Yhtiön tulee toteuttaa johtosiirtoinvestoinnit etupainotteisesti alueella, ennen valtion hankkeen alkamista. Ennen johtosiirtoihin ryhtymistä, yhtiö tulee hakemaan konserniohjauksen päätöksen investointien toteuttamiseksi ja rahoittamiseksi.

Kaupunginhallituksen tekemän aikaisemman päätöksen mukaan yhtiö ei lyhennä kaupungin myöntämiä lainoja toistaiseksi. Tämä parantaa hieman tilannettamme kassavarojen riittävyyden näkökulmasta nykyisiä ja tulevia investointeja varten. E18-johtosiirtoinvestoinnit, rahoituskustannusten nousu, vähentynyt rakentaminen sekä inflaatio kuitenkin aiheuttaa taloudellista epävarmuutta. Syyskuussa 2024 tehty arvonlisäveron korotus 25,5 %:iin vaikuttaa täysimääräisesti kuluttajahintoihin vuonna 2025.

Suurin liikevaihdossa mukana oleva yksittäinen vaihteleva tekijä on liittymismaksutulot, joiden suuruus riippuu siitä, paljonko kiinteistöjä Raisiossa tilikauden aikana rakennetaan. Nykyisestä maailmantilanteesta johtuvat haasteet aiheuttivat liittymismaksutulojen selkeän laskemisen, jolloin vuosi 2025 saattaa olla vielä haasteellinen. Tulevaisuudessa yhtiö odottaa rakentamisen elpymistä ja liittymismaksutulojen kasvua. Lisäksi vettä kuluttavan teollisuuden sijoittuminen kaupunkiin olisi yhtiön kannalta erittäin merkittävä tekijä talouden positiivisessa kehittämisessä.

Laadulliset tavoitteet	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatuvaatimuksissa, kpl	0	0	0	0
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatusuosituksissa, kpl	0	0	0	0
Vedenjakelun keskeytys (min/asukas)	5,9	10,6	alle 15	alle 15
Toiminnalliset tavoitteet	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Puhtaan veden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,79	2,79	2,54	2,57
Jäteveden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,54	2,54	2,17	2,20
Laskuttamaton puhdas vesi (% - hävikki)	12,7	14,9	< 10	< 10
Laskuttamaton jätevesi (% - vuotovesi)	42,2	45,9	< 40	< 40
Jätevesipumppaamoiden ylivuodot, m ³	33	1 974	< 1 000	< 1 000
Henkilöstömäärä 31.12.	10	13	13	13
Liittymähinnat (OKT 0 - 150 k-m ²):				
vesi (€/m ³ sis. alv)	1 860	1 922	1 922	1 945
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	3 100	3 162	3 162	3 200
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 302	0	0
Liittymähinnat (OKT 151 – 250 k-m ²):				
vesi (€/m ³ sis. alv)	4 340	3 162	3 162	3 200
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	5 580	4 402	4 402	4 455
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 302	0	0
Liittymähinnat (OKT 251 k-m ² ja yli):*				
vesi (€/m ³ sis. alv)	6 200	4 402	4 402	4 455
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	7 440	5 642	5 642	5 710
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 302	0	0
Taloudelliset tavoitteet	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Liikevaihto (M€)	8,4	8,6	8,8	8,8
Liikevoitto (M€)	1,1	0,9	1,2	1,0
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	0,5	-0,3	0,1	0,1
Nettoinvestoinnit (M€)	1,9	1,5	¹⁾ 4,0	¹⁾ 4,2

Korkotulot kaupungille (M€)	0,5	1,2	1,2	1,2
Huleveden leasing-maksut kaupungilta (M€)	0	0	0,9	0,9
Vakavaraisuus	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Velan määrä (M€)	27,1	26,6	²⁾ 28,0	²⁾ 28,0
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>				
<i>lainat kaupungilta</i>	27,1	26,6	²⁾ 28,0	²⁾ 28,0
Omavaraisuusaste, %	14,1	13,4	> 6,6	> 6,6
Nettovelkaantumisaste, %	353	483	<1075	<1075

9.6. Raision Vuokra-asunnot Oy

Omistus: Raision kaupunki 100 %

RaVu omistaa As Oy Kuulaharjat Oy 100 % (sulautetaan Raision Vuokra-Asunnot Oy:öön 31.12.2034) ja 24,47 % As Oy Raision Keonkatu 3:n kiinteistön osakekannasta sekä 5,6 % As Oy Raision Sellon osakekannasta.

Toiminta-ajatus:

Raision Vuokra-asunnot Oy on Raision kaupungin omistama vuokraloyhtiö, joka omistaa tai hallitsee tonttivuokrasopimuksen nojalla kaikkiaan 36 kiinteistöä Raision eri asuntoalueilla. Raision Vuokra-asunnot Oy tarjoaa turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, jotka tukevat asukkaiden hyvinvointia, Raision kaupungin asuntopolitiikkaa sekä kestävästä kehitystä. Edistämme sosiaalista tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä toimimme vastuullisesti kaupungin kasvua tukien.

Tavoitteet vuodelle 2025:

Raision Vuokra-asunnot Oy:lle luotiin oma organisaatio, joka aloitti toimintansa 1.7.2024 lähtien. Uuden organisaation myötä tavoittelemme asukastyytyväisyyden kohentamista sekä huoneistojen käyttöasteen nousua.

Yhtiön kiinteistöille on kertynyt mittavasti korjausvelkaa. Korjausvelkaa pyritään systemaattisesti hallitsemaan talousarvion määrittämien rajojen puitteissa.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Tavoittelemme energiatehokkuuden parantamista Raision kaupungin ilmastosuunnitelmaa mukaillen sekä kustannussäästöjen toivossa. Keinot optimoidaan kohdekohtaisesti.

Asukasviestintää ja sidosryhmäyhteistyötä kehitetään. Asukastiedottaminen muutetaan säännölliseksi ja sidosryhmien kanssa käydään aktiivista vuoropuhelua parhaiden toimintatapojen löytämiseksi.

RaVun kiinteistökannan uudistamisen ja kasvavan kaupungin asuntopolitiikan näkökulmasta yhtiön tulisi toteuttaa uudiskohteita säännöllisesti. Yhtiön seuraavan uudiskohteen sijainti on Kuloistenniityllä. Kuloistenniityn uudiskohdeprojektia pyritään edistämään vuoden 2025 aikana.

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Arvonlisäveron korotus nostaa yhtiön kuluja ja aiheuttaa osaltaan korotuspaineita vuokriin. Alustava vuokrantarkistuksen määrä on yhden prosentin luokkaa.

Kuloistenniityn uudiskohdeprojektia ei ole huomioitu talousarviossa. Projektin odotettua nopeampi etenemistähti voi aiheuttaa muutoksia talousarvioon.

Korkotason äkillinen nousupyrahdyys aiheutti Raision Vuokra-asunnot Oy:n vaihtuvakorkoisen lainasalkun korkokustannusten suuren kasvun. Korkomarkkinoiden laskeva vire tuo helpotusta korkokustannuksiin.

Kiinteistö- ja huoneistokorjauksiin on suunniteltu käytettävän noin 1,8 M€.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Käyttöaste, %	92	92	92	96
Vaihtuvuus, %	25	20	25	20
Keskivuokra / m ²	11,7	11,9	12,1	12,2
Taloudelliset tavoitteet	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Liikevaihto (M€)	6,1	6,4	7,1	7,6
Liikevoitto (M€)	0,6	0,6	0,3	0,9
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	0,4	-0,1	0,3	0,3
Nettoinvestoinnit (M€)*	4,3	2,3	0,3	0,3
Korkotulot kaupungille (M€)	0,05	0,11	0,11	0,11
Vakavaraisuus	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Velan määrä (M€)*	16,9	14,5	14,54	13,2
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>	8,9	7,2	7,2	6,2
<i>lainat kaupungilta</i>	1,28	7,3	7,34	7,0
Omavaraisuusaste, %	39	38	42	42
Nettovelkaantumisaste, %	150	151	180	135

9.7. Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli

Kaupunginvaltuustolle tuodaan talousarvion käsittelyn yhteydessä erikseen päätettäväksi esitys Kerttulassa sijaitsevien jäähallien ostamisesta Raision kaupungille 31.12.2024. Kaupan toteuttamisen jälkeen yhtiön nykyinen toiminta lakkaa. Yhtiö voidaan tämän jälkeen purkaa tai sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi sote-kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoitteen toteuttamisessa.

